

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Ekonomika chovu skotu, vliv na ekonomiku
zemědělského podniku**

Bc. Michal KOT

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Michal Kot

Provoz a ekonomika

Název práce

Ekonomika chovu skotu, vliv na ekonomiku zemědělského podniku

Název anglicky

Economy of cattle breeding, impact on the economy of agriculture enterprise

Cíle práce

Cílem práce je na základě vyhodnocení ekonomiky odvětví výroby mléka vymezit závěry, návrhy a doporučení pro stabilizaci a rozvoj tohoto odvětví v rámci podniku.

Dílčím cílem je identifikace vlivu analyzovaného odvětví na celkové ekonomické výsledky podniku.

Metodika

V rámci diplomové práce bude zpracována ekonomika chovu skotu, následně budou ekonomické výsledky středisek živočišné výroby porovnány s ekonomickými výsledky podniku jako celku (účetní výkazy, dotace).

Podkladovými daty pro zpracování diplomové práce budou kalkulace středisek živočišné výroby a podnikové výkazy.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran textu

Klíčová slova

ekonomika, živočišná výroba, kalkulace nákladů, krmný den, mléko

Doporučené zdroje informací

- Bouška, Josef a kolektiv. 2006. Chov dojeného skotu. 1. Praha : Profi Press, s.r.o., 2006. str. 186. ISBN 80-86726-16-9.
- Buček, Pavel a kolektiv. Chov skotu v České republice: ročenka: hlavní výsledky a ukazatele za rok 2015. Praha: Český svaz chovatelů masného skotu, 2016.
- Hradecký, Mojmír, Lanča, Jiří a Šiška, Ladislav. 2008. Manažerské účetnictví. 1. Praha : Grada Publishing, a.s., 2008. str. 264. ISBN 978-80-247-2471-3.
- Kvapilík, Jindřich. a kolektiv. 2006. Chov krav bez tržní produkce mléka. Praha-Uhřetěves : VÚŽV, 2006. str. 99. ISBN 80-7271-177-6.
- Lazar, Jaromír. 2012. Manažerské účetnictví a controlling. 1. Praha : Grada Publishing, a.s., 2012. str. 280. ISBN 978-80-247-4133-8.
- Poděbradský, Zdeněk. 1997. Ekonomika chovu skotu. Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 1997. str. 49. ISBN 80-86153-28-2.
- Popesko, Boris a Papadaki, Šárka. 2016. Moderní metody řízení nákladů. 2. Praha : Grada Publishing, a.s., 2016. str. 264. ISBN 978-80-247-5773-5
- Synek, Miloslav a kolektiv. 2011. Manažerská ekonomika. 5. Praha : Grada Publishing, a.s., 2011. str. 480. ISBN 978-80-247-3494-1.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Helena Řezbová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 1. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 1. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Ekonomika chovu skotu, vliv na ekonomiku zemědělského podniku" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2017

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Heleně Řezbové, Ph.D. za to, že se mne ujala jako vedoucí této práce, a zejména za pomoc a věcné připomínky při vypracování mé diplomové práce. Další poděkování patří vedení akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN, hlavně panu předsedovi představenstva Zbyňkovi Fialovi a paní předsedkyni dozorčí rady Marii Boukalové, kteří mi dali možnost zrealizovat práci jako takovou a poskytli potřebná data.

Souhrn

V této diplomové práci je zpracována ekonomika chovu skotu zemědělského podniku ZOD 11. KVĚTEN a.s. za období 2013 – 2015 a vyhodnocen vliv odvětví mléka na ekonomiku podniku. V teoretické části jsou vysvětleny charakteristické pojmy pro vybranou problematiku, jako jsou kalkulace, metody kalkulací, náklady a jejich členění, dojná plemena skotu a kalkulace nákladů v živočišné výrobě. Ve vlastní práci je pak nejprve uvedena základní charakteristika zkoumaného subjektu (akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN), kde jsou uvedeny identifikační údaje podniku, jeho historie, organizační a řídicí struktura atd. Na charakteristiku podniku navazují stavy zvířat v jednotlivých stájích vyjádřené ve čtvrtletích. Po nezbytných úvodních informacích o akciové společnosti je provedena samotná analýza ekonomiky chovu skotu zaměřeného na chov dojnic za sledované období 2013 - 2015. Nejprve jsou analyzovány roční tržby za mléko v jednotlivých letech za celý podnik i každou stáj zvlášť. Po tržbách následuje analýza nákladů na mléko vyjádřená v Kč/l opět za celý podnik a jednotlivé stáje. V závěru práce je vyhodnocena ekonomika odvětví mléka ZOD 11. KVĚTEN a.s., doplněna formulací doporučení pro ekonomickou stabilizaci výroby mléka v rámci zemědělského podniku.

Klíčová slova: ekonomika, živočišná výroba, kalkulace nákladů, krmný den, mléko

Summary

An economy of cattle breeding of agricultural enterprise ZOD 11. KVĚTEN a.s. for a period 2013 – 2015 and then analysis of impact on the economy of agriculture enterprise is worked in this thesis. A characteristic terms for a selected problem as a calculation, methods of calculation, costs and their classification, dairy breed cattle and costs calculation of cattle breeding are explained in a theoretic part. Firstly a main characteristics of explored subject (joint-stock company ZOD 11. KVĚTEN), where are mentioned an identification information, his history, organization and management structure etc, are mentioned in an academic part. Numbers of animals in particular stables which are expressed in quarter of a year follow in the characteristics of enterprise. The particular economic analysis of cattle breeding focused on production of milk for the explored period 2013 – 2015 is worked after necessary introduction of the joint-stock company. First of all a sales for milk of year from the enterprise and the particular stables are analysed. The analysis of costs for milk follows the sales for milk and it is expressed in crown per litre again for whole enterprise and particular stables. The economy of milk sector of ZOD 11. KVĚTEN a.s. which is completed by formulation recommendation for stabilization of dairy breed cattle in the agriculture enterprise is evaluated in the end of this thesis.

Keywords: economy, stock production, calculation of costs, feeding day, milk

Obsah

1	Úvod.....	13
2	Cíl práce a metodika.....	15
2.1	Cíl práce	15
2.2	Metodika	15
3	Teoretická východiska	18
3.1	Rozbor výkonnosti podniku	18
3.1.1	Význam pro řízení.....	18
3.1.2	Metody rozboru	18
3.1.3	Informační zdroje pro finanční analýzu	19
3.2	Kalkulace	20
3.2.1	Metody kalkulace	23
3.3	Náklady	27
3.3.1	Členění nákladů.....	27
3.4	Živočišná výroba.....	30
3.4.1	Chov skotu	30
3.4.2	Dojená plemena skotu	30
3.4.3	Chov skotu v ČR	31
3.4.4	Ekonomika živočišné výroby	33
3.5	Kalkulace nákladů v živočišné výrobě.....	35
3.5.1	Kalkulační vzorec a náplň v jednotlivých položek v živočišné výrobě	35
3.5.2	Metody kalkulace v živočišné výrobě.....	39
4	Vlastní práce	42
4.1	Charakteristika analyzované akciové společnosti	42
4.1.1	Základní charakteristika podniku	42
4.1.2	O akciové společnosti	46
4.2	Zvířata – kategorie telata, býci	60
4.2.1	Telata.....	60
4.2.2	Býci	60
4.3	Zvířata - dojnice	63
4.3.1	Stavy dojnic za podnik.....	63
4.3.2	Stavy dojnic stáj Smolotely.....	65
4.3.3	Stavy dojnic stáj Radětice	66

4.3.4	Stavy dojnic stáj Cetyně.....	68
4.4	Oceňování vlastní produkce živočišné výroby.....	70
4.5	Tržby za mléko.....	71
4.5.1	Tržby za mléko za podnik.....	72
4.5.2	Tržby za mléko stáj Smolotely.....	74
4.5.3	Tržby za mléko stáj Radětice.....	75
4.5.4	Tržby za mléko stáj Cetyně.....	76
4.6	Náklady na mléko.....	77
4.6.1	Náklady na mléko za podnik.....	77
4.6.2	Náklady na mléko stáj Smolotely.....	81
4.6.3	Náklady na mléko stáj Radětice.....	83
4.6.4	Náklady na mléko stáj Cetyně.....	85
5	Výsledky a shrnutí.....	87
6	Závěr a doporučení.....	91
7	Seznam použitých zdrojů.....	94
8	Přílohy.....	96

Seznam zkratk

angl. – anglicky

BM – bod mrznutí

CB – počet koliformních bakterií

CMP – celkový počet mikroorganismů

ČR – Česká republika

GPS – GanzPflanzenSilage (výroba siláže z celých drcených obilnin či luskovin)

HP – hlavní produkt

KD – krmný den

KS – konečný stav

OMD – odchov mladého dobytka

OPVZ – ochranné pásmo vodních zdrojů

PC – pořizovací cena v Kč

PHm – přírůstek hmotnosti

PS – počáteční stav

PSB – počet somatických buněk

RO – roční odpis

RIL – rezidua inhibičních látek

TPS – tukuprostá sušina

VBJ – vysokobřezí jalovice

VP – vedlejší produkt

ZOD – ZOD 11. KVĚTEN a.s.

ŽV – živočišná výroba

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Struktura nákladů na mléko (Kč/l)	17
Tabulka 2 - Příklad: Výroba cukru.....	26
Tabulka 3 - Vybrané ukazatele chovu skotu 2004-2009.....	32
Tabulka 4 - Vybrané ukazatele chovu skotu 2010-2015.....	32
Tabulka 5 - Ekonomické ukazatele výroby mléka za rok 2015	34
Tabulka 6 - Položky kalkulačního vzorce v živočišné výrobě.....	35
Tabulka 7 - Jakostní příplatek mléka	47

Tabulka 8 - Množstevní příplatek mléka	47
Tabulka 9 - Bilance půdního fondu (v ha)	48
Tabulka 10 - Struktura plodin (v ha).....	49
Tabulka 11 - Roční výnosy v letech 2013-2015 (tis. Kč)	50
Tabulka 12 - Výnosy jednotlivých plodin (t/ha).....	52
Tabulka 13 - Roční spotřeba siláže a senáže (v t).....	52
Tabulka 14 - Investice do strojů a zařízení v letech 2013 - 2015.....	53
Tabulka 15 - Vývoj počtu zaměstnanců.....	53
Tabulka 16 - Struktura základního stáda.....	54
Tabulka 17 - Stavby zvířat (v ks).....	55
Tabulka 18 - Tržby živočišné výroby (v tis. Kč)	55
Tabulka 19 - Roční přehled dodávek mléka	56
Tabulka 20 - Roční přehled tržeb za zvířata	56
Tabulka 21 - Dotace v letech 2013 - 2015 (tis. Kč)	57
Tabulka 22 - Přírůstky býků 2013 - 2015 (kg/na 1 KD)	61
Tabulka 23 - Vývoj počtu býků za období 2013 – 2015 (ks).....	62
Tabulka 24 - Vývoj celkového počtu dojnic za období 2013 - 2015 (ks).....	63
Tabulka 25 - Stavby dojnic ve stáji Smolotely za období 2013 – 2015 (ks)	65
Tabulka 26 - Stavby dojnic ve stáji Radětice za období 2013 – 2015 (ks).....	66
Tabulka 27 - Stavby dojnic ve stáji Cetyně za období 2013 – 2015 (ks).....	68
Tabulka 28 - Ocenění produkce zvířat	70
Tabulka 29 - Průměrná cena krávy (v Kč)	71
Tabulka 30 - Roční náklady na krávu v roce 2015 (v Kč)	78
Tabulka 31 - Struktura nákladů na mléko za podnik v období 2013 - 2015 (Kč/l)	79
Tabulka 32 - Struktura nákladů na mléko stáj Smolotely v období 2013 - 2015 (Kč/l)	81
Tabulka 33 - Struktura nákladů na mléko stáj Radětice v období 2013 - 2015 (Kč/l)	83
Tabulka 34 - Struktura nákladů na mléko stáj Cetyně v období 2013 - 2015 (Kč/l)	85
Tabulka 35 - Stavby zvířat v období 2013 - 2015 (v ks)	87
Tabulka 36 - Srovnání nákladů na mléko v roce 2015 (v Kč/l)	89
Tabulka 37 - Ekonomika chovu skotu ZOD 11. KVĚTEN a.s. v roce 2015	90

Seznam grafů

Graf 1 - Podíl vlastní zemědělské půdy z celkové (v %)	48
Graf 2 - Podíl plodin na zemědělské půdě v roce 2015 (v %)	49
Graf 3 - Vývoj průměrné mzdy (v Kč).....	54
Graf 4 - Podíl jednotlivých druhů výnosů 2013-2015 (v %)	59
Graf 5 - Vývoj stavu dojnic celkem za období 2013 – 2015 (ks)	64
Graf 6 - Vývoj stavu dojnic ve stáji Smolotely za období 2013 – 2015 (ks).....	66
Graf 7- Vývoj stavu dojnic ve stáji Radětice za období 2013 – 2015 (ks)	68
Graf 8 - Vývoj stavu dojnic ve stáji Cetyně za období 2013 – 2015 (ks).....	70
Graf 9 - Vývoj tržeb za mléko za podnik v letech 2013-2015 (v tis. Kč).....	72
Graf 10 - Vývoj tržeb za mléko stáj Smolotely v letech 2013-2015 (v tis. Kč).....	74
Graf 11 - Vývoj tržeb za mléko stáj Radětice v letech 2013-2015 (v tis. Kč).....	75
Graf 12 - Vývoj tržeb za mléko stáj Cetyně v letech 2013-2015 (v tis. Kč).....	76
Graf 13 - Struktura nákladů na mléko v podniku v roce 2015 (v %).....	80
Graf 14 - Struktura nákladů na mléko stáje Smolotely v roce 2015 (v %)	82
Graf 15 - Struktura nákladů na mléko stáje Radětice v roce 2015 (v %).....	84
Graf 16 - Struktura nákladů na mléko stáje Cetyně v roce 2015 (v %)	86
Graf 17 - Denní dojivost v období 2013 - 2015 (v litrech/kus)	88

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Logo společnosti	42
Obrázek 2 - Vizualizace vztahů ZOD 11. KVĚTEN a.s.....	43

1 Úvod

Zemědělství je jedním z tradičních a zároveň velmi důležitým odvětvím národního hospodářství, jehož rozměr je dán výsledkem společné zemědělské politiky společenství Evropské unie a České republiky. Podle Zprávy o stavu zemědělství ČR za rok 2015 se odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu podílelo 2,38 % na HDP, z toho odvětví zemědělství (dle CZ-NACE 01 - Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti) se podílelo 1,68 %.

V historii lidské společnosti plní zemědělství významnou roli již od pravěku, kdy zajišťovalo především výživu obyvatel. Postupně se zemědělství diverzifikovalo a přizpůsobovalo požadavkům a potřebám moderní společnosti, postupně přestávalo plnit pouze funkci obživy obyvatelstva. Zemědělská činnost nyní také udržuje kulturní ráz krajiny (krajinotvorná funkce), vytváří zaměstnanost na venkově (sociální funkce), chrání a udržuje přírodu, je zdrojem obnovitelných zdrojů energií (ekologická funkce).

Základním předpokladem pro podnikání v zemědělské prvovýrobě je vlastnictví půdy, je to jeden z nejdůležitějších výrobních faktorů. Dalšími faktory, které ovlivňují podnikání v zemědělské prvovýrobě, jsou podnebí a geografická poloha obhospodařované oblasti, nadmořská výška, druh výrobní oblasti. Produkce zemědělské výroby se rozlišuje podle zaměření jednotlivých odvětví na rostlinnou výrobu a živočišnou výrobu. Obě odvětví jsou však vzájemně propojena, živočišná výroba je závislá na rostlinné a naopak. Živočišná výroba je závislá na kvalitní produkci rostlinné výroby, ta zase využívá vedlejších produktů výroby živočišné, čímž doplňuje potřebné organické živiny do půdy.

Odvětví živočišné výroby je zaměřeno primárně na chov skotu. Jeho cílem je produkce živočišných výrobků, tj. hovězího masa a mléka pro potřeby obyvatel. Díky sezónnosti rostlinné výroby má chov skotu v zemědělství také zásadní význam zejména pro zajištění plynulých peněžních toků v podniku, a to zvláště produkcí mléka. Výroba mléka je ale zároveň nejnáročnějším odvětvím na investice a spotřebu lidské práce. Ekonomické výsledky produkce mléka jsou závislé na výživě a krmení, které přímo ovlivňují mléčnou užitkovost dojníc, a rovněž přímo závislé na tržní ceně mléka.

V důsledku kolísavého a často i negativního cenového vývoje dochází k situaci, kdy je zemědělský podnik nucen mléko dotovat z jiných finančních zdrojů. Cílem této diplomové práce je vyhodnocení ekonomiky odvětví výroby mléka ZOD 11. KVĚTEN a.s., a definovat řešení k odstranění nebo zmírnění všech negativních dopadů výroby mléka na hospodářský výsledek podniku.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je na základě vyhodnocení ekonomiky odvětví výroby mléka vymezit závěry, návrhy a doporučení pro stabilizaci a rozvoj tohoto odvětví v rámci ZOD 11. KVĚTEN a.s. v období 2013 – 2015. Dílčími cíli je vymezení teoretických přístupů k dané problematice, základní charakteristika subjektu, analýza odvětví mléka a identifikace vlivu analyzovaného odvětví na celkové ekonomické výsledky podniku.

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena na dvě části, na teoretickou část a vlastní práci. První část diplomové práce slouží k teoretickému vymezení zkoumané problematiky, a byla zpracována na základě sběru dat a informací z dostupné odborné literatury. V teoretických východiscích byl nejprve krátce rozebrán rozbor výkonnosti podniku, jaký má význam pro řízení podniku, jaké jsou metody rozboru, a z jakých zdrojů se pro účely rozboru vychází. Dále byly rozebrány kalkulace včetně jejich metod, na které plynule navazují náklady s jednotlivými jejich druhy. Závěr teoretické části byl věnován živočišné výrobě, její ekonomice a kalkulaci nákladů.

V druhé části diplomové práci byla zpracována ekonomika chovu skotu se zaměřením na odvětví mléka. Metodika této části byla rozdělena na sběr dat, pochopení a porozumění a jejich následné zpracování. Podkladová data pro zpracování vlastní práce byla čerpána z interních sestav akciové společnosti, která byla dále zpracována do tabulek a jsou uvedena v přílohách na konci diplomové práce. K lepšímu porozumění a získání co nejvíce informací bylo nutné absolvovat osobní konzultace se zástupci zkoumaného subjektu.

Na základě získaných informací byla nejprve zpracována základní charakteristika zemědělského podniku včetně struktury rostlinné a živočišné výroby. Následuje samotná ekonomika produkce mléka, která byla rozdělena na tržby za mléko v jednotlivých měsících, a na náklady na jednotku produkce (tedy náklad na korunu za litr mléka). Jak tržby, tak náklady byly vždy rozděleny na 4 dílčí části – celkem za podnik, stáj Smolotely, stáj Radětice, stáj Cetyně.

V rostlinné výrobě byla nejprve objasněna struktura půdy rozdělená na vlastní a pachtovní, a která byla vyjádřena v absolutním vyjádření v hektarech a v relativním v podobě podílu. Následuje struktura zastoupení konkrétních plodin na zemědělské půdě v hektarech v jednotlivých letech. Pro lepší představení byla uvedena také struktura plodin vyjádřena v procentech za rok 2015. Poté byla provedena analýza tržeb rostlinné výroby v období 2013 - 2015.

Následně byl uveden vývoj průměrné mzdy ve zkoumané akciové společnosti v letech 2007 až 2015. Pro lepší názornost zde bylo zvoleno delší časové období osmi let. Ve vývoji mzdy bylo využito lineární trendové funkce. Průměrná mzda byla také srovnána s průměrnou mzdou v zemědělství v České republice.

V živočišné výrobě byly nejprve uvedeny stavy zvířat, které byly rozděleny na dvě kategorie – stavy býků a telat; a stavy dojnic. Kategorie dojnic byla dále rozdělena na dílčí části – stavy dojnic celkem (podnik); a jednotlivé stáje (stáj Smolotely, stáj Radětice, stáj Cetyně). Stavy zvířat byly uvedeny ve čtvrtletních vyjádřeních. Následně byla provedena analýza tržeb za mléko v letech 2013 – 2015 opět za podnik celkem, poté za jednotlivé stáje v ročním vyjádření. Poté byla provedena analýza nákladů výroby mléka za podnik, následně za jednotlivé stáje, vše v ročním vyjádření ve sledovaném období 2013 – 2015. K analýze nákladů bylo využito struktury nákladů uvedených v Ročence chovu skotu v ČR, a je uvedena na konci této kapitoly v tabulce č. 1.

V úvodu analýzy nákladů byly náklady vyčísleny na dojnici za rok za podnik, a srovnány s náklady na mléko na dojnici s průměrem České republiky v roce 2015. Následovala kalkulace nákladů vyjádřená v korunách za litr vyprodukovaného mléka ve sledovaném období 2013 – 2015. Tato kalkulace na jednotku produkce byla provedena nejprve za celý zemědělský podnik, poté za stáj Smolotely, stáj Radětice a stáj Cetyně. Ke každé stáji byla také uvedena struktura jednotlivých položek nákladů v procentech za rok 2015.

Ze získaných výsledků byly na základě syntézy stanoveny závěry, návrhy a doporučení pro stabilizaci a rozvoj tohoto odvětví v rámci ZOD 11. KVĚTEN a.s.

V diplomové práci byl využit bazický index a průměr. Bazický index vyjadřuje, kolikrát se změnila zjištěné hodnoty v jednotlivých obdobích vztažených k úrovni výchozího bazického období. Bazický index byl použit u počtu zaměstnanců, u plochy zemědělské půdy, stavů zvířat celkem.

$$\text{Hodnota indexu} = y_t / y_0$$

pro $t = 1, 2, 3, \dots, n$ (roky – 2013, 2014, 2015), $y_0 =$ výchozí bazické období (rok – 2007).

Průměr byl použit u stavů stáda zvířat a nákladů na jednotku produkce mléka:

$$\text{Průměrný stav zvířat (v ks/rok)} = \Sigma \text{čtvrtletní stavy zvířat} / \text{počet čtvrtletí}$$

$$\text{Průměrné náklady na mléko (v Kč/l)} = \Sigma \text{roční náklady na mléko} / \text{roční produkce mléka}$$

Tabulka 1 – Struktura nákladů na mléko (Kč/l)

stáj	2013	2014	2015
Krmiva nakoupená			
Krmiva vlastní			
Opravy a udržování			
Energie			
Plemenářské výkony			
Veterinářské výkony, léky			
Mzdové náklady			
Zdravotní a sociální náklady			
Odpisy hmotného majetku			
Odpisy zvířat			
Úhyny zvířat			
Ostatní náklady			
Náklady přímé			
Režijní náklady			
Náklady celkem			
Odpočet vedlejších výrobků			
Náklady na prodané mléko			

Zdroj: vlastní zpracování na základě Ročenky chovu skotu ČR

3 Teoretická východiska

3.1 Rozbor výkonnosti podniku

3.1.1 Význam pro řízení

Úspěšné řízení podniku znamená znát ekonomiku procesů, které ve firmě probíhají, je tedy nutná jejich analýza. Běžně se spíše než ekonomická analýza (analýza ekonomických procesů a jevů) využívá rozbor výkonnosti/hospodaření podniku. Rozbor využívá outputů¹ informačních ekonomických disciplín, které se zaměřují na sbírání a třídění informací, a výsledky poté rozbor transformuje do informací určených pro rozhodování a řízení. (HANSEN, a další, 2006)

3.1.2 Metody rozboru

Rozbor výkonnosti podniku využívá nástrojů ekonomické analýzy, jejíž výsledky umožňují vytvořit podklady pro rozhodování manažerů. Ekonomickou analýzou lze poznat a pochopit síly, které stojí za ekonomickými jevy. Existuje několik modelů, které se snaží zachytit významné procesy, které jsou v rámci zkoumaného jevu významné. Základní typy ekonomických modelů jsou: **deskriptivní** model, **normativní** modely, **heuristické** modely a modely **prediktivní**.

Deskriptivní modely popisují konkrétní reálnou situaci. Řadí se sem i modely simulační, které se aplikují podle vzoru reálného systému, jejichž výsledky mají odvozený charakter. Úloha **normativních** modelů tkví ve snaze optimalizovat (maximalizovat či minimalizovat) a určit optimální postup pro dosažení vytyčeného cíle. Modely **heuristické** se používají v situacích, kde je zapotřebí metoda přibližného výpočtu a intuitivní pravidla. Pro předpovídání budoucího vývoje se používají **prediktivní** modely.

Rozlišuje-li model časový vývoj, dělíme modely ještě na statické a dynamické. Statické modely nezohledňují čas, všechny proměnné jsou vztaženy k jednomu okamžiku či časovému období. (Synek, a další, 2011)

¹ výstupů

3.1.3 Informační zdroje pro finanční analýzu

Zdroji finanční analýzy jsou nejčastěji účetní výkazy, kalkulace, rozpočetnictví, atd. Zmíněné zdroje nám poskytují data pro další použití, například pro finanční analýzu. Neobsahují však žádnou informaci, tu může získat až znalý uživatel, který ví, jak a za jakých okolností vstupní data vznikla. Data jsou v podniku soustřeďována prostřednictvím firemních informačních systémů do účetních výkazů (rozvahy, výkazy zisků a ztrát, aj.)

V tržní ekonomice, kde se rozhoduje za neurčitosti a nejistoty, je každá informace velmi cenná, protože snižuje nejistotu a tím i usnadňuje rozhodnutí. Přesnost při rozhodování pomáhají zvyšovat informace kvantifikované, kde nejúplnějším systémem získávání těchto informací je účetnictví.

Účetnictví

Výhoda účetnictví spočívá v jeho konciznosti (neboli stručnosti, zhuštěnosti) a v jasných pravidlech při jeho tvorbě. Pravidla účetnictví jsou dána zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví, a mají navíc za úkol podat věrný obraz o ekonomickém subjektu. Účetnictví neslouží pouze pro zjišťování výše daňové povinnosti, má i další funkce. Jednou z nich je funkce **informační**, která může představovat např. zpětnou vazbu našeho rozhodnutí. Další může být např. **evidenční funkce** (neustálé zaznamenávání ekonomických procesů), nebo funkce sloužící jako **podklad pro rozhodování** nebo jako **důkazní prostředek** (např. vymáhání pohledávek nebo prokázání úhrady vlastního závazku).

Rozpočetnictví

Rozpočetnictvím rozumíme proces tvorby rozpočtu podniku a schopnost daný rozpočet co nejvíce dodržet. Proces sestavování a dodržování rozpočtu má několik etap, které se mohou v každém podniku lišit, nejsou pevně dané, uveďme několik z nich:

- sestavení rozpočtové politiky;
- určení omezujících podmínek;
- příprava a projednání návrhu;
- koordinace a kontrola naplňování rozpočtu;
- v případě zásadní změny podmínek, úprava rozpočtu.

Rozpočet ve své podstatě představuje finanční plán, ve kterém jsou většinou zahrnuty odhadované příjmy a výdaje. Má stanovený standardní obsah a strukturu, který je daný ekonomickým subjektem. V praxi se můžeme také setkat s rozpočty sestavenými formou rozpočtové výsledovky, rozvahy. Rozpočet se obvykle stanovuje na jeden rok, má stanovené cíle, které mají být naplněny.

Rozpočetnictví motivuje (má cíle, kterých má být dosaženo), kontroluje (srovnání plánované vs. splněné cíle), zvyšuje administrativu. (Kraftová, 2002)

3.2 Kalkulace

Jedním z hlavních cílů každého podniku je jeho přežití a konkurenceschopnost, ta je dána převážně jeho výkony. Prodejnost výkonů je závislá na jejich užitné hodnotě a jí adekvátní ceně, kterou je poptávající za ni ochoten zaplatit. Nástroj, který se používá pro určení nákladů a z nich pak plynoucí cenu výkonu (výrobku), se nazývá kalkulační.

(Hradecký, a další, 2008)

Kalkulace se dle Kraftové definuje: „*Kalkulace představuje propočet hodnotové veličiny (nákladů, zisku, ceny) ve vztahu k výkonu (výrobek, služba, investiční akce).*“ Kalkulace je úzce spjata s účetnictvím a může být **předběžná** (operativní), **výsledná** (tvořena z údajů účetnictví), **specifická** (kalkulace k určitému účelu – technická, nákupní, cenová). Při kalkulaci je klíčové vyčíslení nákladů, které většinou vychází dle druhů nákladů. K nákladům jako takovým se ještě v této práci vrátíme. (Kraftová, 2002)

Pro správné řízení nákladů je nutné jejich sledování i z hlediska věcného, tj. podle výkonů (výrobků a služeb). Tento úkol zabezpečují kalkulační vlastní nákladů, pomocí nich se v podniku stanovují vnitropodnikové ceny výkonů, sestavují rozpočty, kontroluje a rozebírá hospodárnost výroby, rentabilita výkonů apod. (Synek, a další, 2011)

Vlastní náklady, nebo někdy nazývány také náklady kalkulační, se ve většině položek shodují s náklady finančního účetnictví. Například podnikatelská mzda, kalkulační nájemné za použití vlastních prostor, kalkulační úroky nejsou ve finančních nákladech účtovány, ale do kalkulací jsou dodatečně zahrnovány.

Obdobně jsou na tom i odpisy. Ve finančním účetnictví se odpisy evidují podle pravidel do předepsané doby, dále se pak neúčtují. Kalkulační odpisy jsou pak účtovány v takové výši, aby při náhradě daného zařízení zajistily dostatek peněz na jeho náhradu, a účtují se po celou dobu používání daného zařízení. Kalkulační odpisy, nájemné, mzda, úroky, rizikové přírážky jsou označovány jako kalkulační druhy nákladů nebo také kalkulované náklady.

Kalkulace nákladů představuje písemný přehled o jednotlivých složkách nákladů a jejich celkový součet na kalkulační jednici. Kalkulační jednice reprezentuje určitý výkon (výrobek, polotovar, službu, práci), který je vymezený nějakou konkrétní měřicí jednotkou, jako jsou například: množství (ks), čas (h), délka (m), hmotnost (kg), aj. Výkony to mohou být odbytové, vnitropodnikové, předávané uvnitř podniku, nebo prodávané mimo podnik.

Jednotlivé položky nákladů jsou vyčíslovány pomocí kalkulačních položek. Pro vyčíslení nákladů existuje všeobecný kalkulační vzorec, který obsahuje doporučené kalkulační položky, a který není nijak závazný a jeho struktura je podle podniku, přesto je principiálně využíván většinou firem. (Synek, a další, 2011)

Všeobecný vzorec dle Popeska obsahuje:

- 1) Přímý materiál (norma spotřeby x cena);
- 2) Přímé mzdy (norma času x mzdový tarif);
- 3) Ostatní přímé náklady (norma spotřeby konkrétní nákladové položky x cena);
- 4) výrobní (provozní) režie

- Vlastní náklady výroby (provozu)
- 5) Správní režie;

- Vlastní náklady výkonu
- 6) Odbytové náklady;

- Úplné vlastní náklady výkonu – položky
- 7) Zisk/ztráta

- Cena výkonu (základní)

(Popesko, 2009)

Všeobecný kalkulační vzorec viz výše, v podstatě představuje kalkulaci ceny výrobku, kdy cena se rovná náklady + zisk. Cena tvořena tímto způsobem se nazývá **nákladovou cenou**. Ta je využívána, když cena není přímo určena trhem, jedná se například o zakázkovou výrobu, stavební práce, úplně nové výrobky, které nejsou zatím na trhu. (Synek, a další, 2011)

Mnoho podniků, které působí zejména na trzích, kde je velmi silná konkurence, je nucena oddělovat kalkulaci nákladů a kalkulaci ceny výkonů. To má za následek, že cena výkonu není tvořena z nákladů a zisku, jako je tomu u nákladové ceny, ale je také ovlivňována konkurenčním prostředím. Organizace musí pak tržní cenu přizpůsobit a takto vytvořená cena je základem pro vyčíslení nákladů tohoto výkonu. Za těchto okolností jsou náklady výkonu charakterizovány a kalkulovány rozdílem mezi cenou výkonu a očekávaným ziskem. Hovoříme pak o kalkulaci nazývané jako **rozdílovou**, označovanou také jako retrográdní, která má samozřejmě kalkulační vzorec upravený odpovídajícímu charakteru, viz vzorec na další straně. (Popesko, 2009)

Retrográdní kalkulační vzorec dle Popeska:

Základní cena výkonu:

- Dočasné cenové zvýhodnění
 - Slevy zákazníkům
 - Sezónní
 - Množstevní
-

Cena po úpravách:

- Náklady
-

Zisk

(Popesko, 2009)

3.2.1 Metody kalkulace

Metodou kalkulace se rozumí způsob, jakým určujeme jednotlivé složky nákladů na kalkulační jednici. Použité metody závisí na předmětu kalkulace, to je na tom, co se kalkuluje (jednoduchý, složitý výrobek), na způsobu přiřítání nákladů výkonům (jak se přiřazují náklady na kalkulační jednici), na požadavcích kladených na strukturu a na podrobnosti členění nákladů. (Synek, a další, 2011)

Kalkulační metody se tradičně dělí na:

- 1) kalkulace dělením
 - prostá kalkulace dělením
 - stupňovitá (stupňová) kalkulace dělením
 - kalkulace dělením s poměrovými čísly;
- 2) kalkulace přiřázkové;
- 3) kalkulace ve sdružené výrobě
 - zůstatková (odečítací) metoda
 - rozčítací metoda
 - metoda kvantitativní výtěže;
- 4) kalkulace rozdílové (metoda normová, metoda standardních nákladů).

Prostá kalkulace dělením

Tato metoda kalkulace se nejvíce používá v hromadné výrobě, jako je např. výroba piva, těžba uhlí, rud, aj. Při omezeném výrobním sortimentu (výroba motorů, turbín,...) se prostá kalkulace dělením používá i ve strojírenství.

„Náklady na kalkulační jednici n se zjišťují podle položek kalkulačního vzorce dělením úhrnných nákladů N za období počtem kalkulačních jednic q vyrobených v období:“

$$n = \frac{N}{q} \quad (\text{Synek, a další, 2011})$$

Stupňovitá (fázová) kalkulace dělením

Nejjednodušší případ, kdy se používá stupňovitá kalkulace, je při oddělení výrobních, správních nebo odbytových nákladů, liší-li se počet vyrobených a prodaných výrobků. Tím je zajištěno, aby neprodané výrobky v daném období, nebyly zatěžovány odbytovými, respektive správními náklady.

Stupňovitá (fázová) kalkulace se nejvíce uplatňuje ve stupňové (fázové) výrobě, kde výrobek prochází několika výrobními stupni (fázemi). V tomto případě se pak kalkulace sestavuje pro jednotlivé výrobní stupně. S kalkulacemi na jednotlivých stupních samozřejmě souvisí měření objemu produkce a zjišťování nákladů zvláště pro každý výrobní stupeň, který je nákladovým střediskem. V každé výrobní fázi lze kalkulovat buď zpracovací náklady (vznikají v daném výrobním stupni) nebo veškeré náklady (tj. včetně nákladů společných, především postupně zpracovávaného materiálu).

V prvním případě náklady finálního výrobku jsou součtem ceny materiálu, který byl spotřebován v první výrobní fázi, zpracovacích nákladů jednotlivých výrobních fází a společných nákladů. Kalkulace je pak přesnější, než kdybychom náklady konečného výrobku počítali podílem součtu nákladů jednotlivých stupňů a množství výrobků dokončených v poslední výrobní fázi, protože je přihlédnuto k množství reálně dodělaných výrobků v jednotlivých výrobních fázích. Jelikož se většinou podíl společných nákladů na kalkulační jednici nedá určit prostým dělením, jsou tyto kalkulace nazývány jako kombinace kalkulace dělením s přírážkovou kalkulací.

V případě druhém se provádí kalkulace celkových nákladů každé výrobní fáze, které poté přecházejí jako materiálové náklady (zpravidla položka polotovary vlastní výroby) do další výrobní fáze. Tento postup se nazývá postupná kalkulace. Nevýhodou této kalkulace je zkreslenost struktury nákladů, neboť kalkulace konečného výrobku se skládá z veškerých nákladů z předcházejících výrobních fází, které se kumulují v jedné položce, a to polotovarů vlastní výroby. Tuto nedokonalost řeší kalkulace průběžná, která ponechává členění nákladů podle původních kalkulačních položek. (Synek, a další, 2011)

Kalkulace dělením s poměrovými (ekvivalenčními) čísly

Tento druh kalkulace lze použít, jsou-li v podniku velmi stejnorodé výkony, které nejsou úplně homogenní, mají ale rozdílné měřitelné veličiny (hmotnost, velikost, délka). Tato metoda přiděluje náklady podle předem určených poměrových čísel, které vystihují měřitelné rozdíly mezi produkty. Tato kalkulace je nejvíce používána v hromadné výrobě technologicky podobných produktů lišících se v jednom měřitelném parametru (velikost, spotřeba elektrické energie, atd.).

Kalkulace dělením s poměrovými čísly má podobné omezení jako prostá kalkulace dělením. Použití je také omezeno v podstatě na výrobu identických produktů, které se liší pouze v určité měřitelné veličině. Ani tato metoda kalkule nákladů (s použitím poměrových čísel) není schopna korektně rozdělit náklady u doprovodných činností (služby se zákazníky – obsluha aj.) Při použití této kalkule je tedy nutné být na pozoru a ujistit se, jestliže reálná spotřeba nepřímých nákladů odpovídá povaze kalkule a jestliže byla poměrová čísla správně nastavena.

Dalším omezením kalkule s poměrovými čísly je to, že definované poměrové číslo sice dobře charakterizuje rozdíly mezi jednotlivými druhy výrobků, míra mezi jednotlivými výrobky ale nemusí odpovídat celkové sumě přiřazených nákladů. Z toho lze vidět, že přesnost této metody je závislá na schopnosti vhodně kvantifikovat poměrové číslo, proto není samostatně příliš používána, objevuje se však v sofistikovaných kalkulačních metodách. (Popesko, a další, 2016)

Kalkulace přírážková

Tento typ kalkule se využívá při kalkulování režijních nákladů ve výrobě různých výrobků. Náklady se rozdělí na přímé a režijní, kdy přímé jsou vypočítány přímo na kalkulační jednici, a náklady režijní se určí jako přírážka k přímým nákladům podle zvolené základny a zúčtovací přírážky (sazby). Výše přírážky se určuje buď sazbou vypočtenou podílem režijních nákladů na jednotku naturální rozvrhové základny, nebo procentem, které se vypočítá jako podíl režijních nákladů na nákladový druh zvolený za rozvrhovou základnu.

V tradiční přírážkové kalkulaci je využíváno stejné zúčtovací přírážky i pro změněné objemy výkonů. To má za následek chybné rozvržení režijních nákladů. Při velkých objemech výkonů je rozvrhována větší část režie, proto se i na jednotku produkce převádí větší část režijních nákladů, než je ve skutečnosti. Naopak při malém objemu výkonů se část režii vůbec neuhradí. Proto se při změně objemu výkonů rozvrh režii zpřesňuje dynamickou kalkulací. (Synek, a další, 2011)

Kalkulace ve sdružené výrobě

Tento druh kalkulace bývá někdy také nazýván jako kalkulace sdružených výkonů (angl. joint and by-product costing). Používá se tehdy, když výrobu jednoho produktu nelze z technologického důvodu separovat od výroby jiných produktů, které mohou být i nežádoucí. Příkladem může být třeba výroba plynu z uhlí, kdy při výrobě nevzniká jenom plyn, ale i koks, dehet atd. Vznikají tedy „sdružené náklady“, které je nutno rozlišit na jednotlivé výrobky pomocí **zůstatkové** nebo **rozčítací** metody kalkulace. (Popesko, a další, 2016)

Zůstatková (odečítací) kalkulace (by-product costing)

Tato metoda se používá v podnicích, kde při výrobě vzniká jeden hlavní produkt a několik vedlejších produktů (by-product), přičemž všechny produkty vznikají současně v rámci výrobního procesu, nelze tedy určit náklady na výrobu samostatně každého produktu.

Od celkových nákladů za celý výrobní proces jsou odečteny náklady (prodejní ceny) všech vedlejších produktů, zbytek po odečtení pak připadá nákladům na hlavní výrobek. Oceňování vedlejších produktů vychází z prodejní ceny, která se snižuje o zisk. (Hradecký, a další, 2008)

Výpočet kalkulace touto metodou je uveden v tomto příkladu:
Při zpracování 1 t cukrové řepy vzniká hlavní produkt cukr + vedlejší produkty (melasa, cukrovarské řízky, saturační kaly). Celkové náklady výrobního procesu je 1 000 Kč.

Tabulka 2 - Příklad: Výroba cukru

Produkt	Množství (t)	Prodejní cena (Kč/t)	Přepočet ceny (Kč)
HP ² – Cukr	0,3	x	x
VP ³ - melasa	0,5	650	325
VP ³ – cukrovarské řízky	0,1	350	35
VP ³ – saturační kaly	0,1	90	9

Zdroj: vlastní zpracování

$$\rightarrow \text{Náklady na 1t cukru} = 1\,000 - (325 + 35 + 9) = 631 \text{ Kč/t}$$

² Hlavní produkt

³ Vedlejší produkt

Rozčítací kalkulace (joint product costing)

Metoda rozčítací kalkulace se používá v situacích, kdy ve sdružené výrobě vzniká více výrobků, z nichž všechny mohou být jako hlavní (např. destilace ropy, výroby mouky – její různé druhy). Celkové sdružené náklady se pak rozdělují (rozpočítávají) na jednotlivé produkty podle zvolených poměrových čísel, které mohou být určeny například podle množství získaných produktů, podle vlastností, cen produktů apod. V praxi je nejvíce využíváno rozpočítávání podle prodejních cen produktů.

3.3 Náklady

Náklady se mohou používat v různých pojetích, první slouží pro externí uživatele (finanční účetnictví), a druhé využívají řídicí manažeři (vnitropodnikové/manažerské účetnictví). Náklady podniku jsou v ekonomické teorii definovány jako peněžité oceněná spotřeba výrobních faktorů, která je způsobena tvorbou podnikových výnosů. (Dutta, 2004).

Je důležité rozlišovat peněžitý výdaj vs. náklad. Výdaje představují pokles peněžitých prostředků podniku, např. odliv peněz z účtu či úbytek hotovosti. Pro demonstraci uveďme příklad: Koupíme-li např. traktor za 5 mil. Kč, zaplacení stroje v den koupě je peněžitý výdaj, fyzicky nám ubyla hotovost/snížil se zůstatek na účtu. Náklady spojené se zakoupeným traktorem vznikají až při odpisech, které představují náklad na stroj (používáním traktoru v rámci produkce vytváříme zisk) (Synek, a další, 2011)

3.3.1 Členění nákladů

Manažerské účetnictví používá dvě základní členění, a to:

1. **druhov**é (náklady dělí podle druhů zdrojů);
2. **účelov**é (rozlišuje náklady podle způsobu jejich využití)
3. (kapacitní – není v české legislativě, nicméně používá se pro řízení a rozhodování firmy prostřednictvím optimalizace celofiremní marže. Náklady se dělí ve vztahu k objemu výkonů na variabilní a fixní.) (Lazar, 2012)

Druhové členění nákladů

Požadavky, které jsou vyvolány řízením firmy jako celku a nutnost znát k tomu naturální podstatu firmou spotřebovávaných zdrojů, vyžadují náklady vykazovat v druhovém dělení. Hovoříme pak o členění nákladů dle nákladových druhů, čímž rozumíme věcně stejnorodé položky nákladů.

Mezi základní nákladové druhy můžeme zařadit:

- mzdové a ostatní osobní náklady (včetně sociálního a zdravotního pojištění);
- spotřebu materiálu, spotřebu energie;
- odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku;
- spotřebu a použití externích prací a služeb (např. opravárenské, poradenské, telekomunikační, aj.);
- finanční náklady (nákladové úroky, bankovní poplatky, pojistné).

Náklady, které vstupují do podniku, můžeme dále dělit na:

- **prvotní** (hned při vstupu do podniku);
- **externí** (vznikají při spotřebě výrobků, práce, služeb externích dodavatelů);
- **jednoduché** (nejdou již dělit na jednodušší složky).

Dělení nákladů podle nákladových druhů má mnohé využití. Dává nám informace o jednotlivých zdrojích v procesu výroby, používá se ve výkazech zisků a ztrát, při tvorbě rozpočtu.

Kromě prvotních nákladů, se můžeme v podniku (zejména nákladů středisek) setkat i s nákladovými položkami, které představují spotřebu vnitropodnikových výkonů.

Jedná se pak o náklady **druhotné**, které představují spotřebu podnikem již vyrobených výkonů, náklady **interní** (podnik je zde v roli vlastního dodavatele), nebo náklady **složené** (mají komplexní povahu, skládají se z prvotních nákladů, které jsou spotřebovány při vytvoření vnitropodnikového výkonu). (Hradecký, a další, 2008)

Účelové členění nákladů

Dělení nákladů podle nákladových druhů sice rozlišuje náklady do druhů, neříká nám ale nic o příčinách jejich vzniku, nemůžeme tedy ani kontrolovat, zda jsou náklady přiměřené. Pro hodnocení adekvátnosti vznikajících nákladů je proto zapotřebí použít dělení podle účelu (tj. dle činností vyvolávající jejich vznik). Pro účelově členěné náklady je charakteristické doložení (u každého vzniklého nákladu) konkrétního účelu, na který byly vynaloženy. Účelově členěné náklady je možné využívat u vnitropodnikového výkazu zisku a ztráty, finančních výkazů, nebo u standardního kalkulačního vzorce.

Členění účelových nákladů je závislé podle jejich vztahu k příslušnému technologickému procesu, a dělí se na:

- **technologické náklady** (vznikají pouze při dané technologické výrobě konkrétního výkonu/výrobku)

- **přímé a nepřímé**
 - **přímé** – jsou dle Lazara „*takové, které jsou vynaloženy v souvislosti s konkrétním výkonem či střediskem, kterému lze tyto náklady bezprostředně přiřadit. Je to například spotřeba materiálu, který vchází přímo do výrobku, mzdové náklady pracovníka, který pracuje pouze na jednom výrobku (činnosti), odpis zařízení specializovaného pouze na jeden výrobek (činnost), atp.*“ (Lazar, 2012 str. 12)

 - **nepřímé** – Lazar definuje jako „*takové, které se vztahují k několika výkonům či střediskům, a jsou jim proto přiřazovány pomocí rozvrhových základů (klíčů). Jsou to například správní náklady, ale mohou to být i jiné náklady, které jsou společné pro více výkonů podniku*“. (Lazar, 2012 str. 12)

- **jednicové a režijní**
 - **jednicové** (představují náklad, který je možné bezprostředně vztáhnout k určitému výkonu či konkrétní operaci. Jsou to např.: výrobní materiál, mzdové výrobní náklady, licence, patenty, školení, aj.)

- **režijní** (týkají se technologického procesu určité činnosti jako celku, nemění se přímo úměrně s počtem provedených výkonů. Stanovují se rozpočtem nákladů, většinou pro určité časové období, případně mohou být stanoveny i pro určitý předpokládaný objem výkonů dané období (mzda pracovníka za měsíc, náklady na elektřinu, vytápění, atd.)

3.4 Živočišná výroba

3.4.1 Chov skotu

Zemědělství je jedno z nejdůležitějších odvětví hospodářství státu, které zajišťuje potraviny pro obyvatele, je také zdrojem surovin pro některá průmyslová odvětví. Zemědělskou výrobu lze rozdělit do dvou hlavních sektorů, a to rostlinná a živočišná výroba, oba sektory jsou úzce propojeny. Základním odvětvím živočišné výroby je chov skotu, který byl vždy důležitou součástí historie lidstva. Nejen že zajišťuje obživu lidí, podílí se ale také na utváření kulturní krajiny. Hlavní úloha chovu skotu spočívá v produkci živočišných produktů jako je například mléko, hovězí a telecí maso.

Vzhledem k tomu, jak je chov skotu významný, se všechny vyspělé země snaží udržet chov na co nejvyšší míře. Celosvětový trend je ovšem charakteristický snižováním stavů skotu. Tato tendence souvisí se zvýšením výkonnosti v tomto odvětví, zčásti také se změnou spotřeby potravin živočišného původu. (Bouška, 2006)

3.4.2 Dojená plemena skotu

Celosvětová populace skotu zahrnuje více než 300 plemen, která se chovají hlavně jako hospodářská zvířata na produkci jatečného skotu a mléka. V prvopočátcích stačila produkce mléka pouze pro tele, postupně se ale rozšiřovala i jako potravina pro člověka. Ze zvířat chovaných primárně na masnou užitkovost se tak stávala plemena s masno-mléčnou užitkovostí, tedy kombinovaná. Tato plemena představují kompromis ve jednom směru, buď převážně masné užitkovosti nebo mléčně.

Ve světové produkci jsou využívána plemena různého užitkového zaměření, zejména pak plemena mléčná a kombinovaná. Mimoevropské kontinenty jsou typické využíváním převážně plemen mléčných. V Evropě se pak využívají především kombinovaná plemena. Celosvětově nejvýznamnější (podle počtu chovaných kusů) dojená plemena jsou holštýnské, fleckvieh, brown-swiss, jersey, ayrshire, guernsey.

Mezi nejrozšířenější evropská plemena patří černostrakatý skot, druhým nejrozšířenějším strakatý skot, označovaný také jako fleckvieh.

Holštýnský skot (holstein) je nejpočetnějším plemenem jak ve světě, tak v Evropě. Je vyšlechtěn z plemene černostrakatého skotu. Je pro něj charakteristická vysoká mléčná užitkovost a velký tělesný rámec (požadovaná kohoutková výška dospělé krávy je 147 cm a živá váha 680 kg). Zbarvení je, jak již napovídá název původního plemena, černostrakaté (černobílé), které bylo v České republice v roce 2015 zastoupeno 56 572 kusy býků a 331 646 kusů krav. Lze se ale také setkat s červenobílým zbarvením, pak se jedná o red holstein, ten byl v České republice zastoupen (2015) o mnoho méně (3 314 ks býků, 12 257 ks krav).

Strakatý skot (fleckvieh) je v Evropě dalším nejrozšířenějším plemenem po holštýnském skotu. Původ pramení z horských strakatých plemen ve Švýcarsku. Nejvíce se chová právě ve Švýcarsku, Německu, Rakousku, a České republice. Jedná se o plemeno kombinované užitkovosti, které se dlouhodobě šlechtí na užitkovost v poměru 60:40 (mléko:maso). Strakatý skot má střední až větší tělesný rámec, který je charakteristický kohoutkovou výškou dospělých krav 138-145 cm a živou vahou o 650-750 kg. Zbarvení je červenostrakaté. V České republice v roce 2015 stavy čítaly 83 462 ks býků a 198 990 ks krav. (Bouška, 2006) (Buček, 2016).

3.4.3 Chov skotu v ČR

Chov skotu je v rámci celého zemědělství nutno posuzovat z hlediska dvou finálních produktů, a to chov jatečného skotu a produkce mléka. Zemědělská výroba tvoří uzavřený celek vzájemně propojených úseků výroby, které není možné až na výjimky vykonávat zcela samostatně. V rámci dělby práce může sice docházet ke specializaci podniků či organizačně samostatných výrobních jednotek, ty jsou ale vždy vzájemně propojeny, podmiňují se a tvoří harmonický celek v rámci regionu, státu. (Poděbradský, 1997)

Chov skotu je i přes značné redukování početních stavů výroby a domácí spotřeby ve srovnání s rokem 1989 stále podstatným agrárním odvětvím v ČR. Chov skotu se v roce 2010 více než jednou čtvrtinou objemu podílel na produkci zemědělského odvětví ve stálých cenách roku 2000, z toho produkce mléka zaujímá tři čtvrtiny. Ekonomické výsledky chovu dojnic se tedy podstatně podílí na ekonomice chovu skotu i celého odvětví. Vedle hlavní funkce produkce potravin roste význam chovu skotu i v neprodukční funkci, zejména udržování krajiny, využívání trvalých travních porostů. Chov skotu patří mezi nejnáročnější odvětví v zemědělství, jenž vyžaduje velké investice i vysokou míru živé práce. Významně také svými mezi produkty (chlévká mrva, kejda, atd.) ovlivňuje vlastnosti zemědělské půdy (Kopeček, a další, 2011)

Tabulka 3 - Vybrané ukazatele chovu skotu 2004-2009

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ø stav skotu (tis. ks)	1 428	1 397	1 390	1 391	1 402	1 363
Ø stav dojnic (tis. ks)	445	438	423	410	404	394
Ø denní dojivost (l/krávu)	16,41	17,13	17,45	17,94	18,51	18,82
Ø roční dojivost (l/krávu)	6 006	6 254	6 370	6 548	6 776	6 870
Ø produkce mléka (mil. l)	2 602	2 739	2 694	2 619	2 639	2 588
Ø nákupní cena (Kč/l)	8,08	8,31	7,83	8,37	8,45	6,15

Zdroj: Buček Pavel a kol.: Ročenka chovu skotu v ČR za rok 2007, 2010

Tabulka 4 - Vybrané ukazatele chovu skotu 2010-2015

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ø stav skotu (tis. ks)	1 349	1 345	1 354	1 353	1 374	1 408
Ø stav dojnic (tis. Ks)	378	374	370	373	371	368
Ø denní dojivost (l/krávu)	18,91	19,53	20,31	20,39	21,11	21,92
Ø roční dojivost (l/krávu)	6 904	7 128	7 433	7 443	7 705	8 001
Ø produkce mléka (mil. l)	2 613	2 664	2 741	2 775	2 856	2 946
Ø nákupní cena (Kč/l)	7,42	8,26	7,67	8,5	9,37	7,66

Zdroj: Buček Pavel a kol.: Ročenka chovu skotu v ČR za rok 2015

V tabulkách číslo 3 a 4 lze vidět vybrané statistiky chovu skotu za období 2004-2015. Je vidět, že průměrný stav skotu do roku 2010 každoročně neustále klesá, od 2011 mírně. Celkově však od roku 2004 za posledních 11 let došlo poklesu o 20 tis. ks skotu. U dojnic je trend neustále klesající, zde je to za posledních 11 let velký pokles o 77 tis. Ks. Snížení

stavu dojnic je alespoň kompenzováno zvýšením denní dojivosti na krávu, která má zcela opačný trend, každoročně stoupá průměrně o 0,46 litrů mléka denně na jednu dojnici za rok. Současný denní průměr dojeného mléka je 21,92 litrů na dojnici, což je o 6,15 litrů na dojnici více oproti roku 2004. Se zvýšenou dojivostí souvisí i zvýšení celkové produkce mléka, která navzdory klesajícímu počtu skotu mírně stoupá, v období 2004–2015 se produkce zvyšuje průměrně o 21,4 mil. litrů mléka ročně.

3.4.4 Ekonomika živočišné výroby

Analýza vývoje a struktury nákladů a rentability výroby mléka, je ekonomicky, organizačně, materiálově a pracovně nejnáročnějším odvětvím živočišné výroby. O tom, že je chov dojnic ekonomicky významný, svědčí jeho podíl na hrubé zemědělské produkci ve výši 18,35 % v roce 2015 ve stálých cenách. Přestože průměrné stavy dojených krav neustále klesají, představují dojené krávy hlavní odvětví chovu hospodářských zvířat. Stavy dojnic se přímo podílí na struktuře chovu skotu v ČR, samozřejmě také na obchodu s hovězími produkty. Vývoj stavů dojnic, byl do konce března roku 2015 značně ovlivněn mléčnými kvótami Evropské unie, které zemědělce omezovaly v produkci, ovlivňovaly tedy i ekonomické výsledky produkce mléka.

Z tabulky č. 5 viz níže je zřejmé, že chov dojných krav má nejvyšší náklady v krmivu (43,4 %), druhým nejvyšším nákladem jsou pracovní náklady (13,9 %), třetími jsou rezie (12 %), a odpisy krav (9,1 %). Tyto čtyři položky nákladů dávají dohromady 78 % všech nákladů spojených s výrobou mléka, které v roce 2015 byly odhadnuty na 198,60 Kč na krmný den, 9,03 Kč/l prodaného mléka. Vzhledem k výkupní ceně mléka (8,56 Kč/l za rok 2015) se výsledek bez dotací pohybuje ve ztrátě v průměru 0,77 Kč/l. Po započtení dotací ve výši 6 231Kč na krávu (0,32 Kč/l mléka) se výsledek přehoupne na zisk 0,77 Kč/l mléka, nebo 66 Kč/krávu. Je tedy zjevné, že bez dotací není produkce mléka nijak zisková.

Hlavních faktorů, které ovlivňují ekonomické výsledky produkce mléka, je celá řada. Mohou jimi být kvalitní objemná krmiva, živinově vyrovnané krmné dávky, adekvátní obměna stáda, dobrý zdravotní stav, plodnost krav, technologické vybavení apod. Ve správné ekonomice nesmí ale také určitě chybět dobrý management, zajišťující nejen maximální příjem možných dotací, ale také i správnou organizaci práce, aby výroba probíhala co nejefektivněji. (Kvapilík, a další, 2015)

Tabulka 5 - Ekonomické ukazatele výroby mléka za rok 2015

Ukazatel, položka nákladů	Náklady na			
	krávu (Kč)	KD (Kč)	litr prodaného mléka	
			Kč	%
Krmiva jadrná	15 780	43,23	1,96	21,69
Krmivá objemná	10 778	29,53	1,34	14,81
Ostatní krmiva a steliva	4 994	13,68	0,62	6,86
Krmiva a steliva celkem	31 552	86,44	3,92	43,36
Pracovní náklady	10 124	27,74	1,26	13,91
Odpisy krav	6 634	18,17	0,82	9,12
Odpisy majetku	3 229	8,85	0,40	4,44
Veterinární výkony + léky a desinfekce	2 719	7,45	0,34	3,74
Opravy a udržování	1 857	5,09	0,23	2,55
Energie	1 776	4,87	0,22	2,44
Plemenářské výkony a inseminace	1 499	4,11	0,19	2,06
Pojištění majetku a krav	438	1,20	0,05	0,60
Ostatní nákladové položky	4 214	11,55	0,52	5,79
Režijní náklady	8 710	23,86	1,08	11,97
Náklady celkem	72 752	199,33	9,03	100
Odpočet vedlejších výrobků ⁴	3 763	10,31	0,47	5,17
Náklady na prodané mléko⁵	68 989	189,02	8,56	94,83
Tržby za mléko	62 824	172,12	7,79	x
Zisk bez dotací	-6 165	-16,90	-0,77	x
Dojivost na krávu	8 317	22,79	x	x
Prodej mléka na krávu	8 065	22,09	x	x
Dotace na dojené krávy	6 231	17,07	0,77	x
Zisk včetně dotace	66	0,17	0,00	x

Zdroj: Kvapilík Jiří a kolektiv - Ročenka chovu skotu v České republice 2015

Náklady v chovu dojnic

Kalkulace nákladů na litr mléka vychází z definování jednotlivých nákladových položek, což může být i složité, nemusí se věrohodně zachytit všechny náklady. Doba, kdy se náklady vykazovaly podle jednotné metodiky, je dnes již minulostí. Je tedy velmi složité například srovnávat podniky mezi sebou. Každý podnik si může v rámci své činnosti dělat, co chce, musí ovšem ale plnit závazky vůči státu a věřitelům. (Bouška, 2006)

⁴ telata a statková hnojiva

⁵ po odpočtu vedlejších výrobků

3.5 Kalkulace nákladů v živočišné výrobě

Pod pojmem kalkulace nákladů se rozumí proces, kdy se ke každému určitému výkonu přiřazují jednotlivé náklady. Kalkulační jednotkou je obecně rozuměno definitivní výkon ve formě výrobku či služby, který zastupuje homogenní produkci, která bývá vymezená měřicí jednotkou (čas, délka, hmotnost atd.). V živočišné výrobě je kalkulační jednotkou krmný. Výše nákladů na krmný den a výše produkce z něho získaná určuje, jaká bude výše jednotkových nákladů finálního produktu. (Peterová, 2010)

3.5.1 Kalkulační vzorec a náplň v jednotlivých položek v živočišné výrobě

Tabulka 6 - Položky kalkulačního vzorce v živočišné výrobě

Položky kalkulačního vzorce		Návaznost na účtové skupiny a syntetické účty účtového rozvrhu
1	Nakoupená krmiva a steliva	501
2	Vlastní krmiva steliva	613 MD
3	Léčiva a desinfekční prostředky	501
4	Ostatní přímý materiál	501 a 613 MD
5	Ostatní přímé náklady a služby	502 ,503, 555, 562 a účty skupiny 51, 53, 54
6	Pracovní náklady celkem	účty skupiny 52
7	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	551
8	Odpisy dospělých zvířat (dříve základního stáda)	551
9	Náklady pomocných činností	náklady vnitropodnikového účetnictví
10	Výrobní režie	náklady vnitropodnikového účetnictví
11	Správní režie	náklady vnitropodnikového účetnictví
12	Náklady celkem	položka 1 až 12

Zdroj: Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství, Poláčková Jana, 2010

Nakoupená krmiva a steliva

Pro chovy v živočišné výrobě jsou nakoupená krmiva a steliva přímým nákladem, který nepůsobí v přiřazování k jednotlivým výkonům žádné výrazné obtíže. Pro účely kalkule se při účtování zásob doporučuje postupovat způsobem A. (Poláčková, 2010)

Vlastní krmiva a steliva

Tato kategorie zahrnuje, jak již název napovídá, spotřebu krmiv a steliv z vlastní výroby. Oceňování vlastních krmiv vychází z vlastních nákladů, neboť zásoby, které byly vytvořeny vlastní činností, se v účetnictví oceňují vlastními náklady. Ocenění vlastních výrobků lze stanovit na dvou úrovních, a to na úrovni nákladů podle plánovaných kalkulací nebo ve výši skutečných nákladů. V účetním období se doporučuje produkci a spotřebu vlastních krmiv a steliv účtovat ve vnitropodnikových cenách. Pro účely vlastní kalkulace se pak zjišťuje rozdíl mezi plánovanou cenou a cenou zjištěnou výslednou kalkulací vlastních výrobků. Rozdíl je pak pro účely vlastní kalkulace přiřazen k výkonové spotřebě. (Zeman, 2006)

Léčiva a desinfekční prostředky

V této nákladové položce je zahrnuta spotřeba desinfekčních prostředků a léčiv, která jsou používána pro jednotlivá hospodářská zvířata.

Ostatní přímý materiál

V ostatním přímém materiálu je zařazena spotřeba malého materiálu pro údržbu a čištění chovných prostorů, dále také nezaviněná manka a škody do výše norem stanovená vnitropodnikovou směrnicí a která byla zjištěna v rámci inventarizace ke konci roku.

Ostatní přímé náklady a služby

Tato nákladová položka zahrnuje více druhů vstupů. Patří sem spotřeba energie a pohonných hmot pro jednotlivé úseky živočišné výroby, dále také spotřeba neskladovatelných položek (voda, plyn), opravy a udržování budov a mechanizačních zařízení od externích dodavatelů. Jsou zde zahrnuty také veterinární výkony a úhrady za inseminaci, cestovné, které souvisí s jednotlivými chovy, nebo také nájemné placené za provoz jednotlivých budov pro živočišnou výrobu. Do ostatních přímých nákladů a služeb spadá také spotřeba drobného nehmotného majetku, ostatní služby, které souvisí s jednotlivými chovy, daň z nemovitostí týkající se budov a staveb jednotlivých úseků živočišné výroby, úroky, ostatní služby a provozní náklady (pojistné chovů, budov, ...). Posledně se do této nákladové položky zahrnuje zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, kterou lze přiřadit k určitému úseku živočišné výroby. (Poláčková, 2010)

Pracovní náklady celkem

V pracovních nákladech jsou zahrnuty všechny přímé mzdové náklady vč. zákonného sociálního a zdravotního pojištění, které byly vykonány pro živočišnou výrobu. Náhrada za dovolenou se u stálých pracovníků úseků živočišné výroby zahrnuje do této kategorie, u ostatních pracovníků náhrada za dovolenou řazena do výrobní režie. (Poláčková, 2010)

Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

V této kategorii nákladů jsou zahrnuty účetní odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, které korelují s jednotlivými výkony živočišné výroby. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vyjadřují skutečné opotřebení majetku, nebudou tedy shodné s odpisy ve smyslu daňových předpisů.

Odpisy dospělých zvířat (dříve zvířat základního stáda)

Pojmem dospělá zvířata se označují taková chovná zvířata, která kromě svých užitných vlastností zabezpečují také reprodukci chovu. Toto definování pojmu vychází ze zootechnického pojetí. Mezi dospělá zvířata jednotlivých chovů se řadí krávy a plemenní býci, bahnice a plemenní berani, prasnice a plemenní kanci, kozy a plemenní kozli, plemenné klisny a plemenní hřebci, dostihoví koně a tažná zvířata. (Novák, 1996)

Při kalkulaci nákladů se používají účetní odpisy dospělých zvířat, které jsou založeny na zákoně č. 563/1991 Sb. Rozlišují se odpisy individuální a skupinové.

Individuální se stanovují jednotlivě za každé zvíře. Vstupní cena pro účely odepisování je buď pořizovací cena nakoupeného zvířete, nebo průměrná účetní cena za jeden kus, nebo cena, která je stanovena účetní jednotkou k plemenné hodnotě, respektive ke stáří dospělého zvířete. Při chovu zvířat vysoké plemenné hodnoty, tudíž i vysoké pořizovací náklady, se přímo předpokládá s individuální evidencí a odepisováním. Při určování účetních odpisů lze postupovat podle českých standardů, nebo lze podle předpokládané doby zařazení zvířat v chovu určit vstupní ceny odepisovou sazbou na 1 krmný den (KD) konkrétního zvířete. Výpočet účetních odpisů podle českých účetních standardů se provádí následovně:

$$RO = \frac{PC - T_{brak}}{t}$$

kde,

RO = roční odpis

PC = pořizovací cena v Kč

T_{brak} = předpokládaná tržba při brakaci

t = předpokládaný počet let v chovu stáda

Skupinové odpisy účetní legislativa povoluje, neobsahuje ale postup, jak skupinové odpisy stanovit. Způsob stanovení skupinových odpisů zvířat, která jsou zařazena do dlouhodobého hmotného majetku, je tedy plně v pravomoci účetní jednotky, musí ale vyhovovat ustanovením zákona o účetnictví. Pro výpočet ročního odpisu lze postupovat podle vzorce:

$$RO = \frac{(PC - T_{brak}) \cdot n}{t}$$

kde,

RO = roční odpis

PC = pořizovací cena v Kč

T_{brak} = předpokládaná tržba při brakaci

t = předpokládaný počet let v chovu stáda

n = počet zvířat ve skupině

Skupinové odpisy se stanovují zejména v případě, pokud technologie chovu individuální evidenci zvířat neumožňuje (s výjimkou tažných zvířat, dostihových a plemenných koní). Vstupní cena je pro začátek odepisování suma pořizovacích cen jednotlivých druhů zvířat, která se zjišťuje z účetnictví k poslednímu dni předcházejícího zdaňovacího období (příp. k datu zahájení činnosti).

Při kalkulaci nákladů je v účetním systému nezbytné odlišit účetní odpisy, které jsou dle zákona o účetnictví v kompetenci účetní jednotky, od odpisů vyjádřených na podkladě zákona o daních z příjmů pro účely stanovení základu daně. V kalkulacích nákladů se odpisy započítávají od zařazení dlouhodobého majetku do užívání, a jsou každý měsíc účtovány rovnoměrně podle odpisového plánu od prvního dne následující měsíce od zařazení dlouhodobého majetku do užívání. (Poláčková, 2010)

Během sestavování odpisového plánu a určování odpisové sazby pro účetní odpisy, musí účetní jednotka zvážit možnosti a cíle chovatelského záměru vzhledem k ekonomice chovu. České účetní standardy (ČÚS č. 013 – Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek) umožňují stádo dospělých zvířat odepisovat tak, že se odpisy vyjádří podílem pořizovací ceny, která je snížena o předpokládanou tržbu při brakaci a předpokládaného počtu let držení stáda v chovu.

Náklady pomocných činností

Do této nákladové položky se zahrnují skutečné náklady pomocných činností prováděných při práci traktorů, nákladní autodopravy a potahů pro jednotlivé výkony živočišné výroby. Do pomocných činností patří také opravy a udržování, které jsou prováděny v rámci vlastní režie. Tato nákladová položka v živočišné výrobě často představuje vysokou položku a reprezentuje druhotný náklad.

Výrobní režie

Do výrobní režie se zařazuje podíl výrobní režie živočišné výroby, která zahrnuje všechny prvotní i druhotné náklady, které vznikají v souvislosti se řízením i obsluhou živočišné výroby. Jsou to náklady, které se nedají přímo zařadit k jednotlivým výkonům živočišné výroby nebo by jejich přímé určování bylo nevhodné.

Správní režie

Správní režie zahrnuje prvotní i druhotné náklady celopodnikového charakteru, které se podílí přímo na živočišné výrobě. (Novák, 1996)

3.5.2 Metody kalkulace v živočišné výrobě

Kalkulace vlastních nákladů v živočišné výrobě je komplikovanější, než je tomu ve výrobě rostlinné. Komplikovanost pramení z charakteru živočišné výroby, který je daný biologickou podstatou a technologií chovu. Zvířata se nedají uchovat ve stejné podobě, jejich hodnota se stále mění, zvyšuje se růstem zvířat. Dalším rozdílem mezi rostlinnou a živočišnou výrobou je prodej, kdy zvířata mohou být zpeněžena v každé fázi odchovu – tele, dojnice, vykrmený býk). Kalkulace v živočišné výrobě tedy musí být schopna správně vyjádřit náklady, které byly vynaloženy na chované zvíře v každé fázi

výroby. Živočišná výroba je také typická značným pohybem mezi kategoriemi zvířat, je tedy nutné tento pohyb zachytit z hlediska nákladů.

Na kalkulaci nákladů v živočišné výrobě lze podle účelu použití výsledku pohlížet z více hledisek:

- 1) Náklady jsou sledovány jako celek, nečlení se na jednotlivé kategorie zvířat. Kalkulační jednicí je krmný den (1 KD). Náklady na krmný den se pak stanovují jako celkové náklady chovu děleno počet krmných dnů všech zvířat v chovu. Tato metoda se používá spíše u malých chovů.
- 2) Náklady se sledují odděleně pro každou kategorii zvířat. Tento způsob sledování nákladů je podstatně náročnější, lze ale kalkulovat náklady v jednotlivých fázích odchovu nebo výkrmu (skotu, prasat...), stejně jako náklady výroby jednotlivých výrobků (mléka, vajec apod.). Pro věrné zachycení nákladů je nutné zahrnout veškeré přímo přiřaditelné náklady k jednotlivým kategoriím zvířat. Náklady, které se nedají nikam zařadit nebo by bylo jejich přímé zařazení nevhodné, se rozdělují mezi jednotlivé kategorie skotu podle předem stanovených zásad (režie, pomocné činnosti). (Poláčková, 2010)

Dvojstupňová kalkulace nákladů

V živočišné výrobě se uplatňuje kalkulace dvojstupňová, která se skládá ze dvou kroků, a to **náklady na hlavní výrobek**, popř. více hlavních výrobků a **náklady na 1 kg ž. hm.** Konečný výrobek není totiž u většiny chovů zvířat hmotnostní nebo vzrůstový přírůstek, ale celé zvíře, do jehož ocenění je nutné promítnout všechny náklady na pořízení, jako jsou vlastní výroba, nákup běžného roku i minulých let. Je proto nutné kalkulovat ještě podle obratu stáda průměrné vlastní náklady na jeden kilogram živé hmotnosti nebo na jeden kus.

Ve fázi první se kalkulují náklady na hlavní výrobek. Od celkových nákladů na chov se odečítají náklady na vedlejší výrobek. Vznikne-li při výrobě více hlavních výrobků, je nutné celkové náklady na hlavní výrobky rozpočítat mezi jednotlivé hlavní výrobky (např. mléko, tele) pomocí poměrných čísel (koeficientů). Poměrová čísla vyjadřují, jaký podíl zaujímají jednotlivé hlavní výrobky na celkových nákladech. Kalkulační jednice hlavního výrobku se liší podle druhu zvířat např. 1 KD, 1 kg přírůstku, 1 litr vyrobeného mléka, atd.

Kalkulace nákladů na přírůstek vychází z podílu vynaložených nákladů v dané kategorii a celkového přírůstku hmotnosti. Přírůstek hmotnosti vychází z obratu stáda a vypočítává se podle vzorce:

$$PHm = KS + V - PS - P$$

kde,

PHm = přírůstek hmotnosti

KS = konečný stav - hmotnost na konci kalkulačního období

V = výdaje hmotnosti během kalkulačního období (převod do jiné kategorie, prodej, úhyn...)

PS = počáteční stav - hmotnost zvířat na začátku kalkulačního období

P = příjmy hmotnosti během kalkulačního období (převod z jiné kategorie, nákup)

Ve fázi druhého kroku se provádí kalkulace **nákladů na 1 kg ž. hm.** Při kalkulaci nákladů na živou hmotnost se musí zohledňovat pohyb zvířat (meziproduktu) mezi jednotlivými kategoriemi. Cílem kalkulace je zjistit celkové náklady na zvíře a celkové živé hmotnosti zvířete v dané fázi odchovu. Do nákladů na zvíře jsou zahrnuty náklady pořízení (převedených zvířat z jiné kategorie, cena nakoupených zvířat, cena) a náklady na přírůstek, tzn. náklady, které byly vynaloženy na danou skupinu zvířat v běžném roce.

Zároveň je nutné z obratu stáda zjistit živou hmotnost zvířete, ta se vyjádří podílem celkové živé hmotnosti a počtu zvířat. Do celkové živé hmotnosti jsou započítávána, hmotnost prodaných zvířat, hmotnost zvířat převedených do jiné kategorie, hmotnost ostatního výdeje zvířat a hmotnost zvířat v zůstatku ke dni kalkulace. Vedle živé hmotnosti zjišťujeme souběžně i počty zvířat.

Výstupem druhé fáze dvojstupňové kalkulace jsou náklady na 1 kg ž. hm. (podíl celkových nákladů na zvířata a celkové živé hmotnosti zvířat), u běžně nevážených se kalkulují náklady na 1 KD vzrůstového přírůstku, např. vysokobřezí jalovice. (Poláčková, 2010)

4 Vlastní práce

V této kapitole je zpracována ekonomika odvětví živočišné výroby akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN a.s. Ekonomické výsledky středisek živočišné výroby jsou porovnány s ekonomickými výsledky podniku jako celku. Zdrojem dat pro zpracování diplomové práce budou kalkulace středisek živočišné výroby a podnikové výkazy.

4.1 Charakteristika analyzované akciové společnosti

Obrázek 1 - Logo společnosti

4.1.1 Základní charakteristika podniku

Název subjektu: ZOD 11. KVĚTEN a.s.
Sídlo: Milín 136
IČ: 00108120
Právní forma: akciová společnost

Zdroj: <http://zod11kveten.cz/index.html>

Předmět podnikání: zemědělská výroba, výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů, silniční motorová doprava

Datum vzniku a.s.: 23. 7. 2003

Základní kapitál: 53 803 000 Kč

Akcie:

- 5136 ks kmenových akcií na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč
- 2443 ks kmenových akcií na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 1 000 Kč

Statutární orgány:

- 1) Představenstvo akciové společnosti
- 2) Dozorčí rada

Struktura statutárních orgánů

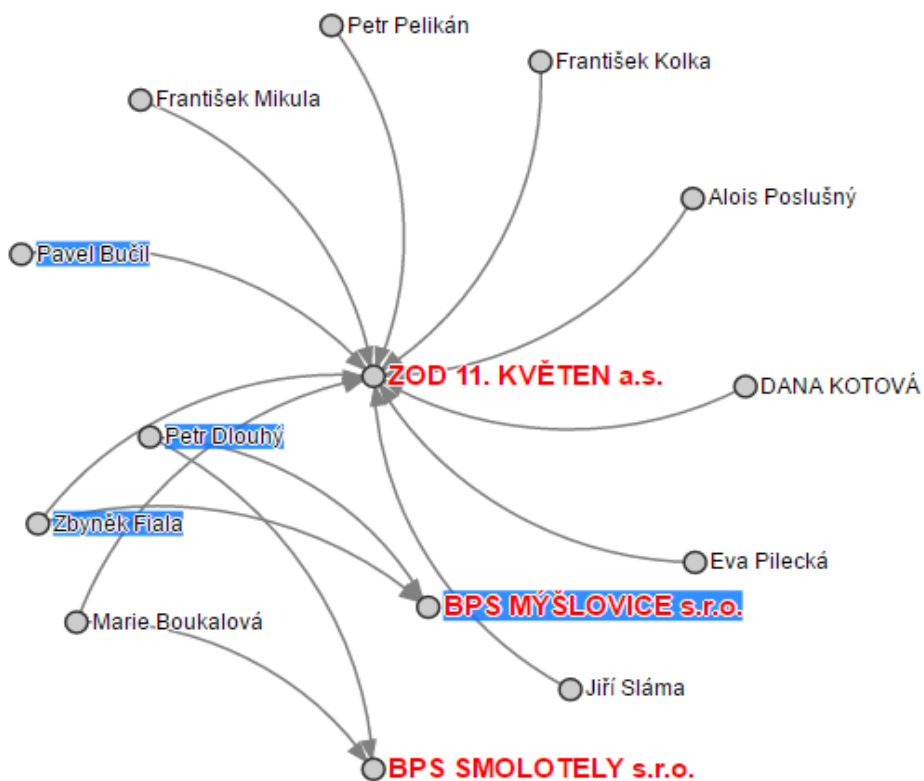
1) Představenstvo akciové společnosti

- předseda představenstva: Zbyněk Fiala
- místopředseda představenstva: Petr Pelikán
- členové představenstva: František Kolka
Alois Poslušný
František Mikula
Dana Kotová
Eva Pilecká

2) Dozorčí rada

- předseda dozorčí rady: Marie Boukalová
- členové dozorčí rady: Pavel Bučil
Jiří Sláma

Obrázek 2 - Vizualizace vztahů ZOD 11. KVĚTEN a.s.

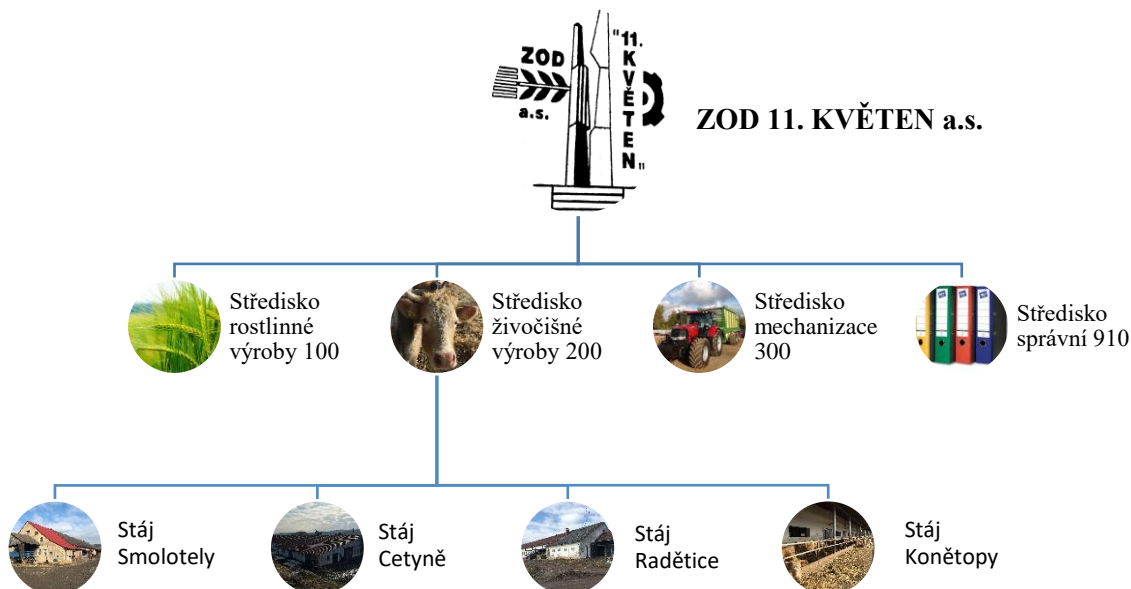

Zdroj: Výpis z obchodního rejstříku⁶

⁶ Výpis z obchodního rejstříku. Peníze.cz. [Online] [Citace: 10. Říjen 2016.] <http://rejstrik.penize.cz/00108120-zod-11-kveten-a-s>

Organizační a řídicí struktura

Schéma 1 - Organizační struktura ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Zdroj: Struktura - Příloha účetní závěrky ZOD 11. KVĚTEN a.s., obrázky vlastní, také viz⁷

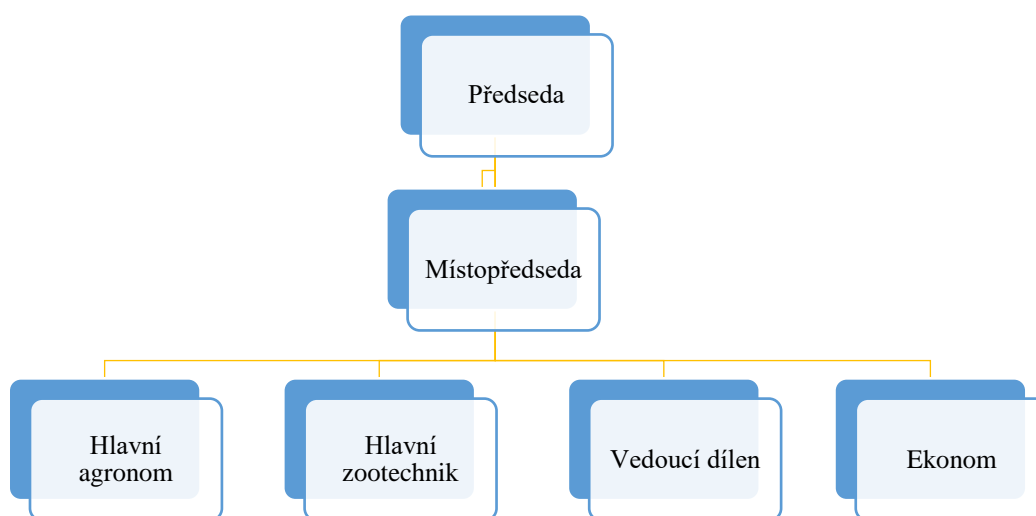
Organizační struktura zemědělského podniku ZOD 11. KVĚTEN a.s. je rozdělena na čtyři hlavní střediska, a to na střediska rostlinné výroby, živočišné výroby, mechanizace a posledně středisko správní.

Rostlinná výroba probíhá na pozemcích v rámci celého obvodu společnosti. Středisko živočišné výroby je pak dále organizačně rozčleněno na hlavní stáje, které jsou celkem čtyři. Stáj Smolotely zajišťuje odchov mladého dobytka (OMD) – jalovic, je zde také kravín. Dále stáj Cetyně, kde se nachází nově vybudovaný centrální teletník a kravín.

⁷ - Fotogalerie. ZOD 11. KVĚTEN a.s. [Online] [Citace: 10. Listopad 2016.] <http://zod11kveten.cz/Fotogalerie.html>.
- Naše činnost. HANÁCKÁ ZEMĚDĚLSKÁ. [Online] [Citace: 10. Listopad 2016.] <http://www.hzas.cz/nase-cinnost>.
- Traktor Case IH Puma 240 CVX. technikboerse.com. [Online] [Citace: 10. Listopad 2016.] <http://www.technikboerse.com/cs/view/pou-it-stroj/traktor/3746997/case-ih-puma-240-cvx-.html>.
- Archivace. levne-kancelarske-potreby.cz. [Online] [Citace: 10. Listopad 2016.] <http://www.levne-kancelarske-potreby.cz/archivace/poradace--sanony//pakovy-poradac-s-barevnym-hrbetem---sirka-5-cm-502025/>.

Ve stáji Radětice je pouze kravín a poslední stáji jsou Konětopy, ve které je odchovna mladého dobytka (OMD) – býků, a také zimoviště pro pastevní krávy, které prošlo rekonstrukcí. Středisko mechanizace zajišťuje opravy a údržbu strojového parku. Správní středisko pak dohlíží na chod akciové společnosti, vede se zde také účetnictví.

Schéma 2 - Řídící struktura ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě poskytnutých informací od vedení

Jak lze vidět z předchozího schématu, nejvyšším představitelem akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN je předseda představenstva, který zodpovídá valné hromadě za chod celé společnosti, a má svého zástupce – místopředseda představenstva. Jejich přímé podřízené tvoří čtveřice vedoucích pracovníků. Rostlinnou výrobu řídí hlavní agronom, u živočišné výroby je to hlavní zootechnik. Za středisko mechanizace odpovídá vedoucí dílen. Hospodaření a financování celé ZOD 11. KVĚTEN a.s. pak dozoruje ekonom společnosti, který se zároveň zúčastňuje obchodních jednání. Ekonom ZOD 11. KVĚTEN a.s. je zároveň předsedou dozorčí rady akciové společnosti.

Historie akciové společnosti

Původní historie společnosti sahá do roku 1952, kdy bylo dne 14. 6. 1952 zapsáno družstvo pod názvem Zemědělské družstvo "11. květen" v Milíně. Na základě schváleného transformačního projektu ze dne 7. 11. 1992 za účelem sdružení majetku oprávněných osob vzniklo Zemědělsko-obchodní družstvo "11. květen" Milín.

Právní forma zůstala zachována do 23. 7. 2003, kdy se družstvo stalo akciovou společností s názvem ZOD 11. KVĚTEN a.s. V roce 2012 se akciová společnost podílela na výstavbě bioplynových stanic, a rozšiřuje svou působnost o podíly v nově vzniklých s.r.o., a to:

- BPS SMOLOTELY s.r.o. 60% podílem na základním kapitálu – 120 000 Kč
- BPS MÝŠLOVICE s.r.o. 40% podílem na základním kapitálu – 80 000 Kč

4.1.2 O akciové společnosti

Předmětem podnikání ZOD 11. KVĚTEN a.s. je převážně zemědělská prvovýroba, a to rostlinná i živočišná. Poskytuje též služby v oblasti dopravy (*„nákladní provozovaná vozidla nebo jízdními soupravami o největší povolené hmotnosti přesahující 3,5 tuny, jsou-li určeny k přepravě zvířat nebo věcí, - nákladní provozovaná vozidla nebo jízdními soupravami o největší povolené hmotnosti nepřesahující 3,5 tuny, jsou-li určeny k přepravě zvířat nebo věcí“*⁸), polní práce.

Hlavními obchodními partnery akciové společnosti v oblasti obchodování s produkty rostlinné výroby jsou Primagra, a.s. a ZZN Strakonice a.s., dále jsou to dceřiné společnosti (bioplynové stanice) BPS SMOLOTELY s.r.o. a BPS MÝŠLOVICE s.r.o. V oblasti nákupu strojů a jejich servisů je významným dodavatelem HZT Technik-servis, a.s. Zvířata dlouhodobě odebírá společnost Jatky Blovice s.r.o. Hlavním dodavatelem zajišťujícím ochranu a výživu rostlin je BENAGRO s.r.o., osivo dodává Družina, spol. s.r.o.

⁸ Veřejný rejstřík a Sběrka listin. Justice.cz [online]. [cit. 10. Říjen 2016]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=568955&typ=UPLNY>

Mléko dodávala akciová společnost ZOD 11. KVĚTEN a.s. v letech 2013–2014 do Povltavských mlékáren, a.s., v roce 2015 uzavřela smlouvu s Mlékařským hospodářským družstvem Střední Čechy na dobu 5 let. Mléko je dodáváno do mlékárny Savencia. Kupní cena je tvořena cenou za I. třídu jakosti při dodržení níže smluvně dohodnutých parametrů. Cena v jednotlivých třídách se skládá ze základní ceny mléka a příplatku, respektive srážky. Základní cena je stanovena pro obsah bílkovin 3,3 % a obsah tuku 3,7 %. Při vyšším obsahu bílkovin se cena navyšuje o 0,10 Kč za každých 0,1 % bílkovin, respektive snižuje o 0,10 Kč za každých nižších 0,1 % bílkovin. Dále je příplatek 0,05 Kč za každých 0,1 % tuku navíc, respektive srážka 0,05 Kč za každých 0,1 % tuku méně. Speciální příplatek je za dodržení jakosti mléka viz tabulka:

Tabulka 7 - Jakostní příplatek mléka

Parametr	Kritérium
Celkový počet mikroorganismů (CMP)	do 50 000 v 1 ml
Počet somatických buněk (PSB)	do 300 000 v 1 ml
Počet koliformních bakterií (CB)	do 300 v 1 ml
Tukuprostá sušina (TPS)	nad 8,60 %
Obsah tuku	nad 3,50 %
Bod mrznutí (BM)	pod -0,515 °C
Rezidua inhibičních látek (RIL)	negativní

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Dále ještě je možný množstevní příplatek viz tabulka:

Tabulka 8 - Množstevní příplatek mléka

Velikostní kategorie		Množstevní příplatek
od l/den	do l/den	Kč/l
1 001	- 5 000	0,10
5 001	- 10 000	0,20
10 001	- 15 000	0,30
15 001	- 20 000	0,40
20 001	- 25 000	0,45
nad 25 000		0,50

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Konečná cena za litr mléka je pak stanovena dle výše uvedených kritérií a je potvrzena na konci každého měsíce dodatkem ke smlouvě.

Rostlinná výroba

Akciová společnost hospodář převážně na půdě zahrnuté do pachtovních smluv (viz tab. 9), což činí značné náklady v podobě vyplacení nájmu vlastníkům půdy. Pro názornost byl jako výchozí rok pro bazický index zvolen rok 2007, kdy byl podíl obhospodařované půdy v nájmu 100 % a postupně se mění. V tabulce je také vidět každoroční pokles zemědělské půdy celkem, který souvisí s vydáváním půdy vlastníkům.

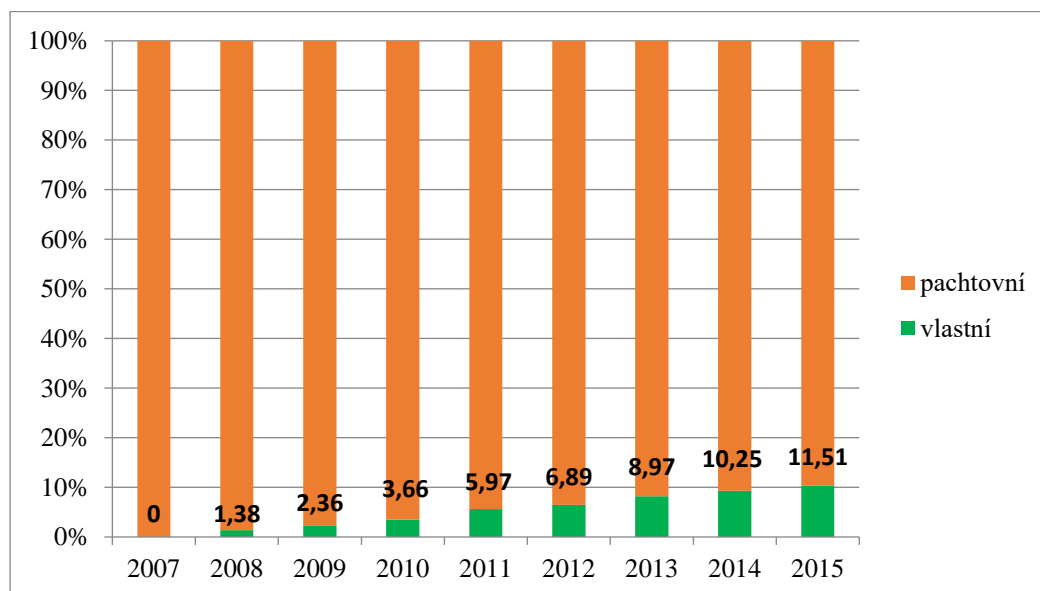
Tabulka 9 - Bilance půdního fondu (v ha)

Zemědělská půda	2007	2012	2013	2014	2015	2015/2007
vlastní	0	223,31	235,5	264,14	288,89	2,89
pachtovní	2 731,86	2 414,49	2 390,68	2 312,56	2 221,37	0,81
celkem	2 731,86	2 637,40	2 626,18	2 576,70	2 510,26	0,92

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Protože půda je základní výrobní prostředek k provozování rostlinné výroby, která je také neméně důležitá pro živočišnou výrobu, a akciová společnost chce být více nezávislá, je velkou snahou ZOD 11. KVĚTEN a.s. získávat vlastní půdu. Tento trend je zobrazen v grafu č. 1. Stále je však drtivá většina půdy v pachtovním vztahu. V roce 2015 vlastní půda tvořila přibližně 11,5 % z celkové obhospodařované půdy.

Graf 1 - Podíl vlastní zemědělské půdy z celkové (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Rozložení pěstování plodin a využití půdy se mění, zvláště pak v letech 2012 a 2013, z důvodu zajištění větší krmivové základny, jednak pro živočišnou výrobu, a také výrobu dostatečného množství siláže a senáže nutné k zajištění výroby elektrické energie v bioplynových stanicích. Tato změna je patrná v ústupu oseté plochy obilovin ve prospěch kukuřice na siláž (viz tabulka 10).

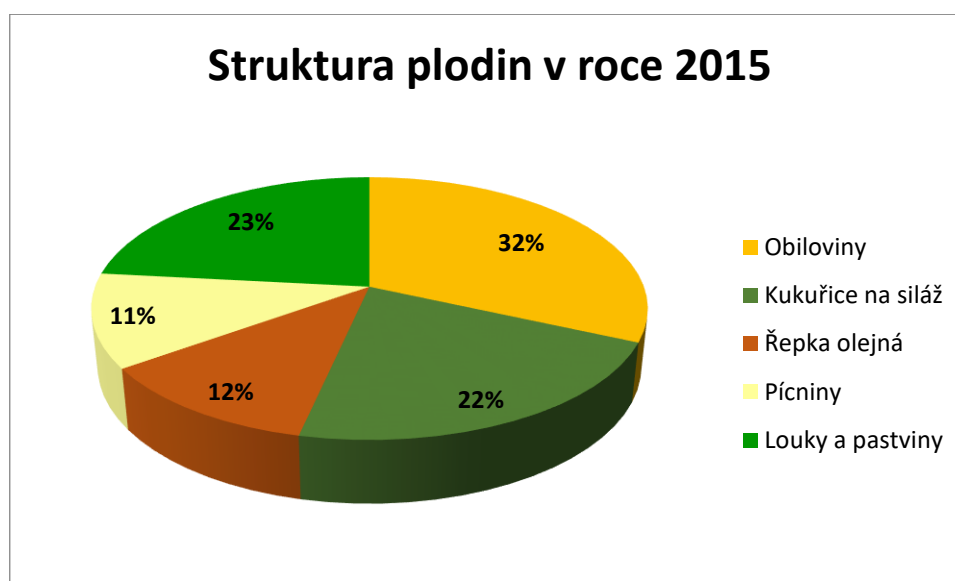
Tabulka 10 - Struktura plodin (v ha)

	2007	2012	2013	2014	2015	2015/2007
Obiloviny	1 217,08	945,1	821,42	791,11	795,26	0,65
Kukuřice na siláž	261	436,38	540,1	582,26	546,57	2,09
Řepka olejná	308,9	369,77	342,16	310,86	293,56	0,95
Pícniny	385,06	272,94	311,16	290,04	289,34	0,75
Louky a pastviny	559,82	613,21	611,34	602,43	585,53	1,05
Celkem	2 731,86	2 637,40	2 626,18	2 576,70	2 510,26	0,92

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Podíl oseté plochy kukuřicí na siláž v roce 2015 zaujímal téměř čtvrtinu zemědělské půdy, srovnatelně se podílejí i louky a pastviny. Největší podíl ovšem stále zůstává obilovinám, které v roce 2015 zabíraly 32 %. Zbýlých 23 % si téměř srovnatelně dělí řepka olejná a pícniny.

Graf 2 - Podíl plodin na zemědělské půdě v roce 2015 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Rostlinná výroba má značný podíl na celkových výnosech akciové společnosti, viz tabulka 11.

Tabulka 11 - Roční výnosy v letech 2013-2015 (tis. Kč)

	2013	2014	2015	Podíl 2015 v %
Rostlinná výroba	44 339	29 368	39 351	42,26 %
Mléko	14 442	15 167	14 746	15,84 %
Prodej zvířat	6 788	5 954	6 304	6,77 %
Prodej chl. mrvy, moč.	606	907	820	0,88 %
Poskytování služeb	5 710	11 010	9 627	10,34 %
Ostatní provozní výnosy	17 735	15 570	19 649	21,10 %
Finanční výnosy	646	511	715	0,77 %
Mimořádné výnosy	1 455	2 276	289	0,31 %
Ostatní tržby	5 598	2 097	1 174	1,26 %
Změna stavu zásob	-8 561	14 995	-1 418	-1,52 %
Aktivace	1 885	2 593	1 860	2,00 %
Celkem	90 643	100 448	93 117	100,00 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Celkové výnosy ZOD 11. KVĚTEN a.s. mají kolísavý potenciál. Zatímco roční obrat v roce 2013 činil 90 643 tis. Kč, v roce 2014 dosáhla akciová společnost o 9 805 tis. obrat vyšší. V roce 2015 bylo dosaženo srovnatelných výnosů jako v roce 2013, roční čistý obrat činil 93 117 tis. Kč.

Z toho tržby z rostlinné výroby činily v roce 2013 téměř 49 % celkových výnosů, a dosáhly výše 44 339 tis. Kč. Počátkem roku se však ještě prodávala část úrody z roku 2012 z důvodu optimalizace tržní ceny hlavně u komodity řepky ozimé. Této produkce bylo prodáno 534,74 tun řepky za přibližně 6 337 tis. Kč, průměrná tržní cena činila 11 850,00 Kč za 1 tunu.

Z nové produkce, tj. roku 2013, bylo dodáno 1 239,95 tun řepky ozimé v celkové ceně 11 604 tis. Kč, průměrná cena činila pouze 9 358,00 Kč za 1 tunu. Díky tomuto výraznému poklesu ceny o 2 492,00 Kč za 1 tunu se celkové tržby u řepky ozimé snížily o cca 3 090 tis. Kč oproti předešlému roku. Proto se prodej zbytku úrody z roku 2013 odložil na období příznivější ceny na trhu.

Prodej pšenice ozimé činil 2 516,16 tun v ceně 9 307 tis. Kč, průměrná tržní cena za 1 tunu činila 3 700,00 Kč. Tržby u ostatní obilovin činily celkem 2 843 tis. Kč.

Významnou položkou v tržbách z rostlinné výroby je také prodej kukuřičné siláže a senáže do bioplynových stanic. Bylo dodáno celkem 16 386,10 tun kukuřičné siláže. Tržby činily celkem 11 470 tis. Kč, cena za 1 tunu 700,00 Kč. Senáže se prodalo 3 902,10 tun za 2 341 tis. Kč při ceně 600,00 Kč za 1 tunu. Prodej GPS⁹ do bioplynových stanic činil 437 tis. Kč s cenou 800,00 Kč za 1 tunu.

V roce 2014 bylo dosaženo nejvyšších tržeb. Rostlinná výroba se na celkových tržbách podílela ale pouze 29,24 %. Došlo k poklesu o 19,76 %. Dodáno bylo 700,00 tun řepky ozimé v ceně 6 590 tis. Kč, průměrná tržní cena činila pouze 9 414,00 Kč za 1 tunu.

Pšenice ozimé bylo dodáno 2 809,58 tun c celkové hodnotě 9 702 tis. Kč, průměrná cena činila 3 453,00 Kč za 1 tunu. Tržby za ostatní obiloviny činily 1 286 tis. Kč.

Prodej kukuřičné siláže do bioplynových stanic činil v roce 2014 6 356 tis. Kč, dodávka činila 9 080,60 tun, množství dodané senáže činil 6 220,87 tun v ceně 3 733 tis. Kč, a GPS bylo dodáno celkem 2 126,30 tun v celkové hodnotě 1 701 tis. Kč. Ceny za 1 tunu hmoty dodané do bioplynových stanic se nezměnily.

V roce 2015 byly vykázány tržby z rostlinné výroby ve výši 39 351 tis. Kč, podíl se tak 42,26 % na celkových tržbách akciové společnosti. V jarních měsících byl realizován prodej zbytku úrody z roku 2014 u řepky ozimé. Bylo dodáno celkem 479,38 tun v celkové hodnotě 4 602 tis. Kč, průměrná cena činila 9 600,00 Kč za 1 tunu. Z produkce roku 2015 bylo prodáno 1 060,20 tun řepky ozimé v celkové hodnotě 10 496 tis. Kč. Průměrná cena činila 9 900,00 Kč za 1 tunu.

Významný podíl na tržbách z rostlinné výroby vykazují tržby z pšenice ozimé. Bylo dodáno celkem 2 521,61 tun v realizační ceně 9 718 tis. Kč, průměrná cena za 1 tunu činila 3 854,00 Kč. V tomto roce tak bylo dosaženo nejvyšší realizační ceny ve sledovaném období u této obiloviny. Tržby z prodejů ostatních obilovin činily 2 213 tis. Kč.

Prodej vyrobené kukuřičné siláže probíhal ve stejných cenách jako v předchozích letech. Bylo dodáno celkem 8 800 tun kukuřičné siláže v celkové hodnotě 6 160 tis. Kč, senáže bylo dodáno 6 000,00 tun za 3 600 tis. Kč. Tržby z prodeje GPS činily 2 562 tis. Kč a dodáno bylo celkem 3 202 tun.

⁹ Ganzpflanzenschrot – vzniká silážováním celých drcených rostlin sklizených v mléčně voskové až voskové zralosti semen. Mají relativně vysoký obsah dusíkatých látek a energie díky obsahu zrna

Výnosy v rostlinné výrobě jsou značně závislé na klimatických podmínkách v dané oblasti a v daném roce. Výši tržeb významně ovlivňují také aktuální nabízené tržní ceny. Nejvyšších výnosů bylo dosaženo v roce 2015 s výjimkou pšenice a řepky ozimé, které měly naopak nejnižší. Důvodem byly právě klimatické podmínky, které pšenici ani řepce neprospívaly. Výnosy jednotlivých plodin na 1 hektar jsou znázorněny v následující tabulce:

Tabulka 12 - Výnosy jednotlivých plodin (t/ha)

	2013	2014	2015
Pšenice ozimá	6,213	6,506	6,060
Ječmen ozimý	4,025	4,423	6,166
Ječmen jarní	3,372	4,240	5,167
Triticale	4,482	4,672	5,847
Oves	2,630	3,892	4,404
Řepka ozimá	3,624	3,793	3,611

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Akciová společnost má také závazky vůči dalším společnostem, mimo jiné dodává kukuřičnou siláž a senáž pro dceřiné bioplynové stanice, které mají vysokou spotřebu. Musí tedy tuto komoditu produkovat nad rámec potřeby zajištění krmivové základny pro svou živočišnou výrobu. Prvořadě je zajištění krmivové základny pro živočišnou výrobu, přebytek produkce je pak prodáván bioplynovým stanicím. Celková spotřeba produkce je ukázána v následující tabulce:

Tabulka 13 - Roční spotřeba siláže a senáže (v t)

	BPS SMOLOTELY	BPS MÝŠLOVICE	ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA
Siláž (t)	13 000	6 500	6 000
Senáž (t)	5 000	2 500	2 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Roční produkce pícnin klade samozřejmě velmi vysoké nároky na vybavenost akciové společnosti kvalitními výkonnými stroji a také závisí na kvalitní práci a dobré produktivitě zaměstnanců firmy.

Akciová společnost investovala v letech 2013 až 2015 do nákupu strojů a zařízení:

Tabulka 14 - Investice do strojů a zařízení v letech 2013 - 2015

2013		2014		2015	
Secí stroj KINZE 3500	1 450 tis. Kč	Lis na balíky KRONE	490 tis. Kč	Tatra PHOENIX	4 350 tis. Kč
Aplikátor kejdy NEPTUN 18	1 600 tis. Kč	Kombajn NEW HOLLAND	6 050 tis. Kč	Tatra podvozek	2 624 tis. Kč
Podmítač TERRANO 5-FX	900 tis. Kč	Dusač senáže DS/11	114 tis. Kč	Adaptér KRONE	1 080 tis. Kč
Nakladač WEIDEMANN	1 235 tis. Kč	Dacia DUSTER	283 tis. Kč	Nakladač MERLO	2 626 tis. Kč
Traktorový návěs SIWA 720	780 tis. Kč	Citroen BERLINGO	160 tis. Kč	Shrnovač ROC RT	2 600 tis. Kč
Přívěs balíky ROTOS	1 220 tis. Kč	Traktor CASE MAGNUM 315	3 450 tis. Kč	Traktor CASE CVT	950 tis. Kč
Traktor CASE PUMA CVX 230	2 880 tis. Kč	WAP KARCHER HDS	60 tis. Kč	Citroen JUMPER	145 tis. Kč
Traktor CASE PUMA CVX 230	2 880 tis. Kč	Monitorovací systém ITINERIS	72 tis. Kč	Zařízení FUELOMAT	566 tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Nová technika umožňuje rychlejší a kvalitnější zpracování zelené hmoty na poli i následné práce související s uložením a konzervací na siláž či senáž. Klade však i vyšší nároky na pracovní nasazení a technologickou znalost zaměstnanců.

V ZOD 11. KVĚTEN a.s. dlouhodobě klesá počet zaměstnanců, což dokumentuje tabulka 15. Pro větší vypovídající schopnost u tohoto ukazatele je jako výchozí rok pro bazický index zvolen rok 2007. Z tabulky je patrné, že počet zaměstnanců byl v roce 2015 na 79 procentech roku 2007. Pokles zaměstnanců souvisí se zefektivněním výroby díky nové technice a technologiím.

Tabulka 15 - Vývoj počtu zaměstnanců

	2007	2012	2013	2014	2015	2015/2007
Počet pracovníků	85	76	70	67	67	0,79

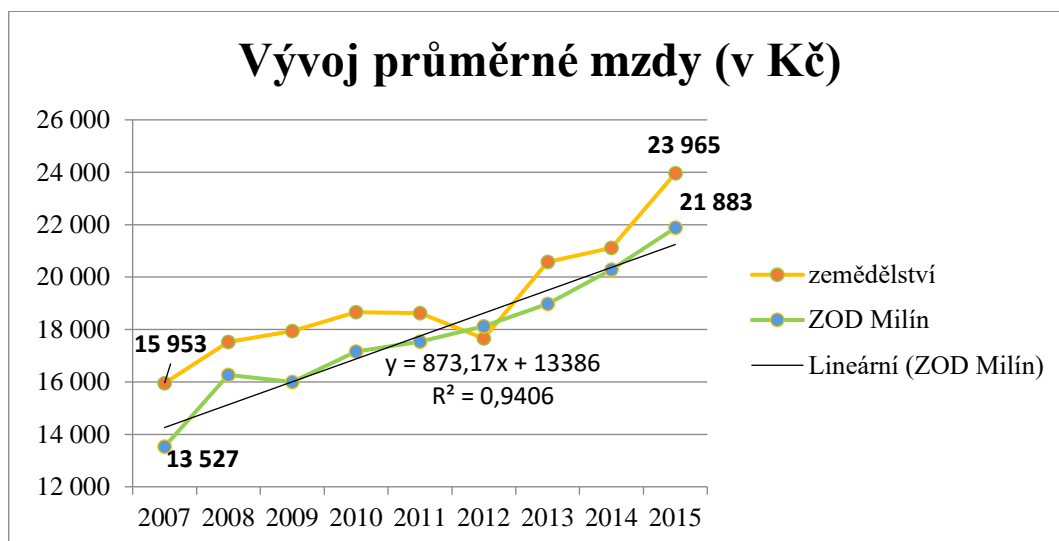
Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Dalším zajímavým specifikem akciové společnosti je průměrná mzda. Obecně lze říci, že průměrná mzda v zemědělství je nižší než celková ČR, v průměru o 24 %¹⁰. V akciové společnosti je však průměrná mzda ještě o dalších 7 % v průměru¹¹ nižší než v zemědělství. Od roku 2009 se však rozdíl mezi průměry zmenšuje, v roce 2012 byla průměrná mzda v zemědělském podniku dokonce vyšší než průměrná v odvětví. Tento trend je znázorněn v následujícím grafu č. 3. Každý rok se průměrná mzda zvýšila v průměru o 873,17 Kč.

¹⁰ Období 2007 - 2015

¹¹ Období 2007 - 2015

Graf 3 - Vývoj průměrné mzdy (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat a Publikace Zemědělství Ministerstva zemědělství

Živočišná výroba

Živočišná výroba ZOD 11. KVĚTEN a.s. je zaměřena pouze na chov skotu. Struktura základního stáda se řídí spíše intenzivním způsobem – s využitím kombinovaných plemen skotu. Je to také z důvodu dalšího výkrmu narozených býčků a zajištění jejich dostatečného denního přírůstku.

Tabulka 16 - Struktura základního stáda

Plemeno	zastoupení stáda
Česká strakatá (maso-mléčný typ)	60 %
Holštýnské plemeno (mléčný typ)	35 %
RED Holštýn (největší mléčná užitkovost)	5 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Mléko se vyrábí celkem ve třech vazných stájích. Dojení probíhá dvakrát denně. V současné době jsou tyto stáje již značně zastaralé. Navyšují se také problémy se zaměstnaností.

Z tabulky 17 viz níže je možno vidět, že stavy zvířat různě kolísají, největší rozdíl ve stavech mezi roky je u dojnic, kterých každoročně ubývá, oproti roku 2007 je jich o 35 % méně. Naopak roste počet krav masných plemen, tj. bez tržní produkce mléka. Zde je zaznamenán nárůst o 22 %. Velký úbytek je také v kategorii telat, kterých oproti roku 2007 ubylo 38 %, což koresponduje s poklesem dojnic.

Tabulka 17 - Stavby zvířat (v ks)

	2007	2013	2014	2015	2015/2007
Dojnice	445	306	261	288	0,65
Krávy masných plemen	54	51	55	66	1,22
Býk plemenný	1	1	1	1	1
Skot ve výkrmu	213	193	177	203	0,95
Jalovice vysokobřezí	56	60	51	42	0,75
Jalovice do 2 let	241	168	177	171	0,71
Telata	232	129	146	143	0,62

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Tržby z prodeje mléka jsou důležitým pravidelným zdrojem financí. Dojnice se získávají vlastním odchovem, přebytky z uzavřeného obratu stáda se pak stávají předmětem prodeje na maso (viz tab. 18).

Tabulka 18 - Tržby živočišné výroby (v tis. Kč)

	2013	2014	2015	Podíl 2015
Tržby za zvířata	6 788	5 954	6 304	29,95 %
Mléko	14 442	15 167	14 746	70,05 %
Celkem	21 230	21 121	21 050	100,00 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

V roce 2013 bylo do mlékárny dodáno 1 712 226 litrů syrového mléka v průměrné ceně 8,44 Kč za 1 litr mléka. Celkové tržby za mléko činily 14 442 tis. Kč, což představuje 15,93 % celkových výnosů. V roce 2014 se výnosy za prodané mléko zvýšily o 725 tis. Kč. Přestože bylo dodáno o 103 645 litrů mléka méně než v roce 2013, tedy pouze 1 608 581 litrů mléka, tržní cena byla příznivější, činila 9,43 Kč za litr mléka.

Podíl tržeb za prodané mléko v roce 2014 činil 15,10 % na celkových výnosech zemědělského podniku. Propad ceny mléka v roce 2015 o 1,59 Kč na 1 litru mléka částečně vyrovnala vyšší dodávka oproti předchozímu roku. Dodáno bylo celkem 1 880 251 litrů syrového mléka, průměrná výkupní cena na 1 litr mléka činila však pouze 7,84 Kč. Výnosy za prodané mléko činily v roce 2015 celkem 14 746 tis. Kč, což představuje 15,84 % ročních výnosů akciové společnosti. Celkově byly tržby z živočišné výroby v roce 2015 tvořeny 70 % tržbami z mléka a 30 % byla prodaná zvířata.

Přestože se v jednotlivých letech lišilo množství dodaného mléka a výrazně se lišila i průměrná výkupní cena, podíl na celkových výnosech se však stále pohybuje stabilně přes

patnáct procent. Nižší produkce mléka byla vždy vykompenzována vyšší výkupní cenou a naopak (viz tabulka 19).

Tabulka 19 - Roční přehled dodávek mléka

	2013	2014	2015
Dodávka (tis. l)	1 712,05	1 608,58	1 880,25
Průměrná cena (Kč/l)	8,44	9,43	7,84
Tržby za mléko (tis. Kč)	14 442	15 167	14 746
Podíl mléka na celkových výnosech (%)	15,93	15,10	15,84

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Tabulka 20 - Roční přehled tržeb za zvířata

	2013	2014	2015	Podíl 2015
Jalovice (tis. Kč)	425,92	163,57	474,27	7,52 %
Telata pastva (tis. Kč)	17,68	9,62	94,27	1,50 %
Býci (tis. Kč)	4 555,51	4 205,59	4 188,26	66,44 %
Pastevní krávy (tis. Kč)	57,10	6,05	54,80	0,87 %
Krávy (tis. Kč)	1 731,22	1 569,60	1 491,95	23,67 %
Tržby za zvířata (tis. Kč)	6 787,43	5 954,42	6 303,55	100,00 %
Podíl tržeb za zvířata na celkových výnosech (%)	7,49	5,93	6,77	

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Z tabulky 20 viz výše je vidět, že nejvyšších tržeb za prodaná zvířata bylo dosaženo v roce 2013, celkem 6 788 tis. Kč. Tyto tržby představují 7,49 % celkových výnosů akciové společnosti v tomto roce. Bylo dodáno 158 kusů jatečných býků, tržby za tyto býky činily celkem 4 556 tis. Kč. Průměrná cena činila 42,36 Kč za 1 kilogram živé váhy. Výnosy z prodeje jatečných býků činily 67,12 % z celkových tržeb za prodaná zvířata. Prodej krav na maso probíhá pouze formou brakace či nutných porážek. V roce 2013 bylo prodáno 125 kusů krav v celkové ceně 1 788 tis. Kč, tedy 26,34 % z tržeb z prodeje zvířat. Zbývajících 6,54 % tržeb z prodeje zvířat v roce 2013 činily tržby za prodaná telata a jalovice.

V roce 2014 došlo k poklesu tržeb z prodeje zvířat o 834 tis. Kč. Celkové tržby činily 5 954 tis. Kč, tedy 5,93 % celkových výnosů. Dodáno bylo 148 kusů jatečných býků v celkové výši 4 206 tis. Kč. Průměrná cena za 1 kilogram živé váhy činila 44,91 Kč. Průměrná tržní cena za 1 kilogram se zvýšila o 2,55 Kč oproti roku 2013. Tržby za býky v roce 2014 činily 70,64 % z celkových tržeb za prodaná zvířata. Snížil se počet dodaných

krav na 104 kusů, tržby dosáhly výše 1 576 tis. Kč, což znamená 26,47 % z celkových tržeb za prodaná zvířata. Kategorie jalovic a telat se v roce 2014 podílela na celkových tržbách za prodej zvířat pouze 2,89 %.

Tržby z prodeje zvířat ve výši 6 304 tis. Kč v roce 2015 představovaly 6,77 % z celkových výnosů akciové společnosti. Jatečných býků bylo dodáno celkem 124 kusů, tržby v této kategorii činily 4 188 tis. Kč. Průměrná cena za 1 kilogram živé váhy se opět zvýšila oproti roku 2014 o 3,61 Kč za 1 kilogram a dosáhla výše 48,52 Kč za 1 kilogram živé váhy. Výše tržeb v této kategorii dosáhla 66,44 % z celkového objemu tržeb z prodeje zvířat. Dodávka krav činila v roce 2015 celkem 113 kusů, tržby 1 547 tis. Kč. Podíl tržeb za dodávku krav představuje 24,54 % celkových tržeb z prodeje zvířat v tomto roce. Dodávky jalovic a telat se podílely 9,02 % na celkových tržbách z prodeje zvířat.

Dotace

Dotace jsou nezbytnou součástí příjmů v zemědělské výrobě. Akciová společnost ZOD 11. KVĚTEN a.s. obdržela v roce 2013 až 2015 celkem 52 954 tis. Kč ve formě dotací. V následující tabulce jsou uvedeny vyplacené částky u jednotlivých typů dotací.

Tabulka 21 - Dotace v letech 2013 - 2015 (tis. Kč)

	2013	2014	2015	Podíl 2015
SAPS	15 061	12 500	13 243	67,40 %
TOP-UP	104	60	1 135	5,78 %
AEO	2 052	981	1 515	7,71 %
LFA	0	1 682	1 694	8,62 %
Krávy s tržní produkcí mléka	216	0	1 365	6,95 %
Dotace na pojištění plodin	77	82	274	1,39 %
ÚP - zaměstnanost	100	197	245	1,25 %
Ostatní	125	68	178	0,91 %
Celkem	17 735	15 570	19 649	100,00 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

V letech 2013 a 2014 tvořily dotace SAPS (platba na jednotnou zemědělskou plochu) více než 80 % celkových dotací. V roce 2013 činila jednotná plocha na plochu 15 061 tis. Kč za 2 625,03 ha. V roce 2014 byla výše SAPS pouze 12 500 tis. Kč

za 2 576,70 ha ve výši dohadné položky. Ta byla způsobena zpožděním výsledků kontroly Státního zemědělského intervenčního fondu).

V roce 2015 byl vyplacen doplatek roku 2014 ve výši 1 828 tis. Kč, celkově došlo k mírnému poklesu v poměru na celkové dotace. Dotace SAPS tvořily 67,40 % z celkového objemu. Bylo to způsobeno tím, že se navýšily dotace TOP-UP. Byly přiznány vyšší dotace na chov krav bez tržní produkce mléka ve výši 7 tis. Kč, dále platba na přežvýkavce ve výši 656 tis. Kč, a také platba na zemědělskou půdu ve výši 472 tis. Kč. Podařilo se také získat dotaci na podporu chovu krav chovaných v systému chovu s tržní produkcí mléka na 236 kusů dojnic (velkých dobytčích jednotek) za rok 2014 ve výši 311 tis. Kč, které byly obdrženy v roce 2015. Pro rok 2015 byla přiznána dotace na podporu chovu krav chovaných v systému chovu s tržní produkcí mléka na 291 dojnic ve výši 1 054 tis. Kč.

Z tabulky 21 viz výše možno vidět, že v roce 2014, 2015 byly přiznány dotace LFA, které předtím nebyly. Podařilo se získat dotace na pozemky obhospodařované v OPVZ (ochranné pásmo vodních zdrojů). Akciová společnost obhospodařuje pozemky v méně příznivé oblasti dvou typů (dále jen „oblast typu OA“ a také „oblast typu OB“) v souladu s nařízením vlády č. 75/2007 Sb.

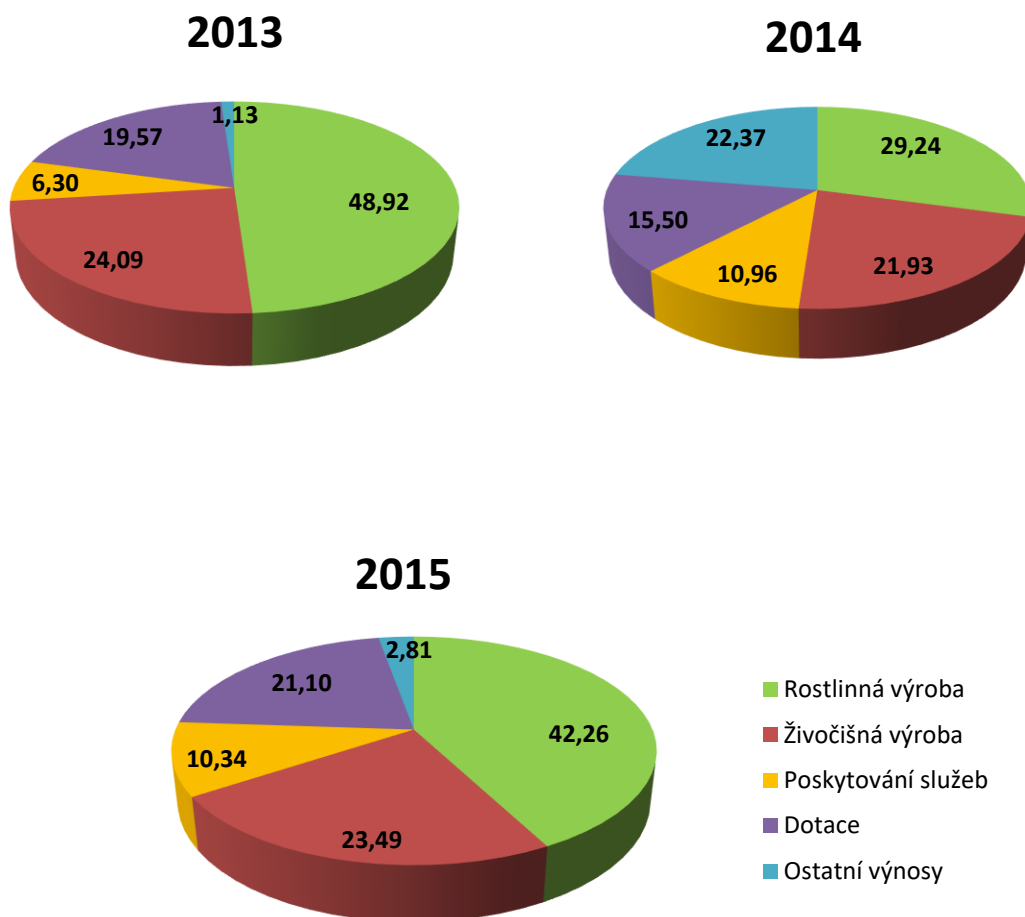
Platba v méně příznivé oblasti v roce 2014 činila 1 682 tis. Kč (oblast typu OA – 520,57 ha, oblast typu OB – 83,68 ha). V roce 2015 pak byla výše dotací 1 694 tis. Kč (oblast typu OA – výměra 514,53 ha, oblast typu OB – 81,97 ha).

Dotace AEO (agroenvironmentální opatření) byly poskytnuty v rámci podopatření ošetřování travních porostů, a dále podopatření péče o krajinu titul pěstování meziplodin. AEO v roce 2013 činily 2 052 tis. Kč, v roce 2014 došlo k poklesu velkému na 981 tis. Kč v důsledku nedoplatku, který byl vyplacen v následujícím roce 2015, kdy AEO dotace byly ve výši 1 515 tis. Kč.

V roce 2013 tvořily dotace 19,57 % z celkových tržeb, v roce 2014 došlo k mírnému poklesu, a to na 15,50 %. Dotace v roce 2015 tvořily dokonce 21,10 % z celkových tržeb akciové společnosti. Jak je patrné, dotace v hospodaření v oblasti zemědělství mají poměrně podstatný vliv na stabilitu akciové společnosti.

Výše uvedený komentář k celkovým tržbám společnosti ZOD 11. KVĚTEN a.s. v letech 2013 - 2015 znázorňují následující grafy:

Graf 4 - Podíl jednotlivých druhů výnosů 2013-2015 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

4.2 Zvířata – kategorie telata, býci

4.2.1 Telata

Společnost ZOD 11. KVĚTEN a.s. se dlouhodobě potýkala se zdravotním stavem narozených telat, s čímž souvisí následný koloběh v uzavřeném obratu stáda. Centrální teletník byl ve špatném technickém stavu a v tomto nevyhovujícím prostředí se telatům nedařilo. Proto se akciová společnost rozhodla investovat a vybudovat teletník nový. Byla vybrána právě lokalita u stáje v Cetyni, kde je produkce telat nejvyšší. Foto viz příloha č. 19 a 20.

Rekonstrukce ocelokolny proběhla v roce 2013 v částce 3 239 tis. Kč. Byla vytvořena kapacita pro ustájení telat v období mléčné výživy v počtu 100 kusů a telat v období rostlinné výživy v počtu 100 kusů. Jedná se zde o moderní způsob chovu telat s volným kotcovým stlaným ustájením a automatizovaným krmením telat v období mléčné výživy pomocí automatů URBAN U20, krmítek K20 a napáječek na vodu. Technologie – automaty byly pořízeny za 811 tis. Kč, hrazení 837 tis. Kč. Svinovací rolety byly pořízeny za 641 tis. Kč. Stáj je odvětrávána pomocí svinovacích plachet a hřebenového světlíku. Rozhodující pro celou rekonstrukci je „welfare“¹² zvířat.

Prodej telat se neprovádí, jsou využívána k obměně vlastního základního stáda. Jalovice i býci jsou vychováni v odchovných mladého dobytka. Jalovice jsou poté umístěny do stájí, kde se po otelení zařadí do základního stáda a dále se podílí na výrobě mléka. Býci jsou předmětem prodeje na maso.

4.2.2 Býci

Stáj OMD Konětopy prošla rekonstrukcí v roce 2014 v celkové částce 9 297 tis. Kč. I zde bylo využito pozitivní zkušenosti se svinovacími plachtami, které dobře působí na zdravé prostředí a pohodu zvířat. Býci mají volně přístupné venkovní výběhy. Foto viz příloha č. 18. Moderní a zdravé prostředí se projevilo především na přírůstcích v této kategorii zvířat, což je patrné i z následující tabulky.

¹² Ochrana pohody zvířat

Tabulka 22 - Přírůstky býků 2013 - 2015 (kg/na 1 KD¹³)

	2013	2014	2015
I. čtvrtletí	0,900	0,901	0,975
II. čtvrtletí	0,826	0,840	1,068
III. čtvrtletí	0,858	0,860	1,060
IV. čtvrtletí	0,909	0,922	1,090
roční Ø	0,873	0,881	1,048

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Z tabulky je patrný průběh přírůstků na 1 krmný den u býků. V roce 2013 činil průměrný přírůstek u kategorie býků 0,873 kg na jeden krmný den. V jednotlivých čtvrtletích tohoto roku nedošlo k většímu výkyvu ve výši přírůstků.

V průběhu roku 2014 je patrný výpadek ve druhém a třetím čtvrtletí, kdy bylo dosaženo menšího přírůstku. Bylo to způsobeno právě probíhající rekonstrukcí, která probíhala za provozu stáje. Toto se samozřejmě projevilo na výši přírůstku. Ve třetím čtvrtletí činil přírůstek 0,840 kg na jeden krmný den, ve třetím čtvrtletí 0,860 kg na jeden krmný den. V posledním čtvrtletí se situace již zklidnila a přírůstek stoupl na 0,922 kg na jeden krmný den. Průměrný přírůstek u býků činil tedy 0,881 kg na jeden krmný den.

Rok 2015 zaznamenal nejvyšší přírůstek. Ten dosáhl 1,048 kg na jeden krmný den. V prvním čtvrtletí roku 2015 bylo dosaženo přírůstku 0,975 kg na jeden krmný den, další čtvrtletí již přírůstek býků překročil hranici jednoho kilogramu a tento trend zůstal nezměněn až do konce sledovaného období. Ve druhém čtvrtletí dosáhl výše 1,068 kg na jeden krmný den, ve třetím čtvrtletí činil 1,060 kg na jeden krmný den a v posledním čtvrtletí roku 2015 činil přírůstek býků dokonce 1,090 kg na jeden krmný den, což je nejvyšší údaj ve sledovaném období.

Průměrné stavy býků korespondovaly se snížením počtu dojnic a produkcí telat. Stavy býků byly také ovlivněny přestavbou stáje za provozu, bylo nutné uvolnit část kapacity stáje v období rekonstrukce.

¹³ KD - krmný den

Tabulka 23 - Vývoj počtu býků za období 2013 – 2015 (ks)

	2013	2014	2015
I. čtvrtletí	187	191	177
II. čtvrtletí	228	192	190
III. čtvrtletí	208	169	190
IV. čtvrtletí	204	181	199
roční \emptyset	207	183	189

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Výše uvedená tabulka ukazuje vývoj průměrných stavů býků na výkrm. Stav u této kategorie zvířat vykazují kolísavý charakter. Je to především způsobeno výběrem většího počtu kusů k prodeji v jednotlivých dodávkách. Nejvyššího průměrného stavu býků bylo dosaženo v roce 2013, poté se průměrný stav v roce 2014 snížil o 24 kusů, činil pouze 183 kusů. Bylo to také způsobenou již zmíněnou rekonstrukcí stáje. V roce 2015 se situace ustálila a průměrný počet býků se navýšil na 189 kusů, celkový stav však nedosáhl úrovně roku 2013, průměrný stav byl nižší o 18 kusů býků.

Dodávka jatečných býků v roce 2013 činila celkem 145 kusů v celkové hmotnosti 100 795 kilogramů. Tržby za tyto býky činily 4 476 tis. Kč. Na nutnou porážku bylo prodáno 13 kusů o váze 4 888 kilogramů, tržby činily 79 tis. Kč.

V roce 2014 bylo prodáno 138 kusů jatečných býků, což bylo o 7 kusů méně. Váha celkem činila 89 647 kilogramů, tržby dosáhly částky 4 151 tis. Kč. Nutná porážka zaznamenala v tomto roce pokles o 3 kusy. Bylo dodáno 10 kusů býků o váze 3 990 kg, tržby činily 55 tis. Kč.

Nejnižšího počtu prodaných býků na maso bylo dosaženo v roce 2015. Jatečných býků se prodalo celkem 119, což představuje pokles o dalších 19 kusů. Celková váha prodaných býků činila 84 596 kilogramů a tržby činily 4 162 tis. Kč celkem. Nutnou porážkou prošlo pouze 5 kusů ve váze celkem 1 720 kilogramů. Tržby z této nutné porážky dosáhly výše 27 tis. Kč. Zájem o hovězí maso roste, rostla i průměrná tržní cena za 1 kilogram živé váhy (2013 - 44,41 Kč/kg, 2014 - 46,30 Kč/kg, 2015 - 49,19 Kč/kg).

4.3 Zvířata - dojnice

Vývoj stavu dojnic za období 2013 až 2015 je uveden vždy ke konci čtvrtletí a je přehledně zpracován do následujících tabulek a grafů. Průměrné stavy dojnic jsou nejprve vyčísleny za celou akciovou společnost, poté následuje rozbor dle jednotlivých stájí, tj. stáj Smolotely, stáj Radětice, stáj Cetyně.

4.3.1 Stavy dojnic za podnik

Tabulka 24 - Vývoj celkového počtu dojnic za období 2013 - 2015 (ks)

	2013	2014	2015	2015/2013
I. čtvrtletí	311	249	290	93,25 %
II. čtvrtletí	322	249	287	89,13 %
III. čtvrtletí	308	263	294	95,45 %
IV. čtvrtletí	284	282	283	99,65 %
roční $\bar{\varnothing}$	306	261	288	94,12 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Z Tabulky 24 viz výše je patrné, že celkový průměrný počet dojnic v ZOD 11. KVĚTEN a.s. měl značně kolísavý charakter. Značné problémy v efektivní výrobě mléka i masa přinášejí zastaralé stáje i technologie, ale také nákaza IBR¹⁴. Toto se nedařilo dlouhou dobu řešit především z finančních důvodů. A protože kvalitní základní stádo má zásadní význam v celé živočišné výrobě, bylo započato s ozdravováním stáda, což se projevilo na celkovém počtu kusů v roce 2014, viz dále.

V prvním čtvrtletí roku 2013 byl průměrný stav dojnic 311 kusů. Nejvyššího průměrného stavu dojnic za poslední tři roky¹⁵ bylo dosaženo v druhém čtvrtletí roku 2013, kdy průměrný stav dojnic dosáhl 322 kusů. Od tohoto období se stavy dojnic začaly postupně snižovat. Ve třetím čtvrtletí roku 2013 se průměrný stav dojnic snížil o 14 kusů oproti čtvrtletí druhému. I ve čtvrtém čtvrtletí roku 2013 došlo k poklesu průměrného stavu dojnic. Celkový průměrný stav dojnic činil 284 kusů, poklesl o dalších 24 kusů. Celkový průměrný stav dojnic v roce 2013 tak dosáhl 306 kusů dojnic.

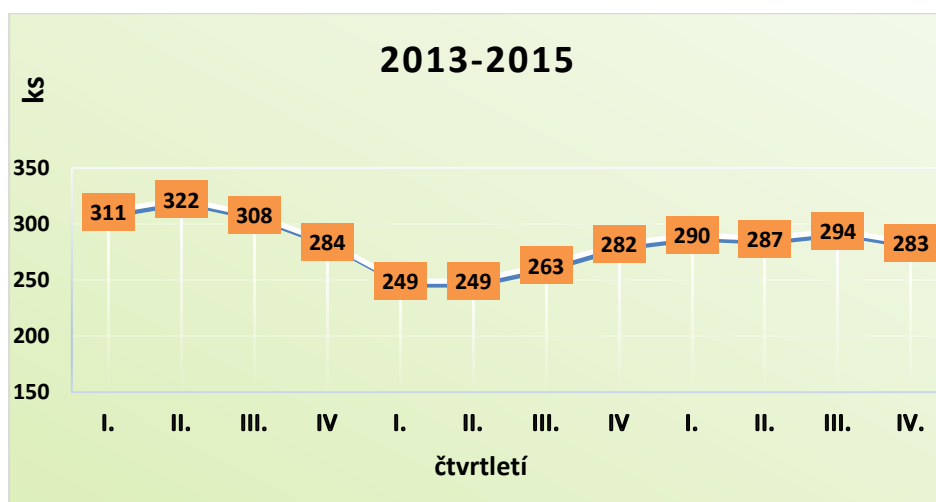
¹⁴ snižuje produkci mléka, způsobuje zaostávání v růstu, problémy s plodností

¹⁵ Období 2013-2015

V prvním pololetí roku 2014 byl vůbec nejnižší průměrný stav dojnic, kdy vyvrcholilo již zmíněné rapidní ozdravení stáda, stav činil pouze 249 kusů. Proti čtvrtému čtvrtletí roku 2013 poklesl průměrný stav o 35 kusů dojnic. Od třetího čtvrtletí se pak začaly stavy dojnic postupně zvyšovat. Ve třetím čtvrtletí roku 2014 došlo k nárůstu o 14 kusů, celkový průměrný stav dojnic tak dosáhl 263 kusů. Navýšení bylo dosaženo i ve čtvrtletí čtvrtém, kdy průměrný počet dojnic činil 282 kusů. V důsledku vysoké brakace, se během jednoho roku nepodařilo navrátit stavy na původní úroveň. Průměrný stav v roce 2014 činil pouze 261 kusů těchto zvířat.

Rok 2015 byl ve znamení navýšení průměrného stavu dojnic. V prvním čtvrtletí tohoto roku činil průměrný stav dojnic 290 kusů. Došlo k navýšení stavu dojnic o 8 kusů oproti čtvrtému čtvrtletí roku 2014. V dalších čtvrtletích roku 2015 docházelo k méně výrazným výkyvům v průměrných stavech, pouze ve čtvrtém čtvrtletí došlo k výraznějšímu snížení stavu. Pokles činil 11 kusů a průměrný stav tak dosáhl v tomto čtvrtletí průměru 283 kusů dojnic. Celkový průměrný stav za rok 2015 činil 288 kusů dojnic. Došlo tedy k navýšení průměrného stavu dojnic o 27 kusů oproti roku 2014. Nebylo však stále dosaženo průměrného stavu dojnic za rok 2013, rozdíl průměrného stavu v roce 2013 oproti roku 2015 činil průměrně o 18 kusů dojnic méně, tedy 94,12 % stavu 2013.

Graf 5 - Vývoj stavu dojnic celkem za období 2013 – 2015 (ks)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

4.3.2 Stav dojníc stáj Smolotely

Stáj Smolotely provozuje svoji výrobu od 1. 12 1959. Jedná se o vaznou stáj s kapacitou 98 kusů skotu. Foto stáje viz příloha č. 16.

Tabulka 25 - Stav dojníc ve stáji Smolotely za období 2013 – 2015 (ks)

Smolotely	2013	2014	2015
I. čtvrtletí	87	80	79
II. čtvrtletí	87	76	77
III. čtvrtletí	86	74	80
IV. čtvrtletí	84	76	53
roční $\bar{\varnothing}$	86	77	72

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Z tabulky lze vidět, že prvním čtvrtletí roku 2013 činil průměrný stav dojníc 87 kusů. Stejněho průměrného stavu dojníc bylo dosaženo i ve čtvrtletí druhém. Od třetího čtvrtletí začaly průměrné stavy dojníc postupně klesat. V tomto čtvrtletí průměrný stav dojníc činil 86 kusů, ve čtvrtém čtvrtletí ještě o 2 kusy méně, tedy 84 kusů. Celkový průměrný stav dojníc za rok 2013 činil 86 kusů.

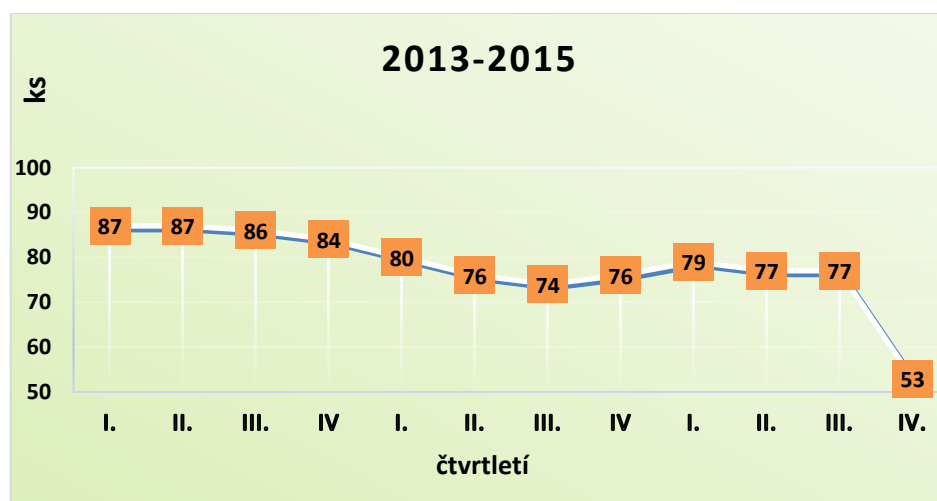
Klesající trend pokračoval i v roce 2014, kdy již v prvním čtvrtletí průměrný stav dojníc činil 80 kusů, propad oproti čtvrtému čtvrtletí roku 2013 činil 6 kusů. Průměrný stav dojníc klesl i ve druhém čtvrtletí roku 2014 na 76 kusů a o další 2 kusy poklesl tento stav ve čtvrtletí třetím. Průměrný stav dojníc v tomto období dosáhl tedy 74 kusů. Ve čtvrtém čtvrtletí došlo k mírnému nárůstu o 2 kusy zpět na úroveň čtvrtletí druhého, tedy na 76 kusů. Celkově se průměrný stav dojníc snížil v roce 2014 o 9 kusů, činil 77 kusů těchto zvířat.

Brakace dojníc byla ve sledovaném období na srovnatelné úrovni. V roce 2013 bylo prodáno ve stáji Smolotely celkem 21 kusů dojníc, nutná porážka činila 6 kusů. V roce 2014 se snížil počet dojníc dodaných na jatka na 19 kusů, stoupl však počet dojníc nutné porážky na 12 kusů. Nutná porážka tak vykazala 100% nárůst. V roce 2015 se dodalo celkem 20 kusů dojníc, počet kusů dojníc na nutnou porážku se opět zvýšil, činil celkem 15 kusů. Tento stav se zvýšil o další 3 kusy oproti roku 2014, nárůst v porovnání s rokem 2013 činil 9 kusů. Z těchto čísel je patrná snaha o obnovu stáda, byly pravidelně brakovány dojnice s nízkou užitkovostí. Celkový stav dojníc se však přesto postupně snižoval.

Na vině je stoupající počet dojnic, které bylo díky aktuálnímu zdravotnímu stavu nutno dodat na nutnou porážku.

V roce 2015 problémy se snižujícím se stavem zvířat, rostoucími náklady na opravy, a hlavně se zajištěním obsluhy dosáhly takové úrovně, že se akciová společnost rozhodla přesunout zbytek stáda z této stáje do volných kapacit stájí v Raděticích a v Cetyni a výrobu v této stáji na konci roku 2015 ukončit.

Graf 6 - Vývoj stavu dojnic ve stáji Smolotely za období 2013 – 2015 (ks)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

4.3.3 Stav dojnic stáj Radědice

Další stáji se stejnou kapacitou, tj. 98 kusů, je stáj Radědice. Byla zařazena do hmotného majetku 1. 10. 1959 a od této doby zde probíhá výroba. V roce 1996 bylo vyměněno dojící zařízení, v roce 2000 pak akciová společnost investovala do úpravy mléčnice (chladicí zařízení PACKO). Foto stáje viz příloha č. 17.

Tabulka 26 - Stav dojnic ve stáji Radědice za období 2013 – 2015 (ks)

Radědice	2013	2014	2015
I. čtvrtletí	79	65	85
II. čtvrtletí	81	66	83
III. čtvrtletí	79	72	84
IV. čtvrtletí	76	80	87
roční Ø	79	71	85

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

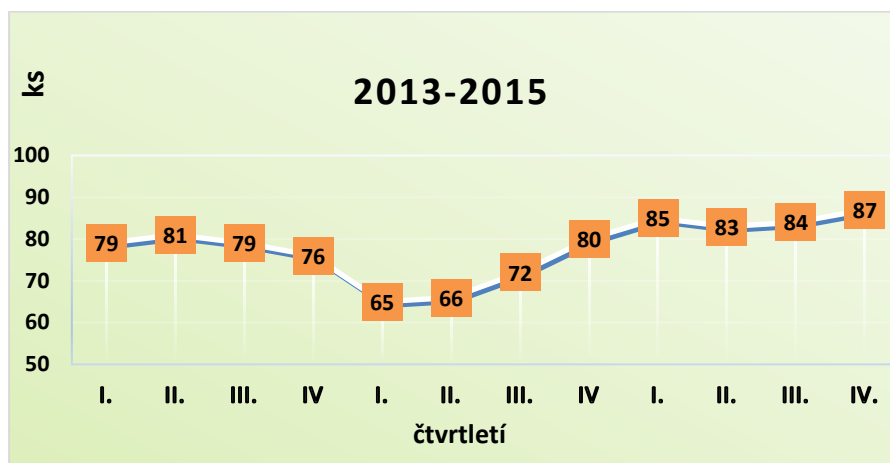
Výše uvedená tabulka ukazuje, jaký průměrný stav dojnic vykazuje tato stáj ve sledovaném období. Počátkem roku 2013 byl průměrný počet dojnic 79 kusů. Ve druhém čtvrtletí se průměrný stav dojnic zvýšil o 2 kusy, činil tedy 81 kusů. Ve třetím čtvrtletí roku 2013 se tento stav vrátil na úroveň prvního čtvrtletí. V posledním čtvrtletí tohoto roku došlo k mírnému poklesu, průměrný stav dojnic činil 76 kusů. Celkově rok 2013 vykazuje stabilní charakter, průměrný stav dojnic v roce 2013 činil 79 kusů.

K výraznému poklesu stavu dojnic došlo v roce 2014. V prvním čtvrtletí roku 2014 se průměrný stav dojnic snížil o 11 kusů oproti čtvrtému čtvrtletí roku 2013. Celkový průměr v tomto čtvrtletí činil tedy 65 kusů dojnic v důsledku obnovy stáda. Od tohoto období se začal průměrný stav dojnic postupně zvyšovat, kdy průměrný počet dojnic ve čtvrtém čtvrtletí dosáhl celkem 80 kusů. Vzhledem k nízkému stavu v prvním pololetí roku 2014 se však celkový průměrný stav dojnic snížil o 8 kusů oproti roku 2013, činil celkem 71 kusů.

Rok 2015 vykázal nejlepší stavy dojnic ve sledovaném období. V prvním čtvrtletí se průměrný počet dojnic navýšil opět o 5 kusů a celkový průměrný stav dojnic se vyšplhal na 85 kusů. Tento stav se udržel i v následujících dvou čtvrtletích. V posledním čtvrtletí tohoto roku došlo k dalšímu navýšení o 3 kusy dojnic oproti čtvrtletí třetímu, celkový průměrný stav dojnic tak činil 87 kusů.

Z tohoto rozboru je zřejmý opačný trend ve výše uvedených dvou stájích. Stabilnější obsluha, lepší zdravotní stav dojnic, zajištění optimální krmivové základny, jsou základem ke zkvalitnění celé výroby. Toto se projevilo na výsledcích ve stáji Radětice. Nejvíce dojnic zde bylo dodáno na maso v roce 2013, celkem 24 kusů, nejvyšší počet byl vykázán i v prodeji na nutnou porážku, celkem 12 kusů. Rok 2014 i rok 2015 bylo shodně dodáno 16 kusů dojnic, nutná porážka činila v roce 2014 pouze 8 kusů a v roce 2015 dojnic 11.

Graf 7- Vývoj stavu dojníc ve stáji Radětice za období 2013 – 2015 (ks)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

4.3.4 Stavy dojníc stáj Cetyně

Poslední stáji, kde je provozovaná výroba mléka, je stáj v Cetyni. Tato stáj byla zařazena 1. 12. 1966. Jedná se také o stáj vaznou, ovšem s dvojnásobnou kapacitou. Její kapacita činí 196 kusů dojníc. Investovalo se zde v roce 1994 do úpravy mléčnice (chladicí zařízení PACKO). Dále v roce 2001 proběhla první etapa ve výměně dojicího zařízení, druhá etapa se uskutečnila v roce 2004. V roce 2013 pak byla provedena větší oprava – výměna střešní krytiny. Foto stáje viz příloha č. 15.

Tabulka 27 - Stavy dojníc ve stáji Cetyně za období 2013 – 2015 (ks)

Cetyně	2013	2014	2015
I. čtvrtletí	145	104	126
II. čtvrtletí	153	106	126
III. čtvrtletí	142	117	130
IV. čtvrtletí	124	126	143
roční Ø	141	113	131

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Průměrné stavy v této stáji vykazovaly značně kolísavý potenciál, což je vidět ve výše uvedené tabulce. V roce 2013 bylo ve stáji na počátku sledovaného období 145 kusů dojníc. Ve druhém čtvrtletí se počet dojníc zvýšil na 153 kusů, což bylo maximum. Od třetího čtvrtletí se stavy dojníc začaly snižovat, kdy ve čtvrtém čtvrtletí skončil na 124 kusech. Pokud porovnáme druhé a čtvrté čtvrtletí roku 2013, úbytek za toto poměrně

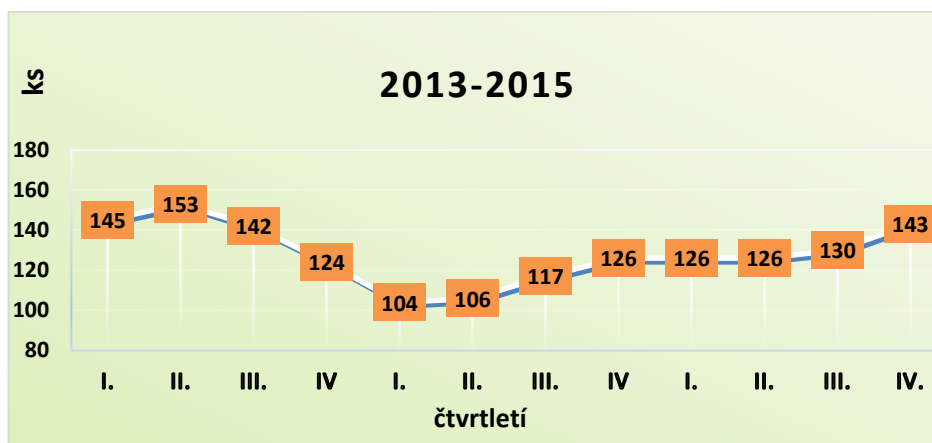
krátké období činil 29 kusů. Tento vysoký pokles souvisel s opravou stáje, kdy bylo nutno snížit stavy. Celkový průměrný stav dojnic za rok 2013 činil 141 kusů.

Nejnižší průměrný stav dojnic byl zaznamenán v prvním čtvrtletí roku 2014, kdy činil pouze 104 kusů, projevila se zde ještě probíhající oprava stáje. Snížení oproti poslednímu čtvrtletí roku 2013 bylo o dalších 20 kusů krav. Od druhého čtvrtletí došlo k mírnému nárůstu, a to na 106 kusů. K výrazně vyššímu přírůstku ve stavu dojnic došlo ve třetím čtvrtletí roku 2014, tento stav se navýšil o 11 kusů, ve čtvrtém pak o dalších 9 kusů na konečných 126 kusů. Celkový průměrný stav dojnic se však v roce 2014 propadl na stav 113 kusů dojnic.

Celkový průměrný stav dojnic se nezměnil v prvním čtvrtletí roku 2015. Činil opět 126 kusů dojnic jako ve čtvrtém čtvrtletí roku 2014 a tento stav stagnoval i ve druhém čtvrtletí tohoto roku. K výraznému navýšení došlo až ve čtvrtém čtvrtletí roku 2015, celkem o 13 kusů na celkových 143 kusů. Zde se projevilo zrušení stáje ve Smolotelích. Volná kapacita byla využita k umístění vhodných kusů určených k další produkci mléka. Celkový průměrný stav dojnic však i přes mírné navyšování stavů nepřesáhl stav roku 2013, tedy 141 kusů. Celkový průměrný stav dojnic v roce 2015 činil 131 kusů.

Na vysokých úbytcích ve stavu dojnic v druhé polovině roku 2013 se podílely oprava stáje a také nutná porážka. Celkově se v roce 2013 dodalo na tuto nutnou porážku celkem 23 kusů dojnic, což bylo nejvíce ze sledovaného období. Do masokombinátu bylo dodáno celkem 35 kusů dojnic. Zcela opačný trend nastal v roce 2014, kdy nutná porážka zaznamenala za celý rok pouze 7 kusů dodaných dojnic. Prodej dojnic na maso činil v tomto roce 41 kusů, což je nárůst oproti roku 2013 o 6 kusů. Srovnatelný počet kusů dojnic prodaných na jatky byl v roce 2015 s rokem 2013. V roce 2015 bylo prodáno celkem 36 kusů dojnic. Na nutnou porážku muselo odejít celkem 11 kusů.

Graf 8 - Vývoj stavu dojnic ve stáji Cetyně za období 2013 – 2015 (ks)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

4.4 Oceňování vlastní produkce živočišné výroby

V účetnictví se zachycuje stav a pohyb zvířat pomocí stálých a průměrných cen, viz níže:

Tabulka 28 - Ocenění produkce zvířat

Druh pohybu	kategorie	stálá cena
22 - Příchovek - narození	Telata do 3 měsíců	50,00 Kč/kg
	Telata do odstavu	32,00 Kč/kg
23 - Hmotnostní přírůstek	Jalovice do 2 roků	28,00 Kč/kg
	Skot výkrm (býci)	26,00 Kč/kg
24 - Vzrůstový přírůstek	VBJ ¹⁶	18,00 Kč/1 KD

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Telata akciová společnost téměř neprodává, jalovice taktéž. Ponechává je v uzavřeném obratu stáda. Jalovice otelením přejdou do kategorie dojnic a stanou se součástí základního stáda, býci jsou předmětem výkrmu a prodeje na maso.

Narozené tele (příchovek) je zařazeno do chovu ve váze 30 kilogramů a oceněno stálou cenou 50,00 Kč za 1 kilogram, tedy 1 500 Kč na jeden kus. Při předání telete do teletníku je pak zvaženo a po třech měsících staří přeřazeno do vyšší kategorie. Hmotnostní přírůstek se vykazuje částkou 32,00 Kč za 1 kilogram.

¹⁶ VBJ – vysokobřeží jalovice

V půl roce stáří telete se pak přeřazuje, buďto do kategorie jalovice nebo skot ve výkrmu (býci). Vyšší kategorie jalovic vykazuje v účetnictví váhový přírůstek stálou cenou 28,00 Kč za 1 kilogram, býci pak 26,00 Kč za 1 kilogram.

Jalovice, která dosáhne pěti měsíců březosti, se pak přeřazuje do další kategorie vysokobřezích jalovic. Vyrůstový přírůstek vysokobřezích jalovic je oceněn stálou cenou 18,00 Kč za jeden krmný den. Šest až osm týdnů před otelením jsou vysokobřezí jalovice převedeny do kravína.

Stav ve stáji (převod, úhyn, prodej) se účtuje pomocí průměrné ceny za jeden kilogram, která se každý měsíc počítá ze všech druhů pohybu na stáji, a to:

$$\text{Počáteční stav} + \text{příchovek} + \text{hmotnostní přírůstek} - \text{úhyn} +/\text{- převod} - \text{prodej} = \text{Konečný stav}$$

Vysokobřezí jalovice jsou pak oceňovány stejným vzorcem, pouze v průměrné ceně na jeden kus. Otelením se jalovice převádí do kategorie dojnic, stane se součástí základního stáda, která se pak odepisuje rovnoměrně po dobu tří let. Průměrná cena dojnice za poslední tři roky je pak vidět následující tabulce.

Tabulka 29 - Průměrná cena krávy (v Kč)

	2013	2014	2015
Průměrná cena krávy	18 971,01	19 018,02	19 084,21

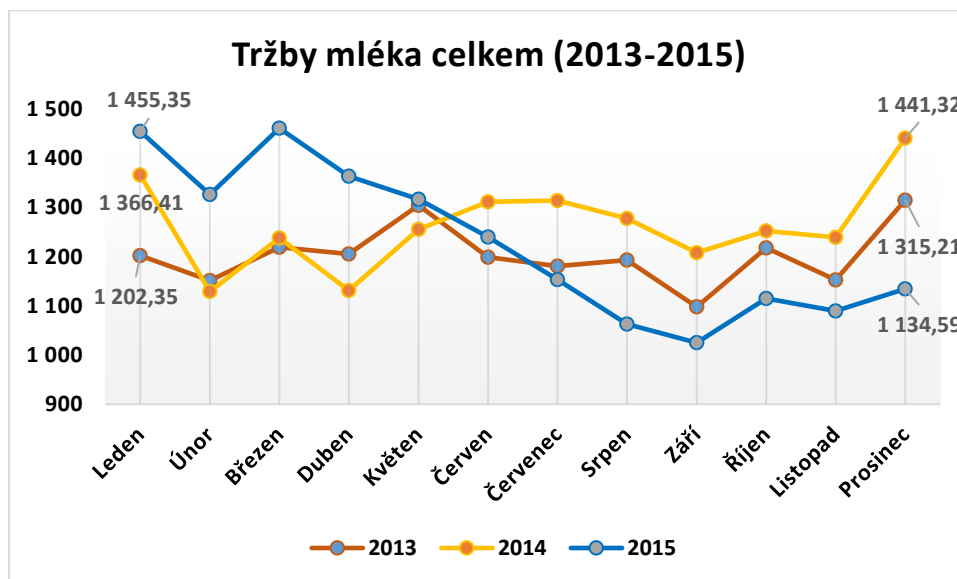
Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

4.5 Tržby za mléko

V následující části jsou zpracovány tržby za mléko v letech 2013 – 2015 akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN. Nejprve je analyzován podnik jako celek, poté tržby jednotlivých stájí (Cetyně, Radětice, Smolotely). Podkladová data jsou čerpána z interních sestav (Liga mléka, Tržby za mléko), které jsou uvedeny v příloze.

4.5.1 Tržby za mléko za podnik

Graf 9 - Vývoj tržeb za mléko za podnik v letech 2013-2015 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Ve výše uvedeném grafu je znázorněn vývoj tržeb za mléko za podnik v období 2013-2015. Přestože bylo v roce 2013 nejvíce krav (průměrný stav 303 ks) a byla také druhá nejvyšší dodávka mléka (1,7 mil. l), bylo dosaženo nejnižších tržeb. Nízké tržby byly z velké části způsobeny velmi nízkou dojitostí, kdy na 1 krmný den připadalo průměrně 15,46 l. Průměrná cena v tomto roce byla 8,44 Kč/l mléka. V první polovině roku se cena pohybovala kolem 8 korun za litr, v druhé polovině se cena každý měsíc zvyšovala na konečných 9,58 Kč/l.

Výraznější výkyvy viz graf (tj. květen, září, listopad, prosinec) souvisí s počtem krav, dojitostí a cenou. V květnu došlo k výraznému navýšení stavu krav, přibylo o 13 ks oproti předchozímu měsíci. Následující měsíc se stav opět snížil a celkové tržby tak byly vyrovnané. V měsíci září došlo k výraznému poklesu tržeb z důvodu snížení dojitosti na 1 KD, která byla přibližně o 1 litr mléka nižší. Přestože se v říjnu dojitost zvýšila pouze mírně, je v grafu patrný výrazný nárůst tržeb, ten byl zapříčiněn vyšší výkupní cenou mléka. V listopadu došlo opět k poklesu tržeb, protože se snížil stav krav o 15 kusů v důsledku plánované brakace. Snížení počtu krav, a tedy i množství dodaného mléka částečně vykompenzovala vysoká výkupní cena, která dosáhla 9,20 Kč/l. V prosinci pak došlo

k výraznému navýšení tržeb, ačkoliv se stav krav snížil o dalších 9 kusů, výrazně se ale zvýšila dojivost (o 1,5 l na 1 KD) a zvýšila se také i cena mléka na 9,58 Kč/l.

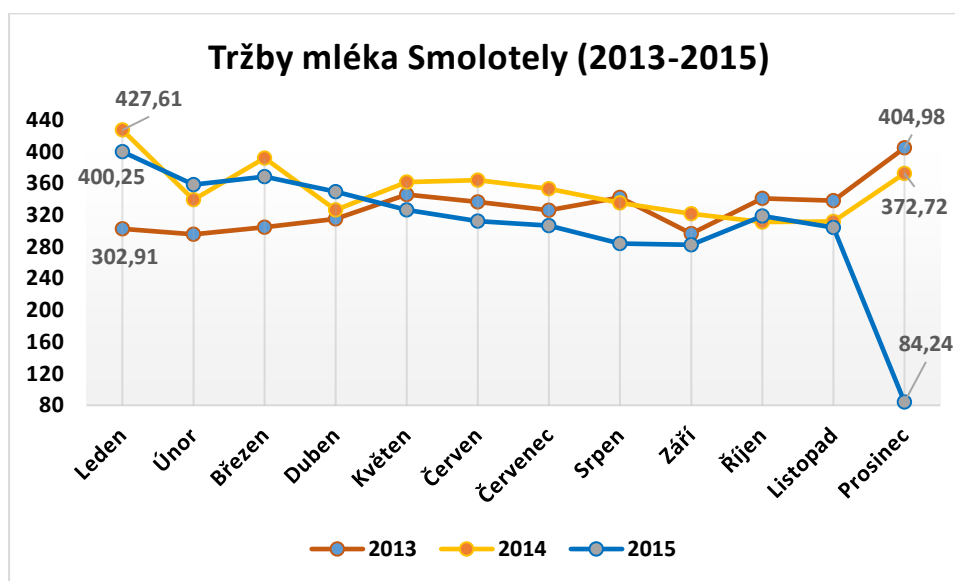
Vysoká cena mléka na konci roku 2013 vydržela i po celý rok 2014, kdy dosáhla průměru 9,43 Kč/l mléka. Díky vysoké ceně a zároveň výrazně vyšší dojivosti (průměrně o 2 litry na 1 KD oproti 2013) se dosáhlo nejvyšších tržeb ve sledovaném období, přestože se průměrný stav dojnic snížil o 50 kusů. Vysoký pokles stavu byl způsoben omlazováním stáda, které se zastavilo v měsíci březnu. V dubnu již nedošlo k poklesu stavu stáda, i přesto se tržby propadly. Důvodem bylo mírné snížení dojivosti, a hlavně pokles ceny o 0,50 Kč/l mléka. Od té doby vývoj tržeb neměl výraznější výkyvy, ačkoliv se stavy dojnic navyšovaly, cena mléka naopak mírně klesala. Z Grafu 9 viz výše je patrné, že v posledním měsíci roku 2014 došlo k výraznému navýšení tržeb, což bylo způsobeno vyšší dojivostí o 1,4 litru na 1 KD oproti listopadu, navýšila se také cena mléka.

Rok 2015 se nese ve znamení extrémů. Došlo v něm ve sledovaném období nejvyšších i zároveň nejnižších měsíčních tržeb, dosáhlo se nejvyšší dojivosti (19,58 l/1 KD), dodalo se také nejvíce mléka (o 272 tis. l oproti 2014), nicméně celkové tržby byly nižší než v předešlé roce (o 421 tis. Kč). Pokles tržeb byl způsoben výrazným poklesem výkupní ceny, která v roce 2015 činila průměrně 7,84 Kč/l (o 17 % nižší než 2014). Snížení ceny bylo v rámci tržeb kompenzováno zvýšením stavu dojnic a vyšší dojivostí, které souvisely s dokončením omlazení stáda.

Rok 2015 znamenal ve struktuře výroby mléka zásadní změnu. Na konci tohoto roku akciová společnost ukončila výrobu ve stáji Smolotely. Rozhodnutí bylo provedeno na základě dlouhodobého nesnadného zajištění chodu stáje z hlediska vysokých nákladů na údržbu a nedostatku zaměstnanců. Problém zaměstnanosti je záležitostí v rámci celé živočišné výroby, jedná se těžkou manuální práci vykonávanou v nelehkých podmínkách. Zrušení stáje se projevilo ve snížení celkového počtu stavu dojnic v podniku, kdy se snížil o 25 kusů. Stádo ze zrušené stáje bylo přerozděleno mezi ostatní dvě stáje, některé dojnice byly prodány.

4.5.2 Tržby za mléko stáj Smolotely

Graf 10 - Vývoj tržeb za mléko stáj Smolotely v letech 2013-2015 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Stáj Smolotely vykazuje ve sledovaném období v průměru nejnižší tržby a dojivost. V roce 2013 dodala 471 360 litrů mléka v celkové hodnotě 3 952 314 Kč, což představuje 27,37 % z celkových tržeb podniku za mléko. Tržby se v průběhu roku výrazně nemění, stavy dojnic se téměř nemění, taktéž ani cena mléka, průměrná cena činila 8,38 Kč/l. Výjimkou je měsíc prosinec, kdy byla cena 9,57 Kč, vzrostla také dojivost, výsledkem toho je nárůst tržeb, který lze vidět v grafu.

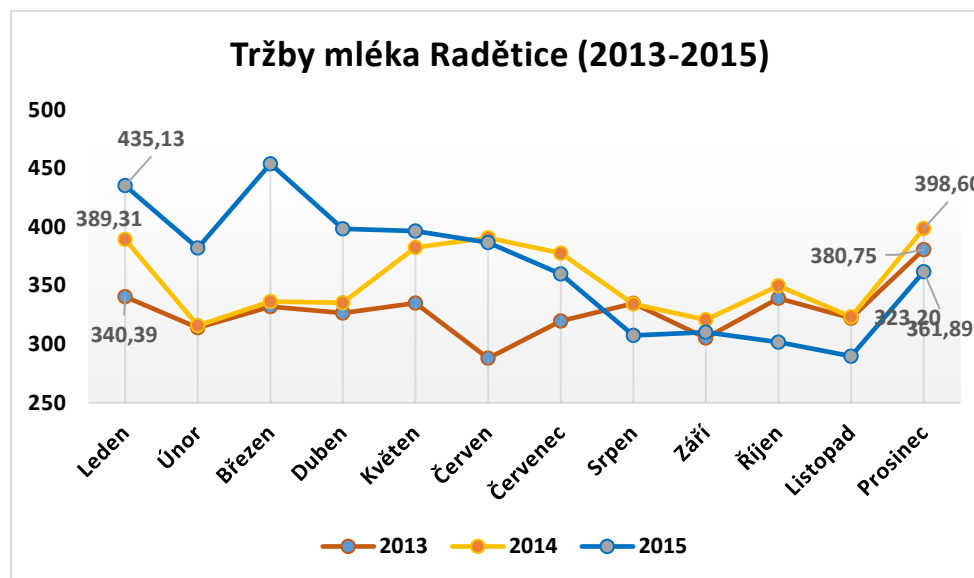
V roce 2014 se celkové tržby stáje za mléko zvýšily na 4 219 336 Kč, snížila se však dodávka mléka, činila 448 390 litrů. Pokles dodávky mléka byl zapříčiněn snížením stavů dojnic (průměrně o 10 ks). Vysokých tržeb bylo dosaženo díky vyšší průměrné dojivosti o více než litr mléka na 1 krmný den a také vysoké realizační ceně, která dosáhla průměrně 9,41 Kč/l, tzn. o 1,03 koruny více oproti předešlému roku. Tržby stáje Smolotely se na celkových tržbách podniku za mléko podílely 27,82 procenty.

Dodávka mléka v roce 2015 byla 475 210 litrů v celkové ceně 3 698 513 Kč. Roční výsledek byl ovlivněn měsícem prosinec, kdy byla dodávka mléka čtvrtinová v důsledku ukončení provozu stáje, jak již bylo zmíněno, a je také názorně vidět strmým poklesem tržeb v grafu. Podíl stáje Smolotely na celkových tržbách podniku v tomto roce byl 25,08 %. V průměru byly tržby za rok 2015 i přes vyšší produkci nižší než v předešlém

roce, důvodem byla mnohem nižší výkupní cena mléka (průměrně o 1,63 koruny na jeden litr).

4.5.3 Tržby za mléko stáj Raděnice

Graf 11 - Vývoj tržeb za mléko stáj Raděnice v letech 2013-2015 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Stáj Raděnice je kapacitou i dobou provozu shodná stáji Smolotely, avšak s lepšími výsledky v průměrné dojivosti. Dodávka mléka v roce 2013 činila 464 457 litrů v úhrnu 3 937 099 Kč, což bylo 27,26 % na celkových tržbách za mléko v podniku. Průměrná roční cena byla 8,48 Kč/l mléka. Stavby dojnic se příliš neměnily, tudíž na měsíční výsledky měla vliv tržní cena a dojivost. První významnější výkyv byl zaznamenán v červnu, ke kterému došlo v kombinaci mírného snížení dojivosti a výkupní ceny, která byla snížena srážkami za kvalitu mléka. V měsíci září pak došlo poklesu dojivosti oproti předešlému měsíci (o 1,21 l) a tím i k poklesu tržby. V grafu je patrný výraznější nárůst tržeb v závěru roku, kdy byla nadprůměrná cena i dojivost.

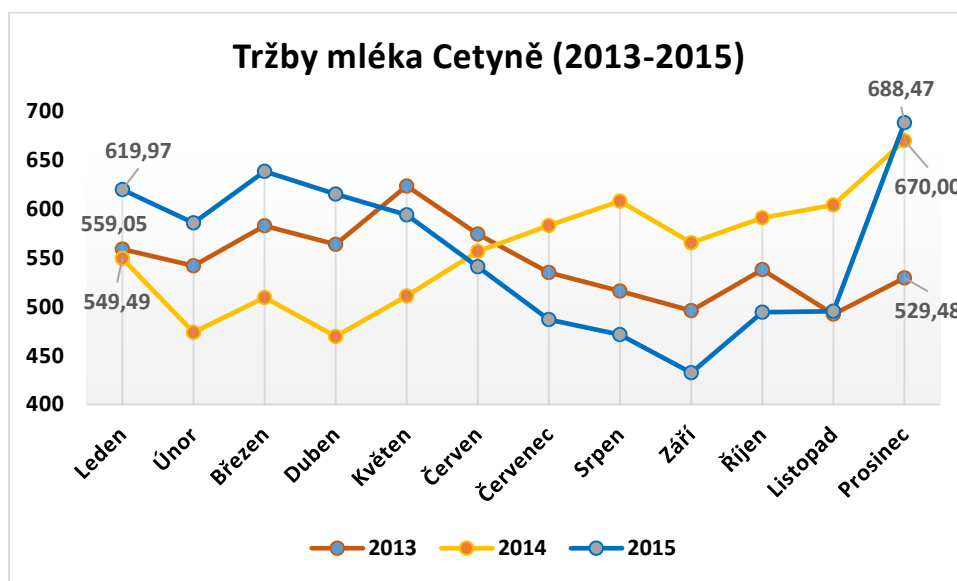
V roce 2014 se dodalo 449 820 litrů mléka (-3,15 %) v tržní ceně 4 254 369 Kč (+8,06 %) oproti předešlému roku. Tržby stáje Raděnice za mléko se na podnikových podílely 28,05 procenty. V průběhu roku poklesl stav dojnic průměrně o 10 kusů, tento stav částečně kompenzovala vyšší dojivost (průměrně o 1,6 l/1 KD) a cena, která byla v průměru o korunu vyšší. Nárůst dojivosti i ceny zároveň je patrný v měsících květen až červenec, kdy byly hodnoty jedny z nejvyšších. K výrazné změně pak došlo ještě došlo

v posledním měsíci, ta byla způsobena navýšením stavu dojnic a dojivostí, která se v předchozích čtyřech měsících propadla přibližně o 2 litry denně kvůli vyššímu počtu jalovic.

Tržby za mléko byly v roce 2015 nejvyšší ve sledovaném období, dosáhly výše 4 383 065 Kč (+3 %), mléka se dodalo také nejvíce 556 021 litrů (+24 %). Na celkových tržbách za mléko v podniku se stáj Radětice podílela 29,72 %. Nárůst dodávky mléka byl ovlivněn otelením vysokobřezích jalovic. Od března je v grafu patrný dlouhodobý pokles tržeb, který byl způsoben neustálým poklesem ceny. V závěru roku byl tento pokles ceny zastaven, cena se mírně navýšila a došlo také nárůstu stavu dojnic přesunem z rušené stáje Smolotely.

4.5.4 Tržby za mléko stáj Cetyně

Graf 12 - Vývoj tržeb za mléko stáj Cetyně v letech 2013-2015 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Stáj Cetyně je stájí s nejvyšší kapacitou v akciové společnosti, disponuje dvojnásobnou kapacitou než předchozí dvě vazné stáje. Na celkových tržbách za mléko v podniku má nejvyšší podíl, v roce 2013 to bylo 45,37 %. Celková výše tržeb ve stáji v tomto roce činila 6 552 552 Kč, dodáno bylo 776 231 litrů syrového mléka. Nejvyšších tržeb bylo dosaženo v pátém měsíci roku, kdy byl nejvyšší stav dojnic (o 6 ks více než v lednu) a také vyšší dojivost. V grafu lze vidět, že v dalších měsících docházelo k postupnému poklesu tržeb, docházelo k výraznému snižování stavu dojnic (měsíčně 6 ks) v rámci plánované brakace.

Vysoký pokles stavu, kdy v květnu bylo 152 ks, na konci období pak 118 ks, částečně kompenzovala vyšší výkupní cena, propad v tržbách tedy nebyl ještě výraznější.

Snižování stavu dojnic v rámci velké brakace pokračovalo i v roce 2014, což lze vidět i v grafu, kdy křivka tržeb za tento rok se i přes velmi vysokou cenu (9,85 Kč/l) pohybuje pod tržbami roku 2013. Tento trend se obrací v dubnu, kdy tržby od tohoto měsíce začínají stoupat v důsledku ukončení brakace, čemuž následuje zvyšování stavu stáda. Nárůst stavu dojnic pokračuje každý měsíc až do konce roku, čímž stoupají i tržby, protože cena ani dojivost se výrazně nemění. Celkové tržby i přes nižší dodávku o 9 % proti předešlému roku se zvýšily o 2 %, činily 6 692 871 Kč při dodávce 707 371 litrů mléka. Vyšších tržeb bylo dosaženo díky vyšší dojivosti průměrně o 2,6 l / 1 KD a vyšší průměrné ceně 9,46 Kč (+1,02 Kč/l). Podíl tržeb stáje Cetyně na celopodnikových za mléko činil 44,13 %.

Pozitivní význam vysoké brakace se projevil v roce 2015 ve zvýšení dojivosti. Do mlékárny bylo dodáno 849 020 litrů (+20 % oproti 2014), za které bylo utrženo 6 664 117 Kč, což znamenalo 1% meziroční pokles. Snížení celkových tržeb, které je patrné v grafu, zapříčinilo snižování výkupní ceny. V posledních třech měsících roku došlo k mírnému navýšení ceny. V závěru roku je pak vidět prudký nárůst tržeb, proběhlo přerážení velké části stáda z rušené stáje Smolotely. Podíl tržeb v roce 2015 byl 45,19 % na celkových tržbách za mléko v ZOD 11. KVĚTEN a.s.

4.6 Náklady na mléko

V této části práce jsou zpracovány náklady na mléko v období 2013 – 2015 ZOD 11. KVĚTEN a.s. Náklady jsou vyčísleny nejprve na celý podnik, které jsou srovnány s průměrnými náklady v Ročence chovu skotu v České republice za rok 2015. Následuje analýza nákladů na jeden litr mléka za podnik a za jednotlivé stáje v každém roce v období 2013 – 2015. Podkladová data jsou čerpána z interních sestav akciové společnosti, které jsou zpracovány do tabulek a uvedeny v příloze.

4.6.1 Náklady na mléko za podnik

Náklady na prodané mléko na krávu v ZOD 11. KVĚTEN a.s. v roce 2015 dosáhly 89,47 % průměru České republiky viz tabulka níže. Nejvyšší rozdíl je patrný v pracovních nákladech, kde akciová společnost má o 69,82 % vyšší náklady než celorepublikový průměr.

Tento významný rozdíl pramení ze zastaralé technologie, která vyžaduje velké množství lidské práce. Zastaralá technologie se projevuje v odpisech hmotného majetku, kde akciová společnost je na 30,94 % průměru ČR. Další významnou položkou jsou krmiva, která dosahují 79,21 % průměru České republiky. Důležitý je také odpočet vedlejších výrobků, který je u analyzovaného podniku o 20,12 % vyšší než v ČR. Vyšší odpočet je způsoben prodejem chlévské mrvy, močůvky bioplynovým stanicím.

Ani výrazný odpočet vedlejších výrobků, ani výrazně nižší náklady na krmiva, nízké odpisy hmotného majetku i celkové náklady na prodané mléko, nezajistily akciové společnosti ziskovost odvětví mléka. V roce 2015 byla ztráta 5 784 Kč na krávu, kdežto v ČR to byl zisk 66 Kč/ks. Nízká ziskovost souvisí se zastaralou technologií, kdy průměrná dojivost na 1 krávu v akciové společnosti byla skoro o 3 litry nižší než průměr ČR a zároveň nutnost vysokého podílu pracovní síly, což vedlo k tržbám na krávu o 11 624 Kč nižší.

Tabulka 30 - Roční náklady na krávu v roce 2015 (v Kč)

	ČR	ZOD ¹⁷	ZOD/ČR (%)
Krmiva celkem	31 552	24 991	79,21 %
Opravy a udržování	1 857	1 173	63,17 %
Energie	1 776	1 113	62,67 %
Plemenářské výkony	1 499	1 137	75,85 %
Veterinářské výkony, léky	2 719	2 958	108,79 %
Pracovní náklady	10 124	17 193	169,82 %
Odpisy hmotného majetku	3 229	999	30,94 %
Odpisy zvířat	6 634	7 297	109,99 %
Ostatní náklady	4 214	1 264	30,00 %
Režijní náklady	8 710	8 118	93,20 %
Náklady celkem	72 752	66 243	91,05 %
Odpočet vedlejších výrobků	3 763	4 520	120,12 %
Náklady na prodané mléko	68 989	61 723	89,47 %
Tržby za mléko	62 824	51 200	81,50 %
Zisk bez dotací	-6 165	-10 523	x
Dotace na dojené krávy	6 231	4 739	x
Zisk včetně dotace	66	-5 784	x

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD¹⁷ a Ročenky chovu skotu za rok 2015

¹⁷ ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Náklady na jeden litr mléka za podnik

Tabulka 31 – Struktura nákladů na mléko za podnik v období 2013 - 2015 (Kč/l)

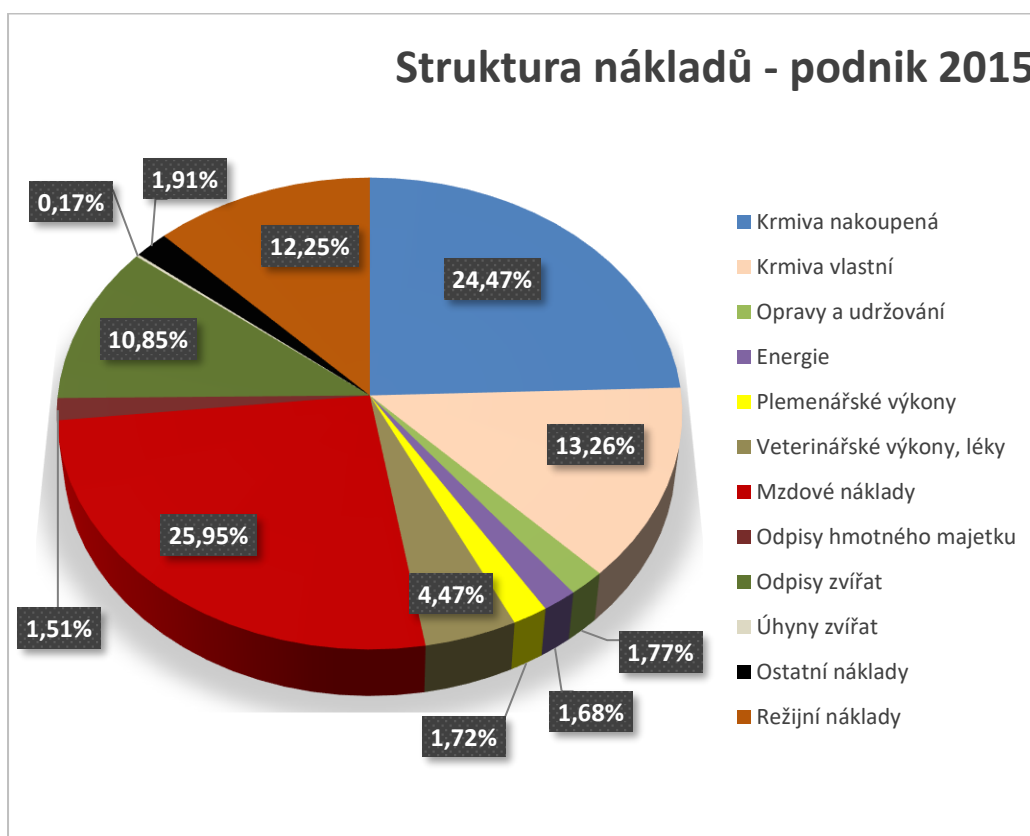
	2013	2014	2015
Krmiva nakoupená	2,62	2,44	2,48
Krmiva vlastní	1,08	1,44	1,35
Opravy a udržování	0,28	0,46	0,18
Energie	0,24	0,31	0,17
Plemenářské výkony	0,18	0,19	0,17
Veterinářské výkony, léky	0,55	0,48	0,45
Mzdové náklady	1,91	2,11	1,97
Zdravotní a sociální náklady	0,65	0,70	0,67
Odpisy hmotného majetku	0,09	0,18	0,15
Odpisy zvířat	1,19	1,08	1,10
Úhyny zvířat	0,04	0,02	0,02
Ostatní náklady	0,31	0,25	0,19
Náklady přímé	9,14	9,65	8,90
Režijní náklady	1,23	1,49	1,24
Náklady celkem	10,36	11,14	10,15
Odpočet vedlejších výrobků	0,62	0,85	0,69
Náklady na prodané mléko	9,75	10,29	9,45

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Ve sledovaném období byly nejvyšší náklady na mléko v podniku v roce 2014, kdy činily 10,29 Kč/l mléka, to znamenalo o 0,54 Kč/l více než v roce 2013. Tento nárůst byl způsoben celkovým výrazným poklesem stavů dojnic, tedy i snížení celkové produkce mléka, a tedy celkové zvýšení nákladů na jednotku produkce. Pokles stavu dojnic se také projevil v odpisech za zvířata, které v roce 2014 klesly o 0,11 Kč/l. V tomto roce přímé náklady činily 9,65 Kč/l a náklady režijní 1,49 Kč/l. Nejvyšší podíl na režijních nákladech má výrobní režie, která se podílí 70 %. Dále se režijní náklady skládají ze správní režie (15 %), práce dílny (8 %) a práce mechanizace (7 %).

Další výraznější změnou byly opravy udržování, které se zvýšily o 0,18 Kč za litr oproti roku 2013, proběhla oprava stáje (střecha, elektroinstalace). Mírně se zvýšily i odpisy hmotného majetku (o 0,09 Kč/l), akciová společnost nakoupila nakladač Weidemann. Ostatní nákladové položky se ve sledovaném období výrazněji nemění.

Graf 13 - Struktura nákladů na mléko v podniku v roce 2015 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Z výše uvedeného grafu lze vidět, že největší nákladovou položkou akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN v roce 2015 jsou krmiva, která zaujímají 37,73 % z celkových nákladů na mléko. Z toho krmiva nakoupená představují 24,47 %, vlastní krmiva jsou 13,26 %. Druhým největším nákladem jsou mzdové náklady, které činí 25,95 %. Režie se na celkových nákladech v roce 2015 podílejí 12,25 %. Podobný podíl mají i odpisy zvířat (10,85 %). Veterinářské výkony a léky tvoří 4,47 % všech nákladů. Zbytek nákladů se na celkových nákladech již příliš nepodílí, ostatní náklady tvoří 1,91 %, opravy a udržování 1,77 %, následují plemenářské výkony s 1,72 %. Nízkým podílem přispívají energie (1,68 %), dále odpisy hmotného majetku ve výši 1,51 %. Nejnižší nákladovou položkou jsou úhyny zvířat, které tvoří 0,17 %.

4.6.2 Náklady na mléko stáj Smolotely

Tabulka 32 - Struktura nákladů na mléko stáj Smolotely v období 2013 - 2015 (Kč/l)

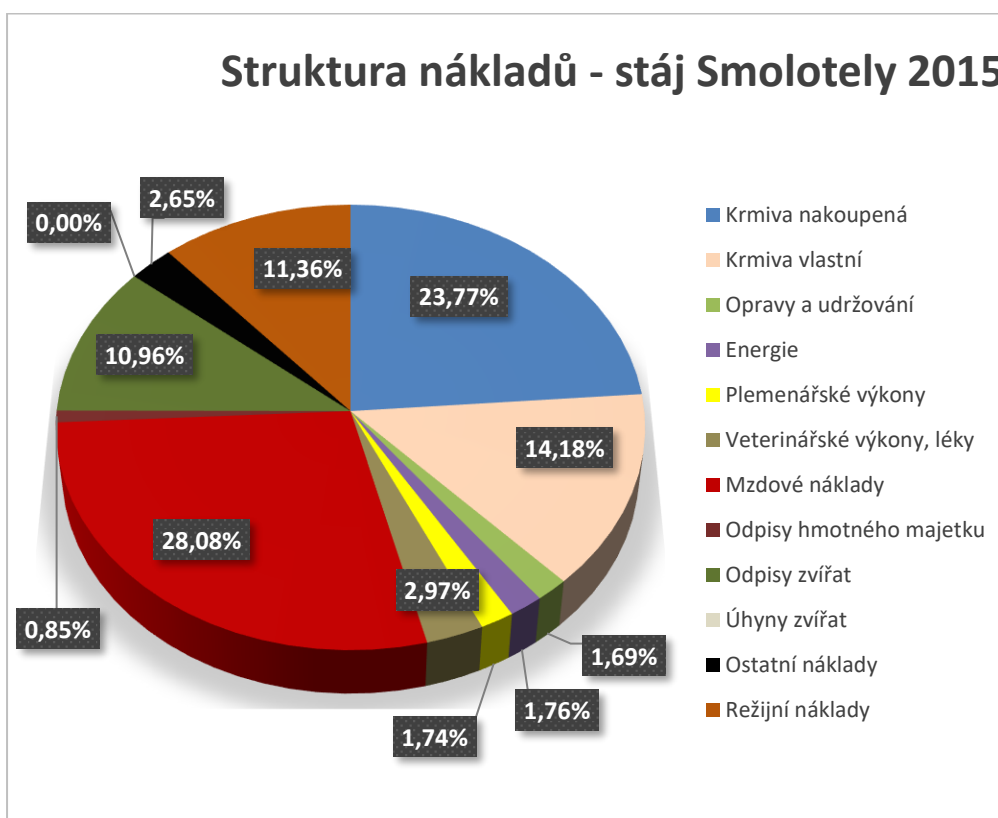
SMOLOTELY	2013	2014	2015
Krmiva nakoupená	2,56	2,59	2,43
Krmiva vlastní	1,05	1,61	1,45
Opravy a udržování	0,23	0,18	0,17
Energie	0,26	0,32	0,18
Plemenářské výkony	0,22	0,19	0,18
Veterinářské výkony, léky	0,46	0,37	0,30
Mzdové náklady	1,95	2,08	2,14
Zdravotní a sociální náklady	0,66	0,69	0,72
Odpisy hmotného majetku	0,09	0,09	0,09
Odpisy zvířat	1,11	1,15	1,12
Úhyny zvířat	0,05	0,03	0,00
Ostatní náklady	0,31	0,22	0,27
Náklady přímé	8,93	9,53	9,04
Režijní náklady	1,26	1,47	1,16
Náklady celkem	10,20	11,00	10,20
Odpočet vedlejších výrobků	0,63	0,83	0,67
Náklady na prodané mléko	9,57	10,17	9,53

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Nejvyšší náklady na prodané mléko ve stáji Smolotely byly ve sledovaném období 2013 – 2015 vykázány v roce 2014. Výše nákladů činila 10,17 Kč/l mléka, což je o 0,12 korun na litr mléka méně, než je celopodnikový průměr. Jednotlivé nákladové položky ve sledovaném období výrazně nemění, neliší se ani významně od celopodnikových nákladů. Výjimkou jsou krmiva, která jsou ve stáji Smolotely mírně vyšší zvláště v roce 2014, kdy spotřebovaná krmiva byla o 0,32 Kč/l vyšší než průměr krmiv v podniku.

Rok 2013 a 2015 vykázaly téměř stejné celkové náklady, v roce 2013 to bylo 9,57 Kč/l, rok 2015 pak 9,53 Kč/l. Ve stáji Smolotely stojí za zmínku rok 2015, kdy ke konci tohoto roku byla ukončena výroba v této stáji. Ukončení provozu stáje se projevilo v nákladech v roce 2015 a to zejména ve mzdových nákladech, které se navýšily o 0,06 Kč/l oproti předchozímu roku. Bylo nutné přerozdělit základní stádo mezi ostatní stáje a budovu zabezpečit. Dále se ukončení výroby se projevilo v ostatních nákladech, které se zvýšily o 0,05 Kč/l oproti roku 2014.

Graf 14 - Struktura nákladů na mléko stáje Smolotely v roce 2015 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

V grafu č. 14 lze vidět strukturu nákladů produkce mléka stáje Smolotely v roce 2015. Největší položkou v nákladech jsou krmiva, která se podílí 37,95 %. Z toho 23,77 % jsou krmiva nakupovaná a 14,18 % jsou krmiva vlastní. Druhý největší podíl na nákladech vykazují mzdy zaměstnanců a to konkrétně 28,08 %, což je v roce 2015 o 2,13 % více, než je průměr odvětví mléka v podniku. Vyšší mzdy, i v rámci meziročního srovnání stáje, byly způsobeny ukončením provozu stáje v roce 2015. Režie se na celkových nákladech v roce 2015 podílejí 11,36 %. Odpisy zvířat v tomto roce činí 10,96 %. Veterinářské výkony a léky tvoří 2,97 %, které jsou o 1,5 % nižší než v celém podniku.

Zbytek nákladů se na celkových nákladech podílí malou částí, ostatní náklady se podílí 2,65 %, které jsou následovány náklady za energii (1,76 %). Plemenářské výkony jsou zde 1,74 %, opravy a udržování zaujímají 1,69 %. Za zmínku stojí položka úhyny zvířat, které ve stáji Smolotely v roce 2015 nebyly žádné.

4.6.3 Náklady na mléko stáj Radětice

Tabulka 33 - Struktura nákladů na mléko stáj Radětice v období 2013 - 2015 (Kč/l)

RADĚTICE	2013	2014	2015
Krmiva nakoupená	2,66	2,36	2,59
Krmiva vlastní	1,07	1,51	1,31
Opravy a udržování	0,20	1,26	0,17
Energie	0,28	0,33	0,18
Plemenářské výkony	0,17	0,21	0,20
Veterinářské výkony, léky	0,59	0,47	0,44
Mzdové náklady	2,00	2,20	1,95
Zdravotní a sociální náklady	0,68	0,72	0,66
Odpisy hmotného majetku	0,11	0,11	0,09
Odpisy zvířat	1,25	1,16	1,08
Úhyny zvířat	0,06	0,02	0,00
Ostatní náklady	0,26	0,28	0,15
Náklady přímé	9,34	10,63	8,83
Režijní náklady	1,21	1,49	1,31
Náklady celkem	10,55	12,11	10,15
Odpočet vedlejších výrobků	0,58	0,80	0,72
Náklady na prodané mléko	9,97	11,31	9,43

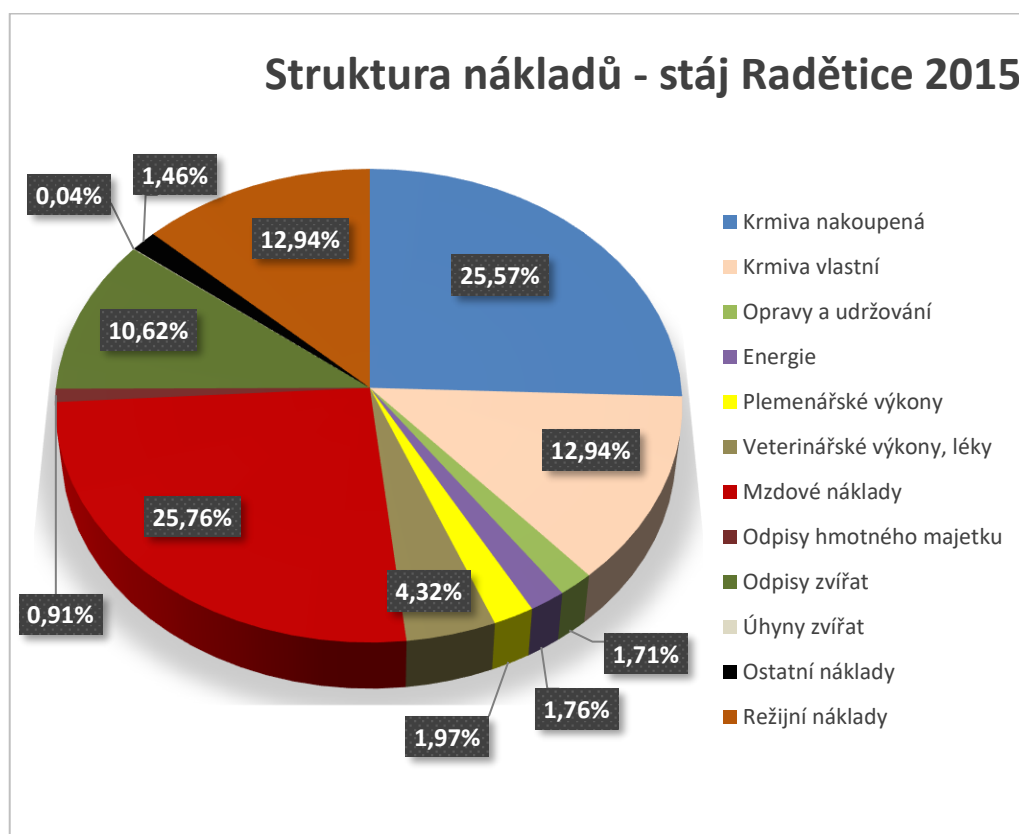
Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Stáj Radětice vykazuje ve sledovaném období nejvyšší náklady na jednotku produkce ze všech stájí. Oproti jiným stájím je v Raděticích nutný vyšší podíl ruční práce při krmení, což se projevuje v nákladech na mzdy, jsou zde vyšší i náklady na veterinární výkony a léky.

Srovnáme-li mzdové náklady se stájí Smolotely, která je stejné kapacity, ve stáji Radětice byly tyto náklady vyšší. V roce 2013 byly o 0,61 Kč/l vyšší, v roce 2014 pak byly vyšší o 0,15 Kč/l. V roce 2015 byly mzdové náklady naopak o 0,25 Kč/l nižší než ve stáji Smolotely, zde se projevilo ukončení provozu stáje Smolotely, která zvýšila mzdové náklady. U veterinárních výkonů a léčiv jsou ve sledovaném období náklady ve stáji Radětice vyšší průměrně o 0,12 Kč/l než ve stáji Smolotely.

Nejvyšší celkové náklady na prodané mléko stáje Radětice byly v roce 2014, kdy činily 11,31 koruny na litr mléka, což bylo o 1,14 Kč/l více než ve stáji Smolotely. Tento nárůst byl z velké části způsoben opravou stáje, která se projevila v položce opravy a udržování, a která se tím meziročně zvýšila o 1,06 Kč/l mléka. Proběhla zde rozsáhlá oprava elektroinstalace a vodovodu ve výši 354 tis. Kč.

Graf 15 - Struktura nákladů na mléko stáje Raděnice v roce 2015 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Graf č. 15 zobrazuje strukturu nákladů produkce mléka v roce 2015 ve stáji Raděnice. Největší podíl na nákladech zaujímají krmiva, jejich podíl činí 38,51 %. Z toho krmiva nakoupená představují 25,57 %, krmiva vlastní pak 12,94 %. Srovnáme-li rozložení nakoupená vs. vlastní krmiva mezi stájemi Raděnice a Smolotely¹⁸. Ve stáji Raděnice se v roce 2015 zkrmilo o 1,8 % více nakoupených krmiv, což představovalo o 290 tis. Kč více než ve Smolotelích, a naopak 1,24 % méně krmiv vlastních, což znamenalo o 43 tis. Kč méně. Ve stáji Raděnice je jiný vedoucí ŽV, který má odlišnou strategii, která se projevuje ve vyšší doživosti.

Druhý největší podíl na nákladech mají mzdy zaměstnanců ve výši 25,76 %, což je o 2,32 % méně než ve stáji Smolotely. Stáj Raděnice nemusela vynaložit o 92 tis. Kč z důvodu ukončení výroby. V podnikovém srovnání mají mzdové náklady srovnatelný podíl.

¹⁸ Poznámka – stáje stejné kapacity

Za zmínku stojí mírně vyšší podíl veterinářských výkonů a léků, o 1,38 % více než ve stáji Smolotely, peněžně vyjádřeno o 27 tis. Kč více. Vyšší podíl veterinární péče se projevuje v lepší kondici stáda a tím i na vyšší doživosti. Struktura dalších položek nákladů je mezi stáji Radětice a Smolotely již podobná.

4.6.4 Náklady na mléko stáj Cetyně

Tabulka 34 - Struktura nákladů na mléko stáj Cetyně v období 2013 - 2015 (Kč/l)

CETYNĚ	2013	2014	2015
Krmiva nakoupená	2,64	2,42	2,44
Krmiva vlastní	1,11	1,29	1,31
Opravy a udržování	0,37	0,13	0,19
Energie	0,20	0,28	0,16
Plemenářské výkony	0,15	0,17	0,15
Veterinářské výkony, léky	0,57	0,56	0,55
Mzdové náklady	1,82	2,08	1,88
Zdravotní a sociální náklady	0,62	0,69	0,64
Odpisy hmotného majetku	0,08	0,28	0,23
Odpisy zvířat	1,21	1,00	1,11
Úhyny zvířat	0,03	0,02	0,03
Ostatní náklady	0,34	0,25	0,18
Náklady přímé	9,14	9,15	8,87
Režijní náklady	1,22	1,51	1,25
Náklady celkem	10,36	10,66	10,12
Odpočet vedlejších výrobků	0,63	0,90	0,69
Náklady na prodané mléko	9,72	9,75	9,43

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

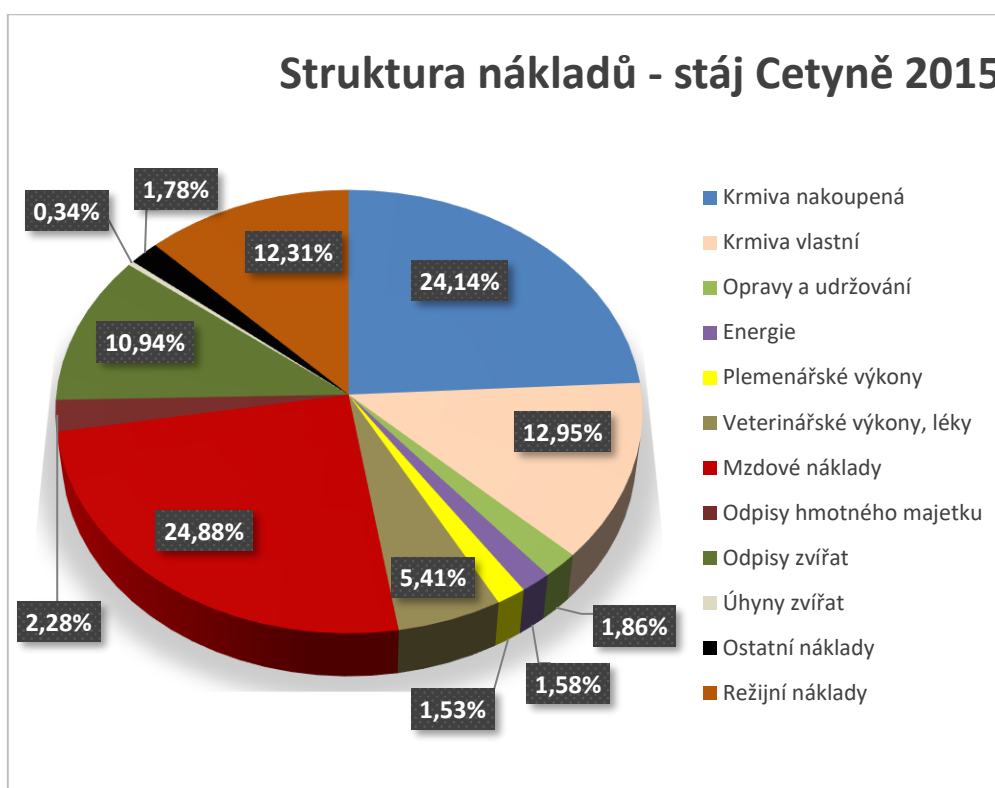
Stáj Cetyně vykazuje ve sledovaném období 2013 – 2015 nejstabilnější úroveň nákladů na prodané mléko. Na rozdíl od ostatních stájí se ani v jednom roce nedostala přes 10 Kč/l mléka. V roce 2013 celkové náklady činily 9,72 Kč/l mléka, následující rok byly náklady 9,75 Kč na litr mléka, což také znamenalo o 54 haléřů méně než průměr celého podniku (10,29 Kč/l). Rok 2015 byl pak nejméně nákladovým, kdy se náklady na prodané mléko vyšplhaly na 9,43 Kč/l.

Tato stáj je největší v rámci akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN, tudíž nejvíce ovlivňuje náklady na mléko celého podniku. Stáj Cetyně má tedy jednotlivé náklady na srovnatelné úrovni s náklady celopodnikovými. Výjimkou jsou mzdové náklady podniku, které nejsou diktovány stáji Cetyně, ale stáji Radětice a Smolotely, kde jsou náklady

na mzdy výrazně vyšší. Stáj Raděnice má mzdové náklady ve sledovaném období v průměru o 0,16 Kč/l vyšší než stáj Cetyně, a stáj Smolotely o 0,17 Kč/l vyšší.

V tabulce č. 34 viz výše je patrný výkyv v položce opravy a udržování mezi lety 2013 a 2014, kdy došlo k poklesu o 0,24 Kč/l. V roce 2013 byla provedena oprava podlahy krmné chodby ve výši 223 tis. Kč. K další opravě došlo také v roce 2015, kdy se náklady mírně navýšily o 6 haléřů oproti 2014, byla provedena oprava elektroinstalace. Dále je vidět nárůst v odpisech hmotného majetku v roce 2014 o 0,20 Kč/l, který byl způsoben technickým zhodnocením budovy – modernizace střechy.

Graf 16 - Struktura nákladů na mléko stáje Cetyně v roce 2015 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Technické zhodnocení budovy se projevuje v odpisech hmotného majetku, které ve stáji Cetyně mají nejvyšší podíl (2,28 %) v rámci celého podniku. Ve srovnání s ostatními stájemi je zde také největší podíl veterinárních výkonů (5,41 %) a úhyny, které tvoří 0,34 % všech nákladů. Ve stáji Cetyně je naopak nejmenší podíl mzdových nákladů, které v roce 2015 činily 24,88 % (Raděnice 25,76 %, Smolotely 28,08 %), což je způsobeno lepší obslužností provozu stáje.

5 Výsledky a shrnutí

Akciová společnost ZOD 11. KVĚTEN hospodařila v roce 2015 na 2 510,26 hektarech zemědělské půdy, z toho výměra orné půdy činila 1 924,73 hektarů (76,67 %), louky a pastviny 585,53 hektarů (23,33 %). Většina obhospodařované půdy je v pachtovním vztahu (88,5 %), nicméně každým rokem se tento podíl snižuje v důsledku nákupu půdy od vlastníků. V roce 2015 akciová společnost vlastnila 288,89 hektarů zemědělské půdy, čímž snižuje pravidelné náklady za pachtovné půdy (2 600 Kč/ha) ve výši 751 tisíc Kč, které by v případě hospodaření na půdě v plně v pachtovním vztahu musela vynaložit.

Struktura rozložení plodin odráží potřeby akciové společnosti k zajištění krmivé základny pro živočišnou výrobu, a navíc pro bioplynové stanice. V roce 2015 byly vykázány tržby z rostlinné výroby ve výši 39 351 tis. Kč, z toho 11 931 tis. Kč tvořily obiloviny, 15 098 tis. Kč byly tržby za řepku olejnou, ostatní produkce (siláž, senáž, GPS) určená pro bioplynové stanice činila 12 322 tis. Kč.

Živočišná výroba ZOD 11. KVĚTEN a.s. je zaměřena na chov skotu, primárně na produkci mléka, která probíhá ve třech stájích (Smolotely, Radětice, Cetyně). Menší podíl na živočišné výrobě představuje masná výroba, která se uskutečňuje v odchovných mladého dobytka (OMD Konětopy – býci, OMD Smolotely – jalovice). Podíl tržeb za prodané mléko se ve sledovaném období pohybuje průměrně okolo 70 % na celkových výnosech živočišné výroby. Třicet procent pak představují tržby za prodaná zvířata, z toho 66 % představují tržby za jatečné býky, 24 % za prodané krávy.

Stavy zvířat v akciové společnosti vykazují ve sledovaném období 2013 – 2015 kolísavý potenciál, viz tabulka 35. Výkyvy v počtu zvířat byly ovlivněny rekonstrukcemi stájí, které probíhaly za provozu. Úbytek ve stavech dojnic byl také způsoben rozsáhlou brakací.

Tabulka 35 - Stavy zvířat v období 2013 - 2015 (v ks)

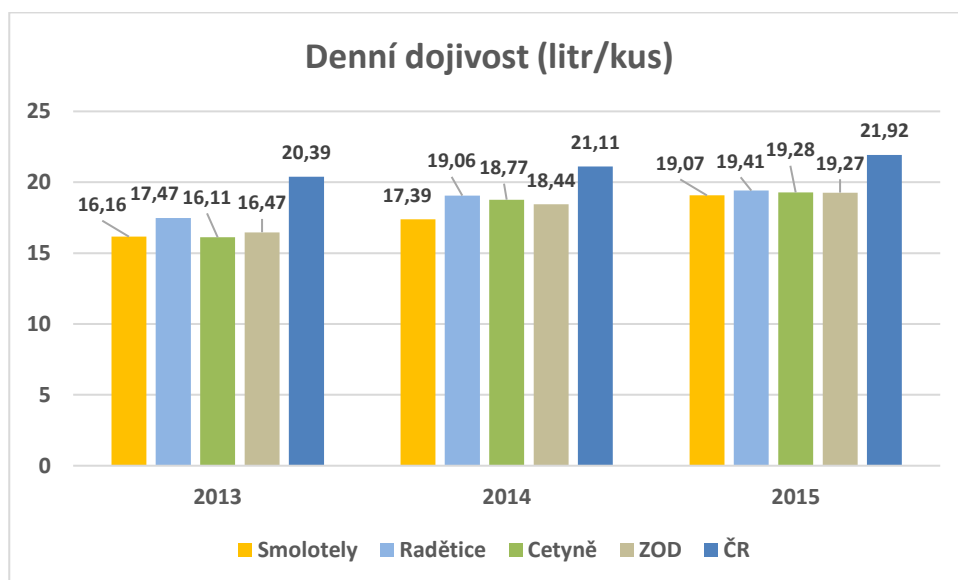
	2013	2014	2015
Dojnice	306	261	288
Krávy masných plemen	51	55	66
Skot ve výkrmu	193	177	203
Jalovice vysokobřezí	60	51	42
Jalovice do 2 let	168	177	171
Telata	129	146	143

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Kolísavé stavy dojnic ovlivnily produkci mléka. Zatímco v roce 2013 bylo dodáno 1 712 048 litrů mléka, v roce 2014 to bylo pouze 1 608 581 litrů (zde se projevil pokles stavu dojnic), v roce 2015 pak dodávka činila 1 880 251 litrů syrového mléka. Přestože docházelo ve sledovaném období k velkým výkyvům v počtech dojnic, tyto rozdíly se přímo úměrně neprojevily na celkových tržbách za prodané mléko. Výnosy byly ovlivněny dvěma faktory. Rozdíly eliminovala především tržní cena mléka, menším podílem užitek dojnic. V roce 2013, kdy byl stav dojnic nejvyšší, bylo dosaženo nejnižších tržeb ve sledovaném období. Tržby činily 14 442 tis. Kč, průměrná tržní cena byla 8,44 Kč/l. Nízká výše tržeb byla způsobena velmi nízkou dojivostí, která v tomto roce byla 16,47 litrů mléka denně. V roce 2014, kdy byl stav dojnic nejnižší (o 45 ks méně), byly tržby za mléko naopak nejvyšší, byly ve výši 15 167 tis. Kč při průměrné ceně 9,43 Kč. Právě vysoká výkupní cena a vyšší dojivost (o 2 litry denně více) kompenzovaly nízký stav dojnic. Přestože se v roce 2015 stav dojnic navýšil o 27 kusů oproti 2014, byla zároveň také nejvyšší dojivost a tím i produkce mléka (o 272 tis. l více než ve 2014), tržby za mléko byly nižší, dosáhly výše 14 746 tis. Kč. Nízké tržby byly způsobeny velmi nízkou výkupní cenou mléka, která byla o 1,59 Kč/l nižší, průměrná tržní cena činila 7,84 Kč/l.

S tržbami za mléko neodmyslitelně souvisí dojivost krav. Z grafu č. 17 je zřejmé, že průměrná denní dojivost jednotlivých stájí a tím i ZOD 11. KVĚTEN a.s. je nižší než v ČR.

Graf 17 - Denní dojivost v období 2013 - 2015 (v litrech/kus)

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s. a Ročenky chovu skotu v ČR
poznámka: ZOD – ZOD 11. KVĚTEN a.s., ČR – průměr České republiky

Rozdíl v doživosti oproti ČR v roce 2015 činil – 12,65 %. Nízká doživost tak negativně působí na ekonomické výsledky živočišné výroby akciové společnosti.

Ekonomické výsledky výroby mléka v akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN jsou také negativně ovlivňovány vyššími náklady na jednotku produkce, a to zejména ve mzdových nákladech, které byly v roce 2015 o 70 % vyšší než průměrné mzdové náklady České republiky. Velmi vysoké pracovní náklady souvisí se zastaralou technologií chovu krav – vazné stáje.

Tabulka 36 - Srovnání nákladů na mléko v roce 2015 (v Kč/l)

Rok 2015	Smolotely	Radětice	Cetyně	ZOD	ČR	ZOD - ČR
Krmiva nakoupená	2,43	2,59	2,44	2,48	2,56	-0,08
Krmiva vlastní	1,45	1,31	1,31	1,35	1,34	0,01
Opravy a udržování	0,17	0,17	0,19	0,18	0,23	-0,05
Energie	0,18	0,18	0,16	0,17	0,22	-0,05
Plemenářské výkony	0,18	0,20	0,15	0,17	0,19	-0,02
Veterinářské výkony, léky	0,30	0,44	0,55	0,45	0,34	0,11
Mzdové náklady	2,14	1,95	1,88	1,97	0,83	1,14
Zdravotní a sociální náklady	0,72	0,66	0,64	0,67	0,43	0,24
Odpisy hmotného majetku	0,09	0,09	0,23	0,15	0,40	-0,25
Odpisy zvířat	1,12	1,08	1,11	1,10	0,82	0,28
Ostatní náklady	0,27	0,15	0,21	0,21	0,57	-0,36
Náklady přímé	9,04	8,83	8,87	8,90	7,93	0,97
Režijní náklady	1,16	1,31	1,25	1,24	1,08	0,16
Náklady celkem	10,20	10,15	10,12	10,15	9,03	1,12
Odpočet vedlejších výrobků	0,67	0,72	0,69	0,69	0,47	0,22
Náklady na prodané mléko	9,53	9,43	9,43	9,45	8,56	0,89

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s. a Ročenky chovu skotu v ČR
poznámka: ZOD – ZOD 11. KVĚTEN a.s., ČR – průměr České republiky

V tabulce 36 viz výše jsou zachyceny náklady na jednotku produkce mléka v roce 2015 za jednotlivé výrobní jednotky – stáj Smolotely, stáj Radětice, stáj Smolotely, náklady za celé ZOD 11. KVĚTEN a.s., průměr České republiky, a také rozdíl mezi náklady zkoumané akciové společnosti a průměrnými náklady v České republice. Z tabulky je patrné, že celkové náklady na prodané mléko v roce 2015 byly ve všech stájích a tím i v celém zemědělském podniku vyšší, než je průměr ČR. Tento rozdíl činil 0,89 Kč na litr mléka, což představuje 9,42 %, a je způsoben velmi vysokými pracovními náklady, které byly v ZOD 11. KVĚTEN a.s. o 1,34 Kč/l mléka vyšší než v České republice. Nadměrné pracovní náklady v akciové společnosti jsou mírně snižovány nízkými odpisy hmotného majetku (o 0,25 Kč/l nižší než v ČR) a vyšším odpočtem vedlejších výrobků

(o 0,22 Kč/l více než v ČR). Nízké odpisy hmotného majetku souvisí se zastaralými stájemí, které jsou již téměř odepsané, a vyšší odpočet vedlejších výrobků je zapříčiněn prodejem chlévské mrvy bioplynovým stanicím. Největší nákladovou položkou, stejně jako v České republice, byly v ZOD 11. KVĚTEN a.s. krmiva. Přestože výše nákladů na krmiva v akciové společnosti byla na podobné úrovni jako v ČR, bylo v ZOD 11. KVĚTEN a.s. dosaženo denní dojivosti o 2,65 litrů nižší, než tomu bylo v České republice v roce 2015. Nízká užitkovost napovídá o špatné efektivnosti výroby mléka a měla by být zlepšena.

Tabulka 37 - Ekonomika chovu skotu ZOD 11. KVĚTEN a.s. v roce 2015

	Výnosy (Kč)	Náklady (Kč)	Zisk/ztráta (Kč)
dojnice - brakace	1 491 954,44	19 077 877,66	-173 534,25
dojnice - mléko	17 412 388,97		
výkrm - býci	4 493 567,89	3 571 974,36	921 593,53
jalovice	1 817 613,32	2 633 498,55	-815 885,23
telata	1 999 778,23	2 625 916,03	-626 137,80
pastevní krávy	1 100 296,76	1 105 722,61	-5 425,85

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Celkové náklady na chov skotu: 29 014 989,21 Kč

Celkové výnosy na chov skotu: 28 315 599,61 Kč

Výsledný zisk (ztráta): - 699 389,60 Kč

Shrnou-li se výsledky ekonomiky odvětví mléka v ZOD 11. KVĚTEN a.s., z tabulky 37 viz výše je patrné, že odvětví mléka bylo v roce 2015 ve ztrátě 173 534,25 Kč vč. tržeb z brakace dojníc. Výsledek čisté produkce mléka, tedy bez brakace krav, vykázal v roce 2015 ztrátu ve výši 1 665 tis. Kč. Záporná bilance ekonomiky mléka byla způsobena již zmíněnými vysokými mzdovými náklady (viz tab. 36) a nízkou dojivostí viz graf 17. Chov skotu celkově (vč. ostatních kategorií produkce) pak v roce 2015 vykázal ztrátu 699 389,60 Kč. Výsledek hospodaření živočišné výroby v roce 2015 byl tedy dotován z rostlinné výroby. V předešlých letech sledovaného období (2013 – 2015) byly výsledky hospodaření odvětví produkce mléka taktéž záporné. V roce 2013 čistá produkce mléka vykázala ztrátu 2 031 tis. Kč, po zahrnutí tržeb z brakace se pak ztráta snížila na 299 863 Kč. V roce 2014 činila ztráta mléka 1 379 tis. Kč, po odečtení brakace bylo dosaženo zisku 190 261 Kč. Ze zjištěných výsledků je tedy zřejmé, že odvětví mléka v ZOD 11. KVĚTEN a.s. není schopno v této podobě vlastní produkcí dosahovat zisku.

6 Závěr a doporučení

Efektivní výroba mléka je založena na několika faktorech, které si žádají odborné znalosti, vhodné technologické a výrobní zázemí, a v neposlední řadě kvalifikovanou pracovní sílu. Výrobní proces je výsledkem spolupráce mezi jednotlivými obory zemědělské výroby, a to jak živočišné, tak rostlinné výroby. Tyto činnosti jsou vzájemně propojeny, nelze je tak provozovat odděleně. Zkoumaný subjekt této diplomové práce (ZOD 11. KVĚTEN a.s.) patří mezi podniky, které provozují rostlinnou výrobu a živočišnou výrobu zaměřenou na chov skotu.

Tato diplomová práce se však v akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN nezabývala celou živočišnou výrobou, zaměřila se na ekonomiku odvětví výroby mléka v období 2013 – 2015. Hlavním cílem práce bylo na základě vyhodnocení ekonomiky odvětví výroby mléka stanovit návrhy a doporučení pro stabilizaci a rozvoj tohoto odvětví v rámci ZOD 11. KVĚTEN a.s. K dosažení cíle práce bylo nutné splnit dílčí cíle, kterými bylo vymezení teoretických přístupů k dané problematice, základní charakteristika subjektu, analýza odvětví mléka a identifikace vlivu analyzovaného odvětví na celkové ekonomické výsledky podniku.

Nejprve byly zkoumány stavy zvířat, kde bylo zjištěno, že akciová společnost využívá uzavřený obrat stáda. Nově narozené tele je zařazeno do chovu ve váze 30 kilogramů a oceněno stálou 50 Kč/kg. Při dovršení stáří třech měsíců je tele přeřazeno do vyšší kategorie, kde je do stáří 6 měsíců a během této doby oceňováno stálou cenou 32 Kč/kg. Ve sledovaném období stavy dojnic značně kolísaly. Poté jsou telata rozřazena buďto do kategorie skot ve výkrmu (býci), který je oceňován stálou cenou 26 Kč/kg, nebo do kategorie jalovice do dvou let, které jsou oceňovány 28 korunami za kilogram. Jalovice, která dosáhne 5 měsíců březosti se pak zařazuje do kategorie vysokobřezích jalovic (VBJ), které jsou oceňovány 18 Kč/KD. Po otelení se z VBJ stává dojnice. Stavy dojnic ve sledovaném období vykazovaly velmi kolísavý charakter, a to hlavně z důvodu vysoké brakace. Stavy dojnic jednotlivých stájí byly také ovlivněny ukončením provozu stáje Smolotely na konci roku 2015, ze které byla část krav přerozdělena mezi stáj Cetyně a stáj Radětice. Průměrný stav dojnic akciové společnosti v 2013 byl 306 ks, v dalším roce 261 ks, v roce 2015 se počet krav opět navýšil na 288 ks, což představovalo

94 % stavu 2013. Čtvrtletní stavy v jednotlivých stájích jsou uvedeny v kapitole 4.3, která začíná na straně 63.

V následné analýze tržeb byly ve sledovaném období zjištěny značné výkyvy, ať už v meziročních, tak měsíčních výsledcích. Nejvyšších tržeb bylo dosaženo v roce 2014, kdy byla naopak nejnižší dodávka syrového mléka. Podrobné výsledky dodávek mléka a tržeb včetně realizačních cen za litr mléka jsou uvedeny v přílohách č. 9 až 12. Výkyvy v tržbách jsou způsobeny výkyvy prodejní ceny, denní doživostí a změnách stavu dojnic. Ve srovnání tržeb na jednu krávu ZOD 11. KVĚTEN a.s. s průměrem České republiky v roce 2015 je vidět propastný rozdíl, který činí 11 624 Kč v neprospěch akciové společnosti. Tento rozdíl je způsoben nízkou doživostí, která byla v ZOD 11. KVĚTEN a.s. v roce 2015 o 2,65 litrů mléka denně, tedy o 12 %, nižší než v ČR. Hlavním důvodem je zastaralá technologie vazného ustájení.

Pro analýzu nákladů bylo využito metodiky Ročenky chovu skotu ČR, respektive její struktury rozdělení nákladů. Z dosažených výsledků bylo zjištěno, že největší nákladovou položkou jsou spotřebovaná krmiva, která se na nákladech podílí přibližně 37 procenty, a která byla v roce 2015 také o 20 % nižší než v České republice. Druhou nejvýznamnější položkou jsou pracovní náklady, které byly v akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN v roce 2015 na úrovni 28 % všech nákladů, a které byly o 70 % procent vyšší než průměr České republiky.

Z výše uvedeného komentáře jsou zřejmé dva největší problémy akciové společnosti, a to nízká doживost a vysoké mzdové náklady. Oba problémy mají společného jmenovatele - - technologie více jak 60 let stará, kde dojnice nemají ideální podmínky a je zde nutný vysoký podíl ruční, navíc fyzicky náročné práce. Tento současný stav není dlouhodobě udržitelný, jelikož výroba mléka je ve sledovaném období ztrátová. Vzhledem k již provedeným rekonstrukcím (centrální teletník za 3 239 tis. Kč v roce 2013 a OMD Konětopy (býci) za 9 297 tis. Kč v roce 2014) je vidět snaha akciové společnosti ZOD 11. KVĚTEN pokračovat v živočišné výrobě, zbývá tedy ještě kategorie dojnic.

Vzhledem k současné zastaralé technologii vazných stájí a jejich hospodářských výsledků je doporučeno zrušit provoz výroby mléka ve zbylých stájích Radětice a Cetyně¹⁹, a vybudovat za předpokladu spolufinancování dotacemi jeden centrální kravín. Podle Výzkumného ústavu živočišné výroby Praha Uhřetěves (viz příloha č. 13) je ve vazné stáji o kapacitě 96 ks dojnic norma na stájový a technický personál 79 h na kus dojnice za rok, a norma obsluhy je 25 kusů krav na jednoho ošetřovatele. Při použití boxové stelivové stáje o kapacitě 400 ks je norma na stájový a technický personál 51 h/ks/rok, a norma obsluhy 35 kusů na jednoho ošetřovatele.

Boxová stáj tedy při průměrné mzdě zaměstnance 21 883 Kč (průměr ZOD 11. KVĚTEN a.s. v roce 2015, viz graf 3 na str. 54) činí úsporu 3 830 Kč na jednu krávu ročně oproti stáji vazné, a to vše při čtyřikrát větší kapacitě a jedné spravované budově. Se stavem dojnic roku 2015 (285 ks) je celková úspora mzdových nákladů 1 091 tis. Kč ročně. S novou technologií s automatizovaným dojením se dá předpokládat vyšší užitkovost, která by měla být na srovnatelné úrovni České republiky. V roce 2015 užitkovost ČR činila 8 001 litrů mléka na dojnici, zatímco v ZOD 11. KVĚTEN a.s. to bylo pouze 7 011 litrů/ks. To by tedy v případě nové stáje s užitkovostí 8 001 l/ks a počtu dojnic roku 2015 (285 ks) bylo o 282 tis. vyprodukovaného mléka více, tzn. při tržní ceně 2015 (7,84 Kč/l) o 2 211 tis. Kč více. Při cenách roku 2014 je pak rozdíl v tržbách za prodané mléko dokonce 2 659 tis. Kč. Souhrn je uveden v příloze č. 14.

Pro účely poukázání a doporučení byly zvoleny nejvíce krizové oblasti ZOD 11. KVĚTEN a.s., a to právě doživost a mzdové náklady. V tomto zjednodušeném výpočtu jsou používány pouze mzdové náklady, nejsou zmíněny ostatní položky. S novou technologií je spojené také jiné rozložení nákladů, je tedy nutné položky upravit konkrétní použité technologie a možnostem a podmínkám zkoumaného subjektu. Tato analýza by měla být tak provedena odbornou společností v rámci studie nové investice.

¹⁹ zde vzhledem k provedené rozsáhlé rekonstrukci střechy by se stáj mohla využívat pro účely výkrmu jalovic

7 Seznam použitých zdrojů

Archivace. *levne-kancelarske-potreby.cz*. [Online] [Citace: 10. Listopad 2016.] <http://www.levne-kancelarske-potreby.cz/archivace/poradace--sanony//pakovy-poradac-s-barevnym-hrbetem---sirka-5-cm-502025/>.

Bouška, Josef a kolektiv. 2006. *Chov dojeného skotu*. 1. Praha : Profi Press, s.r.o., 2006. str. 186. ISBN 80-86726-16-9.

Buček, Pavel a kolektiv. 2007. Ročenka chovu skotu v ČR za rok 2006. [Online] Českomoravská společnost chovatel, a.s., 15. Červen 2007. [Citace: 15. Červen 2016.] <http://www.cmsch.cz/rocenka-chovu-skotu-v-cr-za-rok-2006/>.

Doležal, Oldřich a Daniela, Černá. Živočišná produkce a technologie - spotřeba a produkce materiálu v ŽV. *Výzkumné zprávy VÚŽV Praha*. [Online] [Citace: 23. Únor 2017.]

Duchoň, Bedřich. 2007. *Inženýrská ekonomika*. 1. Praha : C. H. Beck, 2007. str. 288. ISBN 978-80-7179-763-0.

Dutta, Manash. 2004. India : Pearson Education (Singapore) Pte. Ltd, 2004. ISBN - 81-297-0061-1.

Fotogalerie. *ZOD 11. KVĚTEN a.s.* [Online] [Citace: 10. Listopad 2016.] <http://zod11kveten.cz/Fotogalerie.html>.

HANSEN a MOWEN. 2006. *Cost Management: Accounting and Control*. 5. Versailles : QuebecorWorld, Versailles, KY, 2006. ISBN 978-0-324-23310-0.

Hradecký, Mojmír, Lanča, Jiří a Šiška, Ladislav. 2008. *Manažerské účetnictví*. 1. Praha : GRADA Publishing, a.s., 2008. str. 264. ISBN 978-80-247-2471-3.

Kopeček, Petr a Kopp, Ondřej. 2011. *Metodický přístup k hodnocení ekonomiky výroby mléka: metodická příručka*. Rapotín : Agrovýzkum Rapotín, 2011. str. 100. ISBN 978-80-87592-07-6..

Kraftová, Ivana. 2002. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. Praha : C. H. Beck, 2002. str. 206. ISBN 80-7179-778-2.

Kvapilík, Jindřich. 2006. *Chov krav bez tržní produkce mléka*. Praha-Uhřetěves : VÚŽV, 2006. str. 99. ISBN 80-7271-177-6.

Kvapilík, Jindřich, a další. 2010. Ročenka chovu skotu v ČR za rok 2009. [Online] Českomoravská společnost chovatel, a.s., 1. Červenec 2010. [Citace: 25. Červen 2016.] <http://www.cmsch.cz/rocenka-chovu-skotu-v-cr-za-rok-2009/>.

Kvapilík, Jindřich, a další. 2014. Ročenka chovu skotu v ČR za rok 2013. [Online] Českomoravská společnost chovatel, a.s., Červen 2014. [Citace: 24. Červen 2016.] <http://www.cmsch.cz/rocenka-chovu-skotu-v-cr-za-rok-2013/>.

Kvapilík, Jindřich, a další. 2016. Ročenka chovu skotu v ČR za rok 2015. *cmsch.cz*. [Online] 23. Červen 2016 [Citace: 20. Květen 2016.] <http://www.cmsch.cz/store/rocenka-chovu-skotu-2015.pdf>.

Lazar, Jaromír. 2012. *Manažerské účetnictví a controlling*. 1. Praha : Grada Publishing, a.s., 2012. str. 280. ISBN 978-80-247-4133-8.

Naše činnost. *HANÁCKÁ ZEMĚDĚLSKÁ*. [Online] [Citace: 10. Listopad 2016.] <http://www.hzas.cz/nase-cinnost>.

Novák, Jaroslav. 1996. *Metodika kalkulací nákladů v zemědělství*. Praha : Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 1996. str. 60. ISBN 80-85898-30-6.

Peterová, Jarmila. 2010. *Ekonomika výroby a zpracování zemědělských produktů*. 4. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010. str. 251. ISBN 978-80-213-2053-6.

Poděbradský, Zdeněk. 1997. *Ekonomika chovu skotu*. Praha : Ústav zemědělských a potravinářských informací, 1997. str. 49. ISBN 80-86153-28-2.

Poláčková, Jana a kolektiv. 2010. *Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství*. Praha : Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2010. str. 78. ISBN 978-80-86671-75-8.

Popesko, Boris a Papadaki, Šárka. 2016. *Moderní metody řízení nákladů*. 2. Praha : Grada Publishing, a.s., 2016. str. 264. ISBN 978-80-247-5773-5.

Popesko, Boris. 2009. *Moderní metody řízení nákladů*. 1. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. str. 240. ISBN 978-80-247-2974-9.

Synek, Miloslav a kolektiv. 2011. *Manažerská ekonomika*. 5. Praha : Grada Publishing, a.s., 2011. str. 480. ISBN 978-80-247-3494-1.

Traktor Case IH Puma 240 CVX. *technikboerse.com*. [Online] [Citace: 10. Listopad 2016.] <http://www.technikboerse.com/cs/view/pou-it-stroj/traktor/3746997/case-ih-puma-240-cvx-.html>.

Výpis z obchodního rejstříku. *Peníze.cz*. [Online] [Citace: 10. Říjen 2016.] <http://rejstrik.penize.cz/00108120-zod-11-kveten-a-s>.

Zeman, Ladislav. 2006. *Výživa a krmení hospodářských zvířat*. Praha : Profi Press, 2006. str. 360. ISBN 80-86726-17-7.

8 Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Náklady živočišné výroby ZOD 11. KVĚTEN a.s. za rok 2013.....	97
Příloha č. 2 - Náklady živočišné výroby ZOD 11. KVĚTEN a.s. za rok 2014.....	98
Příloha č. 3 - Náklady živočišné výroby ZOD 11. KVĚTEN a.s. za rok 2015.....	99
Příloha č. 4 - Náklady na výkon 700 (krávy) ZOD 11. KVĚTEN a.s. za období 2013 - 2015.....	100
Příloha č. 5 - Liga mléka ZOD 11. KVĚTEN a.s. za období 2013 - 2015.....	101
Příloha č. 6 - Liga mléka stáj Smolotely za období 2013 - 2015	102
Příloha č. 7 - Liga mléka stáj Radětice za období 2013 - 2015	103
Příloha č. 8 - Liga mléka stáj Cetyně za období 2013 - 2015	104
Příloha č. 9 - Tržby za mléko ZOD 11. KVĚTEN a.s. za období 2013 - 2015.....	105
Příloha č. 10 - Tržby za mléko stáj Smolotely za období 2013 - 2015	105
Příloha č. 11 - Tržby za mléko stáj Radětice za období 2013 - 2015	106
Příloha č. 12 - Tržby za mléko stáj Cetyně za období 2013 - 2015	106
Příloha č. 13 - Spotřeba pracovního času na chov skotu v jednotlivých druzích stájí.....	107
Příloha č. 14 - Propočet současné vazné stáje vs. navrhovaná nová stáj (údaje za rok)	107
Příloha č. 15 - Fotodokumentace – stáj Cetyně	108
Příloha č. 16 - Fotodokumentace – stáj Smolotely	108
Příloha č. 17 - Fotodokumentace – stáj Radětice.....	109
Příloha č. 18 - Fotodokumentace – OMD býci Konětopy	109
Příloha č. 19 - Fotodokumentace – centrální teletník Cetyně	110
Příloha č. 20 - Fotodokumentace – centrální teletník Cetyně	110
Příloha č. 21 - Fotodokumentace – Zimoviště pro pastevní chov Konětopy	111
Příloha č. 22 - Fotodokumentace – Zimoviště pro pastevní chov Konětopy	111

Příloha č. 1 - Náklady živočišné výroby ZOD 11. KVĚTEN a.s. za rok 2013

	2013	700	701	702	703	705	708	710	961
Krmiva nakoupená	5 704 122,44	4 491 622,31	102 288,24	488 032,00	233 380,37	98 231,58	284 479,30	6 088,64	0,00
Krmiva vlastní	4 472 398,55	1 852 072,34	556 859,00	100 109,55	562 909,44	115 578,63	1 123 885,57	160 984,02	0,00
Opravy a udržování	637 075,05	487 557,22	1 971,10	88 944,34	40 310,50	13 310,49	4 981,40	0,00	432 446,65
Energie	634 324,24	410 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	224 324,24	0,00	263 454,41
Plemenářské výkony	370 493,86	302 033,76	0,00	0,00	68 460,10	0,00	0,00	0,00	0,00
Veterinářské výkony, léky	1 133 371,82	934 520,00	12 669,71	66 345,66	61 731,00	6 601,55	39 366,40	12 137,50	0,00
Mzdové náklady	4 357 333,64	3 262 142,69	247 210,39	153 792,40	186 698,22	74 637,32	375 347,22	57 505,40	690 625,00
Zdravotní a sociální náklady	1 480 574,51	1 109 228,51	83 364,12	52 101,08	63 478,93	25 378,11	127 817,63	19 206,13	221 024,53
Odpisy hmotného majetku	436 270,05	151 256,05	0,00	96 794,00	75 924,00	0,00	112 296,00	0,00	724 752,90
Odpisy zvířat	2 218 021,18	2 039 778,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	178 242,89	0,00
Úhyny zvířat	71 398,44	71 398,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostatní náklady	999 199,14	532 742,90	52 481,42	64 003,76	86 664,84	75 558,98	138 980,25	48 766,99	829 941,09
Zůst.cena prod.dl.majetku	7 109 731,70	0,00	0,00	0,00	7 109 731,70	0,00	0,00	0,00	0,00
Náklady přímé	29 624 314,62	15 644 352,51	1 056 843,98	1 110 122,79	8 489 289,10	409 296,66	2 431 478,01	482 931,57	3 162 244,58
Režie výrobní	3 162 244,58	1 456 583,87	108 408,41	358 341,50	330 185,36	227 786,45	521 583,87	159 355,12	
Režie správní	306 817,66	184 459,72	7 847,81	16 995,32	19 857,25	15 545,26	50 324,63	11 787,67	
Ruční práce, práce dílny VP	307 240,00	224 760,00	10 880,00	17 260,00	18 260,00	17 880,00	18 200,00	0,00	
Práce mechanizace VP	335 900,00	234 840,00	12 560,00	7 060,00	21 800,00	24 200,00	32 840,00	2 600,00	
Režijní náklady	4 112 202,24	2 100 643,59	139 696,22	399 656,82	390 102,61	285 411,71	622 948,50	173 742,79	
Náklady celkem	33 736 516,86	17 744 996,10	1 196 540,20	1 509 779,61	8 879 391,71	694 708,37	3 054 426,51	656 674,36	

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 2 - Náklady živočišné výroby ZOD 11. KVĚTEN a.s. za rok 2014

	2014	700	701	702	703	705	708	710	961
Krmiva nakoupená	5 165 381,11	3 928 561,97	23 261,91	661 291,30	292 644,19	326,88	255 269,77	4 025,09	0,00
Krmiva vlastní	5 529 964,52	2 312 424,71	558 750,50	85 002,14	997 436,10	251 332,58	1 202 324,89	122 693,60	0,00
Opravy a udržování	1 265 509,76	737 899,00	0,00	110 698,68	155 597,31	12338,07	227 355,70	21 621,00	875 618,71
Energie	803 906,79	493 788,68	0,00	0,00	0,00	0,00	310 118,11	0,00	218 050,77
Plemenářské výkony	364 498,03	302 497,63	0,00	2 180,00	59 820,40	0,00	0,00	0,00	0,00
Veterinářské výkony, léky	927 965,67	771 196,17	4 932,20	103 403,13	4 260,00	0,00	35 396,57	8 777,60	0,00
Mzdové náklady	4 539 789,76	3 392 355,70	253 536,40	151 396,77	199 816,89	98 175,74	383 512,16	60 996,10	598 744,90
Zdravotní a sociální náklady	1 510 270,49	1 119 543,53	86 202,58	51 475,85	67 935,46	33 379,61	130 394,67	21 338,79	194 229,57
Odpisy hmotného majetku	984 959,95	287 854,05	0,00	96 794,00	75 924,00	0,00	137 325,00	387 062,90	671 935,10
Odpisy zvířat	1 907 725,14	1 741 453,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	166 272,00	0,00
Úhyny zvířat	38 101,30	38 101,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostatní náklady	944 026,55	399 913,95	92 267,72	153 327,19	91 397,96	53 672,00	98 767,73	54 680,00	1 482 275,97
Náklady přímé	23 982 099,07	15 525 589,83	1 018 951,31	1 415 569,06	1 944 832,31	449 224,88	2 780 464,60	847 467,08	4 040 855,02
Režie výrobní	4 040 855,02	1 214 974,77	97 839,15	469 955,56	794 587,55	336 152,50	884 471,12	242 874,37	
Režie správní	859 693,17	511 026,95	14 226,63	68 335,47	80 877,78	43 991,44	116 513,72	24 721,18	
Ruční práce, práce dílny VP	485 077,52	367 020,00	10 120,00	25 680,00	30 460,00	11 537,52	40 260,00	0,00	
Práce mechanizace VP	419 220,00	302 320,00	5 280,00	22 760,00	27 680,00	5 680,00	52 300,00	3 200,00	
Režijní náklady	5 804 845,71	2 395 341,72	127 465,78	586 731,03	933 605,33	397 361,46	1 093 544,84	270 795,55	
Náklady celkem	29 786 944,78	17 920 931,55	1 146 417,09	2 002 300,09	2 878 437,64	846 586,34	3 874 009,44	1 118 262,63	

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 3 - Náklady živočišné výroby ZOD 11. KVĚTEN a.s. za rok 2015

	2015	700	701	702	703	705	708	710	961
Krmiva nakoupená	6 076 332,70	4 668 181,87	2 104,16	601 827,47	245 617,80	251 630,65	302 030,75	4 940,00	0,00
Krmiva vlastní	5 676 757,82	2 529 065,29	649 423,50	70 430,00	722 115,18	202 378,56	1 216 745,29	286 600,00	0,00
Opravy a udržování	516 821,39	337 822,00	0,00	11 917,35	38 847,18	0,00	127 709,26	525,60	809 346,80
Energie	541 423,15	320 487,60	0,00	0,00	0,00	0,00	220 935,55	0,00	51 323,24
Plemenářské výkony	427 827,45	327 326,66	0,00	0,00	100 500,79	0,00	0,00	0,00	0,00
Veterinářské výkony, léky	925 333,91	852 056,35	4 932,20	48 772,24	8 789,00	8 617,35	1 657,87	508,90	0,00
Mzdové náklady	4 733 589,76	3 699 437,74	258 882,24	154 796,93	101 800,80	67 762,30	393 822,55	57 087,20	482 030,24
Zdravotní a sociální náklady	1 603 792,34	1 252 168,27	88 026,93	52 631,20	34 612,49	23 045,04	133 898,91	19 409,50	127 375,93
Odpisy hmotného majetku	1 330 278,95	287 854,05	0,00	96 794,00	75 924,00		482 644,00	387 062,90	661 008,08
Odpisy zvířat	2 258 929,07	2 069 766,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	189 162,22	0,00
Úhyny zvířat	31 622,38	31 622,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostatní náklady	664 351,61	364 139,39	32 631,34	45 787,51	93 534,19	39 802,51	62 042,46	26 414,21	912 376,54
Náklady přímé	24 787 060,53	16 739 928,45	1 036 000,37	1 082 956,70	1 421 741,43	593 236,41	2 941 486,64	971 710,53	3 043 460,83
Režie výrobní	3 043 460,83	1 605 029,93	79 242,17	302 873,66	301 479,58	156 966,13	478 844,95	119 024,41	
Režie správní	392 144,97	249 688,89	7 847,81	29 995,32	29 857,25	15 545,26	47 422,77	11 787,67	
Ruční práce, práce dílny VP	551 072,88	272 860,39	28 220,00	27 280,00	33 740,00	30 332,49	58 640,00	0,00	
Práce mechanizace VP	441 250,00	210 370,00	13 680,00	17 820,00	26 400,00	24 200,00	45 580,00	3 200,00	
Režijní náklady	4 227 928,68	2 337 949,21	128 989,98	377 968,98	391 476,83	227 043,88	630 487,72	134 012,08	
Náklady celkem	29 014 989,21	19 077 877,66	1 164 990,35	1 460 925,68	1 813 218,26	820 280,29	3 571 974,36	1 105 722,61	

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 4 - Náklady na výkon 700 (krávy) ZOD 11. KVĚTEN a.s. za období 2013 - 2015

Výkon 700 (krávy)	2013	2014	2015
Krmiva nakoupená	4 491 622,31	3 928 561,97	4 668 181,87
Krmiva vlastní	1 852 072,34	2 312 424,71	2 529 065,29
Opravy a udržování	487 557,22	737 899,00	337 822,00
Energie	410 000,00	493 788,68	320 487,60
Plemenářské výkony	302 033,76	302 497,63	327 326,66
Veterinářské výkony, léky	934 520,00	771 196,17	852 056,35
Mzdové náklady	3 262 142,69	3 392 355,70	3 699 437,74
Zdravotní a sociální náklady	1 109 228,51	1 119 543,53	1 252 168,27
Odpisy hmotného majetku	151 256,05	287 854,05	287 854,05
Odpisy zvířat	2 039 778,29	1 741 453,14	2 069 766,85
Úhyny zvířat	71 398,44	38 101,30	31 622,38
Ostatní náklady	532 742,90	399 913,95	364 139,39
Náklady přímé	15 644 352,51	15 525 589,83	16 739 928,45
Režijní náklady	2 100 643,59	2 395 341,72	2 337 949,21
Náklady celkem	17 744 996,10	17 920 931,55	19 077 877,66
Odpočet vedlejších výrobků	1 055 920,00	1 375 020,00	1 301 800,00
Náklady na prodané mléko	16 689 076,10	16 545 911,55	17 776 077,66
Tržby za mléko	14 442 065,26	15 166 576,51	14 745 694,60
Zisk bez dotací	-2 247 010,84	-1 379 335,04	-3 030 383,06
Dotace na dojené krávy	215 923,19	0,00	1 364 894,37
Zisk včetně dotace	-2 031 087,65	-1 379 335,04	-1 665 488,69

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 5 - Liga mléka ZOD 11. KVĚTEN a.s. za období 2013 - 2015

Měsíc	2013					2014					2015				
	# krav	Výroba mléka l	Na 1 KD	Dodávka mléka l	Na 1 KD	# krav	Výroba mléka l	Na 1 KD	Dodávka mléka l	Na 1 KD	# krav	Výroba mléka l	Na 1 KD	Dodávka mléka l	Na 1 KD
Leden	315,23	162 135	16,59	152 237	15,58	267,52	148 378	17,89	139 320	16,80	285,26	183 055	20,70	171 885	19,44
Únor	309,96	152 022	17,52	142 740	16,45	242,11	123 515	18,22	115 975	17,11	283,93	164 395	20,68	154 350	19,42
Březen	304,45	159 866	16,94	150 105	15,9	232,90	134 457	18,62	126 250	17,49	285,10	184 034	20,82	173 054	19,58
Duben	307,40	156 387	16,96	146 842	15,92	233,93	128 832	18,36	120 965	17,24	289,03	171 898	19,82	161 400	18,61
Květen	320,58	169 084	17,01	158 764	15,98	240,61	132 285	17,73	126 910	17,01	282,84	170 490	19,44	160 080	18,26
Červen	313,50	159 191	16,93	149 468	15,89	247,17	144 540	19,49	135 720	18,30	282,93	169 276	19,94	159 776	18,82
Červenec	307,61	155 175	16,27	143 367	15,03	248,84	145 529	18,87	137 296	17,80	284,16	165 788	18,82	155 669	17,67
Srpen	304,10	150 977	16,02	141 750	15,04	253,90	145 578	18,50	136 860	17,39	290,87	162 611	18,03	152 688	16,93
Září	302,47	136 400	15,03	128 075	14,11	255,87	139 803	18,21	131 275	17,10	289,13	154 448	17,81	145 028	16,72
Říjen	298,39	144 433	15,61	136 080	14,71	268,90	146 548	17,58	137 600	16,51	293,10	162 374	17,87	152 465	16,78
Listopad	283,77	133 415	15,67	125 270	14,72	272,90	148 677	18,16	139 600	17,05	290,13	154 976	17,81	145 520	16,72
Prosinec	274,61	145 785	17,12	137 350	16,13	281,71	171 262	19,61	160 810	18,41	265,52	161 833	19,66	148 336	18,02
Celkem	303,47	1 824 870	16,47	1 712 048	15,46	253,98	1 709 404	18,44	1 608 581	17,35	285,15	2 005 178	19,27	1 880 251	18,07

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 4 - Liga mléka stáj Smolotely za období 2013 - 2015

Měsíc	2013					2014					2015				
	# krav	Výroba mléka l	Na 1 KD	Dodávka mléka l	Na 1 KD	# krav	Výroba mléka l	Na 1 KD	Dodávka mléka l	Na 1 KD	# krav	Výroba mléka l	Na 1 KD	Dodávka mléka l	Na 1 KD
Leden	86,39	40 630	15,17	38 150	14,25	82,42	46 640	18,25	43 790	17,14	76,84	50 000	20,99	46 950	19,71
Únor	87,04	39 440	16,18	37 030	15,19	78,64	37 350	16,96	35 070	15,93	76,93	44 460	20,64	41 740	19,38
Březen	84,19	41 515	15,91	38 980	14,93	75,90	43 040	18,29	40 410	17,17	76,87	46 870	19,67	44 010	18,47
Duben	82,93	41 535	16,69	39 000	15,68	74,70	41 345	18,45	38 820	17,32	78,23	44 180	18,82	41 480	17,67
Květen	86,16	45 070	16,87	42 320	15,84	76,06	35 310	14,97	32 850	13,93	76,32	42 945	18,15	40 325	17,04
Červen	86,10	44 830	17,36	42 090	16,30	75,97	40 230	17,65	37 770	16,57	77,30	43 887	18,92	41 427	17,86
Červenec	84,06	43 030	16,51	40 400	15,50	73,26	39 970	17,60	37 710	16,61	77,06	44 810	18,76	42 074	17,61
Srpen	86,03	43 900	16,46	41 220	15,46	73,03	38 870	17,17	36 500	16,12	79,74	43 741	17,69	41 071	16,61
Září	86,03	37 200	14,41	34 930	13,53	71,17	37 285	17,46	35 010	16,40	79,43	42 365	19,03	39 785	16,70
Říjen	86,84	40 545	15,06	38 250	14,21	72,74	36 170	16,04	33 960	15,06	79,39	46 613	18,94	43 768	17,78
Listopad	83,60	39 030	15,56	36 650	14,61	73,27	37 320	16,98	35 040	15,94	77,47	44 370	19,09	41 670	17,93
Prosinec	81,23	44 880	17,82	42 340	16,81	76,06	44 150	18,72	41 460	17,58	17,61	11 620	21,28	10 910	19,98
Celkem	85,04	501 605	16,16	471 360	15,19	75,26	477 680	17,39	448 390	16,32	72,67	505 861	19,07	475 210	17,91

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 5 - Liga mléka stáj Radětice za období 2013 - 2015

Měsíc	2013					2014					2015				
	# krav	Výroba mléka l	Na 1 KD	Dodávka mléka l	Na 1 KD	# krav	Výroba mléka l	Na 1 KD	Dodávka mléka l	Na 1 KD	# krav	Výroba mléka l	Na 1 KD	Dodávka mléka l	Na 1 KD
Leden	82,74	46 328	18,06	43 500	16,96	71,74	42 568	19,14	39 970	17,97	83,39	53 730	20,79	50 450	19,52
Únor	79,46	41 657	18,72	39 115	17,58	64,86	34 730	19,12	32 610	17,96	83,57	48 085	20,55	45 150	19,29
Březen	77,81	43 026	17,84	40 400	16,75	60,55	36 317	19,35	34 100	18,17	82,81	55 740	21,71	52 590	20,49
Duben	77,17	41 684	18,01	39 140	16,91	61,07	36 562	19,96	34 330	18,74	83,77	49 128	19,55	46 130	18,36
Květen	82,10	43 400	17,05	40 750	16,01	63,19	42 170	21,53	39 600	20,21	81,55	51 242	20,27	48 102	19,03
Červen	77,40	38 393	16,53	36 050	15,53	66,00	43 330	21,88	40 690	20,55	81,93	52 300	21,28	49 360	20,08
Červenec	75,68	43 105	18,37	38 142	16,26	67,06	41 213	19,82	38 880	18,70	83,48	51 253	19,80	48 125	18,60
Srpen	76,97	41 717	17,48	39 170	16,42	69,10	37 778	17,64	35 640	16,64	84,61	46 262	17,64	43 439	16,56
Září	77,87	38 000	16,27	35 680	15,27	70,43	36 753	17,39	34 510	16,33	81,00	46 210	19,02	43 390	17,86
Říjen	77,97	40 193	16,63	37 740	15,61	75,03	40 928	17,60	38 430	16,52	82,68	44 316	17,29	41 612	16,24
Listopad	74,87	37 435	16,67	35 150	15,65	76,13	38 947	17,05	36 570	16,01	82,30	41 970	17,00	39 404	15,96
Prosinec	75,74	42 195	17,97	39 620	16,87	80,13	47 382	19,07	44 490	17,91	90,58	51 261	18,26	48 269	17,19
Celkem	77,98	497 133	17,47	464 457	16,32	68,81	478 678	19,06	449 820	17,91	83,48	591 497	19,41	556 021	18,25

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 6 - Liga mléka stáj Cetyně za období 2013 - 2015

Měsíc	2013					2014					2015				
	# krav	Výroba mléka I	Na 1 KD	Dodávka mléka I	Na 1 KD	# krav	Výroba mléka I	Na 1 KD	Dodávka mléka I	Na 1 KD	# krav	Výroba mléka I	Na 1 KD	Dodávka mléka I	Na 1 KD
Leden	146,10	75 177	16,60	70 587	15,59	113,35	59 170	16,84	55 560	15,81	125,03	79 325	20,47	74 485	19,22
Únor	143,46	70 925	17,66	66 595	16,58	98,61	51 435	18,63	48 295	17,49	123,43	71 850	20,79	67 460	19,52
Březen	142,45	75 325	17,06	70 725	16,02	96,45	55 100	18,43	51 740	17,30	125,42	81 424	20,94	76 454	19,66
Duben	147,30	73 168	16,56	68 702	15,55	98,17	50 925	17,29	47 815	16,24	127,03	78 590	20,62	73 790	19,36
Květen	152,32	80 614	17,07	75 694	16,03	101,35	54 805	17,44	51 460	17,33	124,97	76 303	19,7	71 653	18,50
Červen	150,00	75 968	16,88	71 328	15,85	105,20	60 980	19,32	57 260	18,14	123,70	73 089	19,70	68 989	18,59
Červenec	147,87	69 040	15,06	64 825	14,14	108,52	64 346	19,13	60 706	18,05	123,61	69 725	18,20	65 470	17,09
Srpen	141,10	65 360	14,94	61 360	14,03	111,77	68 930	19,89	64 720	18,68	126,52	72 608	18,51	68 178	17,38
Září	138,57	61 200	14,72	57 465	13,82	114,27	65 765	19,18	61 755	18,01	128,70	65 873	17,06	61 853	16,02
Říjen	133,58	63 695	15,38	60 090	14,51	121,13	69 450	18,50	65 210	17,37	131,03	71 445	17,59	67 085	16,52
Listopad	125,30	56 950	15,15	53 470	14,22	123,50	72 410	19,54	67 990	18,35	130,37	68 636	17,55	64 446	16,48
Prosinec	117,65	58 710	16,10	55 390	15,19	125,52	79 730	20,49	74 860	19,24	157,32	98 952	20,29	89 157	18,28
Celkem	140,45	826 132	16,11	776 231	15,14	109,91	753 046	18,77	707 371	17,71	128,99	907 820	19,28	849 020	18,03

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 7 – Tržby za mléko ZOD 11. KVĚTEN a.s. za období 2013 - 2015

Měsíc	2013			2014			2015		
	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l
Leden	152 237	1 202 347,87	7,90	139 320	1 366 405,17	9,81	171 885	1 455 346,10	8,47
Únor	142 740	1 151 851,37	8,07	115 975	1 129 338,25	9,74	154 350	1 326 699,97	8,60
Březen	150 105	1 219 525,26	8,12	126 250	1 238 012,12	9,81	173 054	1 461 428,70	8,44
Duben	146 842	1 205 786,95	8,21	120 965	1 131 791,35	9,36	161 400	1 363 625,26	8,45
Květen	158 764	1 304 860,83	8,22	126 910	1 255 574,85	9,89	160 080	1 317 198,30	8,23
Červen	149 468	1 199 002,57	8,02	135 720	1 311 958,30	9,67	159 776	1 240 078,21	7,76
Červenec	143 367	1 181 001,69	8,24	137 296	1 314 582,60	9,57	155 669	1 153 459,10	7,41
Srpen	141 750	1 193 283,48	8,42	136 860	1 277 812,21	9,34	152 688	1 063 350,42	6,96
Září	128 075	1 098 055,67	8,57	131 275	1 208 018,28	9,20	145 028	1 025 166,04	7,07
Říjen	136 080	1 218 313,08	8,95	137 600	1 252 362,58	9,10	152 465	1 115 198,22	7,31
Listopad	125 270	1 152 825,19	9,20	139 600	1 239 396,51	8,88	145 520	1 089 554,77	7,49
Prosinec	137 350	1 315 211,30	9,58	160 810	1 441 324,29	8,96	148 336	1 134 589,51	7,65
Celkem	1 712 048	14 442 065,26	8,44	1 608 581	15 166 576,51	9,43	1 880 251	14 745 694,60	7,84

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 8 – Tržby za mléko stáj Smolotely za období 2013 - 2015

Měsíc	2013			2014			2015		
	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l
Leden	38 150	302 911,00	7,94	43 790	427 608,97	9,76	46 950	400 248,85	8,53
Únor	37 030	295 869,70	7,99	35 070	339 744,60	9,69	41 740	358 755,30	8,60
Březen	38 980	304 865,00	7,82	40 410	391 977,00	9,70	44 010	368 803,80	8,38
Duben	39 000	315 510,00	8,09	33 820	326 701,20	9,66	41 480	349 883,80	8,44
Květen	42 320	346 177,60	8,18	37 850	361 656,80	9,56	40 325	326 834,13	8,11
Červen	42 090	336 738,00	8,00	37 770	364 480,50	9,65	41 427	312 673,60	7,55
Červenec	40 400	326 348,00	8,08	37 710	353 542,40	9,38	42 074	306 719,46	7,29
Srpen	41 220	342 538,20	8,31	36 500	335 642,50	9,20	41 071	284 416,67	6,92
Září	34 930	296 905,00	8,50	35 010	321 741,90	9,19	39 785	282 473,50	7,10
Říjen	38 250	341 190,00	8,92	33 960	311 413,20	9,17	43 768	319 068,41	7,29
Listopad	36 650	338 279,50	9,23	35 040	312 102,40	8,91	41 670	304 399,48	7,31
Prosinec	42 340	404 982,10	9,57	41 460	372 724,89	8,99	10 910	84 236,11	7,72
Celkem	471 360	3 952 314,10	8,38	448 390	4 219 336,36	9,41	475 210	3 698 513,11	7,78

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 9 – Tržby za mléko stáj Raděnice za období 2013 - 2015

Měsíc	2013			2014			2015		
	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l
Leden	43 500	340 387,50	7,83	39 970	389 307,80	9,74	50 450	435 131,25	8,63
Únor	39 115	313 897,90	8,03	32 610	315 819,75	9,68	45 150	382 054,80	8,46
Březen	40 400	331 886,00	8,22	34 100	336 396,50	9,87	52 590	453 851,70	8,63
Duben	39 140	326 427,60	8,34	34 330	335 404,10	9,77	46 130	398 332,55	8,64
Květen	40 750	334 965,00	8,22	39 600	382 662,50	9,66	48 102	396 360,48	8,24
Červen	36 050	287 924,00	7,99	40 690	390 624,00	9,60	49 360	386 531,25	7,83
Červenec	38 142	319 613,20	8,38	38 880	377 655,60	9,71	48 125	359 975,00	7,48
Srpen	39 170	334 707,70	8,55	35 640	334 125,00	9,38	43 439	307 330,92	7,07
Září	35 680	305 227,60	8,55	34 510	320 747,80	9,29	43 390	310 264,97	7,15
Říjen	37 740	339 094,00	8,99	38 430	349 821,00	9,10	41 612	301 656,21	7,25
Listopad	35 150	322 220,50	9,17	36 570	323 203,05	8,84	39 404	289 687,57	7,35
Prosinec	39 620	380 748,20	9,61	44 490	398 602,40	8,96	48 269	361 888,14	7,50
Celkem	464 457	3 937 099,20	8,48	449 820	4 254 369,50	9,46	556 021	4 383 064,84	7,88

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Příloha č. 10 – Tržby za mléko stáj Cetyně za období 2013 - 2015

Měsíc	2013			2014			2015		
	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l	Dodávka l	Tržba (Kč)	Kč/l
Leden	70 587	559 049,37	7,92	55 560	549 488,40	9,89	74 485	619 966,00	8,32
Únor	66 595	542 083,77	8,14	48 295	473 773,90	9,81	67 460	585 889,87	8,68
Březen	70 725	582 774,26	8,24	51 740	509 638,62	9,85	76 454	638 773,20	8,36
Duben	68 702	563 849,35	8,21	47 815	469 686,05	9,82	73 790	615 408,91	8,34
Květen	75 694	623 718,23	8,24	51 460	511 255,55	9,94	71 653	594 003,69	8,29
Červen	71 328	574 340,57	8,05	57 260	556 853,80	9,73	68 989	540 873,36	7,84
Červenec	64 825	535 040,49	8,25	60 706	583 384,60	9,61	65 470	486 764,64	7,43
Srpen	61 360	516 037,58	8,41	64 720	608 044,71	9,40	68 178	471 602,83	6,92
Září	57 465	495 923,07	8,63	61 755	565 528,58	9,16	61 853	432 427,57	6,99
Říjen	60 090	538 029,08	8,95	65 210	591 128,38	9,06	67 085	494 473,60	7,37
Listopad	53 470	492 325,19	9,21	67 990	604 091,06	8,88	64 446	495 467,72	7,69
Prosinec	55 390	529 481,00	9,56	74 860	669 997,00	8,95	89 157	688 465,26	7,72
Celkem	776 231	6 552 651,96	8,44	707 371	6 692 870,65	9,46	849 020	6 664 116,65	7,85

Zdroj: vlastní zpracování na základě interních dat ZOD 11. KVĚTEN a.s.

Tab. č.: 94 Spotřeba pracovního času na chov skotu, prasat, ovcí a drůbeže					
Poř. č.	Kategorie zvířat				
	Způsob ustájení				
	Kapacita stáje	Potřeba času v [h/kus/rok]		Norma obsluhy [kus/ošetřovatel]	Poznámky
		Stájový personál	Stájový a technický personál		
a. Dojnice					
1	Vazná stáj				
	96	69	79	25	Potrubní dojení
2	Boxová stelivová stáj				
	200	52	57	35	Ryb. dojírma 2x6
3	Boxová stelivová stáj				
	400	46	51	39	Ryb. dojírma 2x12
4	Boxová bezstelivová stáj				
	200	43	53	37	Ryb. dojírma 2x6
5	Boxová bezstelivová stáj				
	400	40	48	41	Ryb. dojírma 2x12
6	Boxová bezstelivová stáj				
	600	38	41	48	Par. dojírma 2x16

Zdroj: Výzkumný ústav živočišné výroby Praha Uhřetěves

	ZOD - staré stáje	ZOD - nová stáj	Rozdíl
stájový a technický personál (h/kus/rok)	79	51	-28
norma obsluhy (kus/ošetřovatel)	25	39	10
užitkovost (l/ks)	7012	8001	989
produkce v litrech za rok (při 285 ks dojnic)	1 998 320	2 280 285	281 965
tržby za produkci v Kč - cena 7,84 Kč/l (cena roku 2015)	15 666 831	17 877 434	2 210 604
tržby za produkci v Kč - cena 9,43 Kč/l (cena roku 2014)	18 844 160	21 503 088	2 658 928
pracovní náklady v Kč (21 883 Kč/měsíc - průměr ZOD 2015)	3 079 348	1 987 934	-1 091 415

Zdroj: vlastní zpracování na základě Ročenky chovu skotu a Výzkumného ústavu živočišné výroby Praha Uhřetěves

Příloha č. 13 - Fotodokumentace – stáj Cetyně

Zdroj: vlastní fotodokumentace

Příloha č. 14 - Fotodokumentace – stáj Smolotely

Zdroj: vlastní fotodokumentace

Příloha č. 15 - Fotodokumentace – stáj Raděnice

Zdroj: vlastní fotodokumentace

Příloha č. 16 - Fotodokumentace – OMD býci Konětopy

Zdroj: vlastní fotodokumentace

Příloha č. 17 - Fotodokumentace – centrální teletník Cetyně

Zdroj: vlastní fotodokumentace

Příloha č. 18 - Fotodokumentace – centrální teletník Cetyně

Zdroj: vlastní fotodokumentace

Příloha č. 19 - Fotodokumentace – Zimoviště pro pastevní chov Konětopy

Zdroj: vlastní fotodokumentace

Příloha č. 20 - Fotodokumentace – Zimoviště pro pastevní chov Konětopy

Zdroj: vlastní fotodokumentace